

RELACIÓ ENTRE ASSOCIACIONS DE VEÏNS I PARTITS POLÍTICS

BARCELONA 1970 - 1980

*Tefina de cap d'estudis a l'Escola de Ciències
socials de l'I.C.E.S.B. Barcelona*

JOSEP MARTÍ MASFERRER
MAIG 1981

2022 Edició revisada amb motiu del
50 aniversari de la FAVB

RELACIÓ ENTRE ASSOCIACIONS DE VEÏNS I PARTITS POLÍTICS BARCELONA 1970-1980

Tesina de cap d'estudis a l'Escola de Ciències Socials de l'ICESB
(Institut Catòlic d'Estudis Socials de Barcelona)

(Edició revisada i digitalitzada amb motiu del 50è aniversari de la Federació
d'Associacions Veïnals de Barcelona –FAVB. 2022)

Autor: Pep Martí Masferrer
Tutor: Carles Viver i Pi-Sunyer
Original: Maig 1981

Presentació revisió 2022

Còpia revisada de la tesina que es va llegir l'any 1981 i que va ser elaborada entre 1977 i 1980.

El motiu d'aquesta revisió és degut a la demanda que m'han fet alguns estudiosos i alguns estudiants de sociologia de diferents universitats. Aquestes persones m'han demanat l'exemplar per poder fer consultes, atès que aquest treball es va fer amb màquina d'escriure, les gràfiques de manera manual i l'autoedició que vaig fer en el seu moment era de molt pocs exemplars, actualment de difícil localització.

Malgrat que actualment el llenguatge emprat en les organitzacions veïnals és més inclusiu i jo m'hi sento molt més còmode, he considerat adequat mantenir el que es va utilitzar en el moment en què es va fer aquest estudi, per diferents raons, entre les quals destacaria el fet de tractar-se de la nomenclatura utilitzada a l'època i, sobretot, per ser curós amb el treball original. Tot i això, la revisió ortogràfica s'ha fet en base a la normativa actual.

Vull aclarir que les úniques modificacions i aportacions fetes en la revisió s'han fet per:

- Facilitar la comprensió als estudiosos més joves en aquells termes que actualment no són emprats.
- Facilitar la ubicació de les diferents associacions veïnals en el mapa municipal, atès que quan es va escriure aquesta tesina no existien els districtes actuals ni moltes de les associacions veïnals actuals. S'han incorporat explicacions noves per facilitar la lectura i comprensió amb la realitat actual, sobretot pel que fa als canvis urbanístics que s'han produït a Barcelona en les darreres dècades.
- Explicar a què responen algunes sigles que en el seu moment eren molt conegudes (per exemple el PSUC, OCE-BR...).

De fet, i pel que fa al contingut, només s'ha variat el format de suport (de paper a digital).

Cal aclarir, per tant, que quan en el text es parla d'actualitat -si no s'indica altra cosa- és sempre en referència a finals de la dècada de 1970, moment en què va finalitzar la recollida de dades.

Aquesta tesina va ser presentada i defensada l'any 1981 davant l'equip pedagògic decidit per l'ICESB i posteriorment publicada per capítols en el diari "EL NOTICIERO UNIVERSAL" de Barcelona els mesos de juliol (final) i agost de l'any 1982.

Vull donar les gràcies a Carles Viver i Pi-Sunyer per l'interès que ha mostrat en tot moment envers aquest treball, sense l'ajuda del qual no hagués estat possible la seva realització.

Així mateix, haig de fer constar el meu agraïment a un seguit de persones que han col·laborat desinteressadament:

- Anna Alabart
- Raquel Rivera
- Carles Prieto
- Nadal Pujol
- Lluïsa Plademunt
- Eulàlia Purí

I a totes les persones que m'han obert la porta per facilitar-me informació. En l'edició actual (2022) haig d'afegir:

- Susanna Fusté
- Joan Manuel V. Parisi
- Blai Martí Plademunt

Índex de contingut

Presentació	13
Motivació de l'estudi	13
Objectius	13
Metodologia emprada	14
Classificació dels barris	14
Mostreig.....	17
Fonts	17
Treball de camp.....	18
Primera part. Naixement de les AV i paper dels partits polítics	19
Capítol I. Motius de la creació de les AV	21
Pla Comarcal	21
Altres plans.....	22
Altres motivacions.....	23
Nou Barris	23
Capítol II. Naixement / època.....	29
1a Etapa: Associacions pioneres 1960-1969.....	29
2a Etapa: Associacions polititzades 1970-1972.....	32
3a Etapa: Associacions consolidades 1973-1977.....	35
4a Etapa: Associacions despolititzades 1978-1980.....	36
Federació d'Associacions de Veïns –FAVB	38
Naixement	38
Legalització.....	38
Capítol III. Els partits polítics en el naixement de les AV	41
Consideracions prèvies	41
Relació de partits	41
Data de naixement de les Comissions gestores i partits polítics	47
Procediments de naixement i partits polítics	52
Altres organismes que han intervingut en el naixement de les AV	53
Conclusions primera part	57
Què són les Associacions de Veïns –AV?	57
Naixement i esbós polític.....	57
Lloc	58
Procediments.....	58
Segona part. Els partits polítics i els conflictes i lluites de les AV	59
Introducció	59
Repercussió en les AV dels esdeveniments polítics generals	59

Inicis	59
Coordinacions	60
Canvis d'autoritats i repercussions.....	60
Esdeveniments polítics de l'oposició	61
Més canvis d'autoritats	61
Nova política.....	62
Conflictes i lluites	62
Aclariment	63
Relació.....	63
Lluites espontànies	66
Lluites dirigides.....	68
Procediments.....	69
Barris més lluitadors: lluites comunes	70
Conflictes actuals.....	74
Relacions ideològiques.....	75
Relacions entre partits.....	76
Sistemes electorals.....	79
Eleccions a la Federació d'Associacions de Veïns.....	80
Coordinadora de Sant Antoni	80
Primeres eleccions	81
Segones eleccions	81
Integració a la FAVB	81
Terceres eleccions. Integració de les AV conflictives.....	82
FAVB de barris.....	82
Conclusions segona part	83
Vida de les AV	83
Canvis d'alcaldia.....	83
Partits polítics.....	83
Lluites i conflictes.....	84
Paper dels partits	84
Tercera part. Partits polítics i AV a l'actualitat.....	85
Introducció	85
Afirmació dels independents.....	86
Moviment de socis.....	87
Presència dels partits en les juntes de les AV	89
Representació quantitativa dels partits	90
Aclariment	91
Relació de càrrecs	91
Presència qualitativa dels partits.....	92
Repercussions	93
Situació actual	94
Presidents.....	94
Vicepresidents.....	94
Secretaris	95
Tresorers / comptadors	95

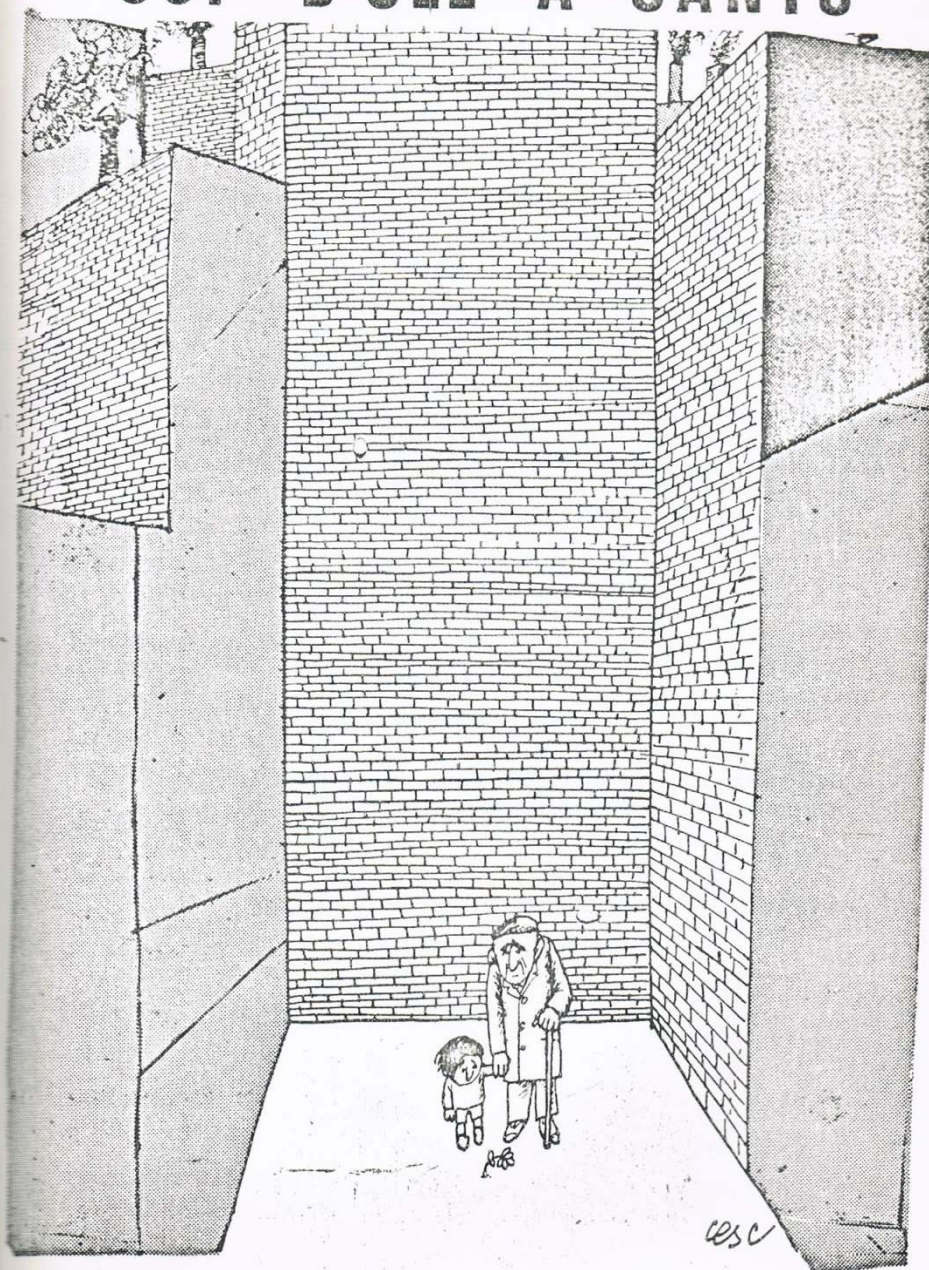
Relació partits polítics / zones geogràfiques.....	97
Residencial Oest	97
Residencial Est. Classe baixa	98
Zona de Gràcia-Coll del Portell Vallcarca-Sant Genís dels Agudells.....	100
Poblenou. Besòs	101
Eixample Cerdà	102
Sants. Poble-sec	103
Casc Antic. Barcelona Vella. Zona Centre	104
Zona residencial. Classe mitjana (Les Corts)	105
En síntesi	106
Federació d'Associacions de Veïns –FAVB	110
Composició política	110
Conclusions tercera part.....	111
Actualitat.....	111
Participació	111
Relació.....	111
ANNEX I	114
Qüestionari emprat en la segona fase del treball de camp	114
ANNEX II.....	117
Bibliografia	117
ANNEX III	118
Entrevistes obertes	118

Índex de gràfics

núm. 1	Associacions de veïns pioneres	29
núm. 2	Associacions de veïns polititzades	33
núm. 3	Associacions de veïns consolidades	35
núm. 4	Associacions de veïns despolititzades	37
núm. 5	Legalització	39
núm. 6	Organigrama de partits	43
núm. 7	Creació comissions gestores i partits polítics	46
núm. 8	Creació comissions gestores i partits que hi eren presents	51
núm. 9	Relació càrrecs-partits	101
núm. 10	Presència dels partits en les AV expressada en percentatges. Comissions gestores i juntes actuals	113

“A TOTS ELS LLUITADORS ANÒNIMS”

COP D'ULL A SANTS

La ironia d'aquesta imatge es prou eloqüent de les condicions de vida que es donaven en la majoria de barris de Barcelona.
Publicat per CAU Nº. 34

“Para los comunistas, los graves problemas que las masas tienen planteados en las barriadas han de constituir gran preocupación y hay que tomarlos con fuerza en el conjunto de nuestras tareas de partido. Su importancia radica en que son una forma legal de organización de los vecinos del barrio, a través del cual es posible organizar la denuncia y difusión de los problemas existentes y la relación permanente entre vecinos facilitando, a través de su actividad, la organización democrática de masas en los Barrios”.

VIII Congreso del Partido Comunista de España –PCE, Bucarest 1972.

“La subversión en los barrios y en el ámbito laboral son las dos principales palancas que emplean los grupos de oposición para conseguir derrocar al Régimen actual español”.

Estudio sobre la subversión en los Barrios

Ministerio de la Gobernación, 1975.

Presentació

Motivació de l'estudi

La repercussió que el moviment ciutadà ha tingut a Barcelona al llarg dels darrers 10 anys, i que palesava els anhels de canviar la fisonomia d'una ciutat que paulatinament s'anava deshumanitzant, ha fet que em sentís motivat a esbrinar quins han estat els seus iniciadors i animadors durant tot el procés.

Aquest procés ha estat el primer i durant molt de temps l'únic moviment massiu de reivindicació a la ciutat, ja sigui perquè a molts barris de Barcelona ja existia tradició col·lectiva, o bé perquè els de més recent creació es trobaven amb acumulació de dèficits i s'han vist obligats a endegar aquest procés associatiu.

D'altra banda, la manca de canals de participació i la sistemàtica repressió de què eren objecte els partits, sindicats, etc., feia que hi hagués un buit institucional i sociopolític i que les reivindicacions populars s'haguessin de canalitzar en unes organitzacions noves, organitzacions que, òbviament, havien d'ésser de caire legal i adequar-se, doncs, a la legalitat vigent.

L'esmentada motivació i una experiència personal -curta, és ben cert, però experiència al cap i a la fi- com a membre fundador d'una associació de veïns, són les causes que em feren optar per aquest treball com a tesina de cap d'estudis.

El treball fou endegat al gener de 1977. El fet que no l'hagi pogut finalitzar fins el gener del 1981 és degut a les limitacions que suposa haver de treballar sol, i també d'haver-ho de realitzar després de la jornada laboral, amb limitacions d'horaris i temps.

Objectius

Centrat, doncs, en les Associacions de Veïns, calia que em plantejés uns objectius concrets car, donat l'ample ventall d'elements sociològics que es poden indagar en el seu estudi, una anàlisi exhaustiva només hagués estat possible en el supòsit que el treball fos col·lectiu o pretengués convertir-se en una tesi doctoral.

De l'ample ventall de temes que suscita l'estudi de les AV, n'he escollit un: relació entre aquestes i els partits polítics.

La gran hipòtesi establerta era que els partits polítics, mancats durant el franquisme de canals de participació per actuar, tingueren en les AV un bon mitjà. A l'ensem, aquestes tingueren en els partits un bon suport per a les seves lluites, atès que les AV no han estat mai una alternativa als partits, sinó un mitjà reivindicatiu que s'ha articulat amb la tasca dels partits de masses.

Semblava talment que, en canviar les circumstàncies polítiques i en comptar els partits amb nous camps d'actuació, les seves relacions amb les AV s'havien modificat. Es tractaria de comparar fins a quin punt i, per tant, descobrir la possible influència del context polític en aquestes relacions entre partits i AV i, en definitiva, en la seva actuació.

Així mateix, partia de la base que no tots els partits tingueren la mateixa relació amb les Associacions, ni pel que fa a la seva implantació -depenent sobretot del tipus de barri- ni, molt sovint, mantingueren la mateixa política en tots els barris.

Aquestes són algunes de les grans hipòtesis que he pretès dilucidar i mesurar empíricament.

Per comprovar l'evolució d'aquesta relació entre partits i AV, he dividit l'estudi en tres grans temes: naixement, actuació (a través de l'anàlisi de les lluites principals) i situació actual, dividint aquest darrer en dos capítols: a) composició política actual, i b) comparació amb les forces polítiques presents en el naixement.

Naturalment, com ja he insinuat, la relació entre partits i AV, depenia de variats factors externs i molt especialment de les circumstàncies polítiques i socials de cada moment. Per això faig constants referències a aquestes variables car, altrament, no es comprendria en profunditat el significat d'aquestes relacions i llur evolució.

Metodologia emprada

El primer problema metodològic consistia a classificar els barris. En efecte, com he dit, una de les hipòtesis era que la relació partits-AV depenia del tipus de barri. Calia, doncs, classificar-los.

Ara bé, aquesta classificació és difícil, perquè Barcelona ha sofert durant els darrers 40 anys¹ una evolució desmesurada i en certa manera caòtica, arreplegant-se la degradació de la part vella amb zones de construcció modernes (avinguda García Morato², edifici singular), acceleració de creixement al centre, desgavell urbanístic a la perifèria, donant com a conseqüència una saturació d'habitatges en molts llocs (Eixample, 417 hab./Ha., Casc Antic 531 hab./Ha., Barcelona ciutat: 300 hab./Ha.)³ amb manca d'espais públics i verds, zones on el barraquisme conviu amb altres tipus d'habitatge d'iniciativa privada (Prosperitat-Nou Barris), afegit a una manca d'infraestructura sanitària en uns barris (72 places en centres sanitaris a Sants, 192.000 persones)⁴ i d'acumulació en altres (tres grans hospitals al Baix Guinardó / Clot: Sant Pau, Creu Roja i l'Aliança⁵); tot això, amb manca de previsió i d'inversió pública per part de l'Administració local, que afavoria l'especulació privada a partir de derogacions especials d'ordenances i de plans parcials.

Tot això ha dificultat poder enquadrar els diferents barris de la ciutat en classificacions urbanístiques coherents.

Classificació dels barris⁶

La manca de definició perimetral d'alguns barris i la seva correspondència amb les AV ha comportat que optés per elaborar un mapa de la ciutat a partir dels límits que assenyalava cada AV com a zona d'actuació i lloc on resideixen els seus associats⁷ i emmarcar-ho dins d'unes grans àrees amb característiques més o menys coherents.

En aquest sentit m'ha semblat convenient d'utilitzar la divisió de la ciutat que fan Jordi Borja, Marçal Tarragó i d'altres a "La gran Barcelona" (revista CAU, núm. 10⁸) perquè, com assenyalen els autors a la nota metodològica de la seva obra, "s'imposa establir una nova divisió de la ciutat que, superant les arbitrarietats i incoherències

¹ Recordem que aquesta referència correspon a finals de la dècada de 1970.

² Actualment avinguda de les Drassanes.

³ Citat per Jordi Borja i altres a "La Gran Barcelona".

⁴ Íd. Obra citada.

⁵ Actualment (2022) aquests centres sanitaris tenen els noms de: Hospital Dos de Maig (Creu Roja) i AMEDICS (l'Aliança).

⁶ Cal esmentar que en el moment de fer aquest treball no existia la classificació actual dels districtes de la ciutat.

⁷ Aquest mapa de barris (no de districtes), que s'adjunta com a annex, el vàrem elaborar de manera conjunta amb Anna Alabart i amb la incorporació de les AV que s'han creat després encara és el que assumeixen les AV i la mateixa Federació d'Associacions Veïnals – FAVB a l'actualitat (2022).

⁸ La revista CAU (Construcció, Arquitectura, Urbanisme) era editada pel Col·legi d'Aparelladors, arquitectes tècnics i enginyers d'edificació de Barcelona. Les 82 edicions d'aquesta revista es troben digitalitzades al web d'aquest Col·legi.

dels actuals districtes, estigui basada en uns criteris d'homogeneïtat i coherència interns, en la qual no es poden segregar espais que tinguin una mateixa funcionalitat urbana”.

Els criteris que es fan servir són producte d'una sèrie de variables quantificables:

- a) Superfície no destinada a habitatge
- b) Densitat bruta de població
- c) Densitat neta d'habitatge
- d) Categories socioprofessionals de la població activa
- e) Grau de terciarització de l'activitat
- f) Accessibilitat en transport col·lectiu
- g) Trama urbana

Determinen d'aquesta manera deu grans àrees de la ciutat que són:

- Residencial Oest
- Residencial Est
- Gràcia
- Sants – Poble-sec
- Eixample Cerdà
- Maragall – Sagrera
- Sant Andreu – Bon Pastor
- Zona Franca
- Casc Antic
- Poblenou – Besòs

A grans trets i per situar-nos, s'exposen algunes de les característiques de les diferents àrees esmentades⁹.

Residencial Oest

Zona de residència mitjana i superior:

- Més de la quarta part de la població activa entra dins la categoria de dirigents.
- És una zona molt ben equipada, amb importants espais verds.
- És la zona més ben servida per les línies de Metro.
- Gaudeix d'una densitat relativament baixa (150 hab./ha.).
- S'hi reforça el caràcter d'àrea residencial privilegiada.

Residencial Est

Al contrari que l'anterior, és la zona més proletària de la ciutat:

- Més de la meitat de la població activa són obrers industrials.
- També és zona d'instal·lació de població immigrada (54 % dels habitants han nascut fora de Catalunya).
- Molts dèficits d'equipaments (21 % de la població infantil en edat escolar es troba sense plaça).
- Hi ha 935 places sanitàries per a 340.000 persones.

⁹ Recordem que estem parlant de la dècada dels anys 1970-1980.

- Mal comunicada pels transports públics.
- Molt habitatge il·legal i d'autoconstrucció a Roquetes, Turó de la Peira, Torre Baró, Vallbona, Trinitat, el Carmel, etc.
- Un 11 % -oficialment- de les famílies viuen rellogades.

Gràcia

Zona densa d'habitatge: 396 hab./Ha.

- La seva població té dues característiques concretes:
 - És la més envellida de Barcelona
 - El percentatge d'immigració és el més baix de la ciutat (30 %)
- És un barri ben equipat en transports públics.
- Dèficit escolar (manquen un 30 % de places).

Sants – Poble-Sec

Es tracta d'una àrea que va perdre el seu caràcter de zona industrial substituint-lo pel de zona terciària.

- Important dèficit sanitari (72 places per a 192.000 persones).
- Ben equipada amb transports públics.
- Només, però, un 50 % dels habitatges tenen bany o dutxa.

Eixample – Cerdà

Zona de classe mitjana i d'activitats terciàries.

- Molta densitat de població: 417 hab./Ha.
- Dèficit de places escolars.
- Donat que manté un gran nombre d'habitatges antics, encara un 30 % del total no tenen bany ni dutxa.

Maragall – Sagrera

Zona de transició entre l'Eixample i les àrees perifèriques. Grans equipaments i indústries que trenquen la trama urbana amb una tendència a ésser predominantment residencial.

- 52 % de la població activa es dedica a la indústria.
- La comunicació amb les zones de treball és, però, dolenta.

Sant Andreu – Bon Pastor

Més del 70 % de la població activa són obrers (el 60 %, industrials).

Zona Franca¹⁰

Zona quasi exclusivament industrial.

¹⁰ Actualment (2022) la Marina.

- Els nuclis d'habitatges agrupen en total poc més de 3.000 persones.
- Densitat de població 17 hab./Ha.
- Nivell molt baix de qualitat en l'habitatge. Només un 8 % tenen bany o dutxa.
- Un 12 % -oficialment- de les famílies viuen rellogades.

Casc Antic

És la zona més densa de Barcelona: 581 hab./ha. i, juntament amb Gràcia, la de població més envellida.

- El 70 % dels habitatges no tenen bany ni dutxa. Els habitatges són molt vells. Un 25 % -oficialment- de les famílies, viuen rellogades.

Poblenou – Besòs

Ha crescut sobretot la part de Besòs-Verneda per mitjà dels polígons d'habitatges, de construcció pública i privada, generalment de qualitat dolenta.

- Amb un 60 % dels treballadors en el sector secundari, és una zona de residència popular (74 % obrers, 19 % empleats).¹¹

Mostreig

Atès què, com veurem, no trobem els mateixos partits a cada barri i que la seva tasca variava segons la trama urbana de l'indret de la ciutat on eren presents, no em satisfia cap de les mostres que podia dur a terme.

Així, doncs, vaig optar per agafar el 100 % de les AV que hi ha a Barcelona, prescindint, per limitacions de temps, de la resta de l'Àrea metropolitana, com era la meua primera intenció.

Fonts

Pel que fa a les fonts d'informació, la pràctica inexistència d'estudis empírics sobre el tema (en el nostre país) ha fet que s'haguessin de cercar les dades, en la majoria de casos, en la memòria dels mateixos veïns, sobretot pel que fa al naixement i desenvolupament d'aquesta troncal del moviment urbà.

Com que es tractava de moviments nous, les AV no gaudien de la preparació i experiència que dona el temps. Això fa palesa la manca de qualsevol tipus d'arxiu on poder cercar les dades necessàries. Així la capacitat de retenció personal era, en la majoria de casos, allò que ha servit més per a la reconstrucció dels fets.

Això afegeix noves limitacions: la comprovació de dades, que en alguns casos resultaven contradictòries, i, sobretot, la subjectivitat que es podia esdevenir quan es tractava d'analitzar situacions en les que la ideologia de l'entrevistat hi era immersa, ha fet que s'haguessin de multiplicar aquestes entrevistes, entre militants de diferents partits d'un mateix barri, alhora que es contrastaven les versions amb persones que, havent viscut els afers, s'havien mantingut independents de qualsevol ideologia de partit.

¹¹ Totes les dades utilitzades corresponen a l'esmentada obra: "La gran Barcelona". En la versió original d'aquest treball s'indica que: "Totes aquestes dades no corresponen pas a l'actualitat (finals de la dècada de 1970), sinó que l'obra (es refereix a l'edició citada) és feta el 1973, però per a l'anàlisi del naixement de les AV ens és perfectament vàlida.

D'altra banda, la majoria d'estudis que s'han fet anteriorment sobre el moviment urbà són en excés teòrics. Aquests m'han servit per situar-me en el tema, però no pas per analitzar la situació que es dona en el nostre cas concret. Tanmateix, hi ha un seguit de publicacions sobre esdeveniments i experiències de les AV. Aquestes, però, es limiten a fer una relació d'alguns casos pràctics, però sense entrar mai en les ideologies imperants dins el moviment urbà.

Treball de camp

El primer pas va ser, després d'analitzar tota la bibliografia possible, fer unes entrevistes obertes a la gent que ha estudiat el moviment urbà a casa nostra, i a militants i independents destacats de la majoria d'AV.

Aquestes entrevistes em varen servir per confeccionar un qüestionari que en una segona tanda de visites vaig passar a algun membre de la Junta (amb preferència al President) de totes les AV comptabilitzades.

Així mateix, per a l'anàlisi d'alguns conflictes, he utilitzat algunes fonts complementàries, bàsicament els butlletins de les AV.

Cal aclarir d'antuvi que el fet d'entregar el qüestionari i passar-lo a recollir en un termini fix no va donar mai resultat i es va optar per omplir-lo conjuntament amb l'enquestat. Això va servir a més per verificar en el mateix moment l'autenticitat de les manifestacions que se'm feien, donat que les fonts abans esmentades (bibliografia i entrevistes) m'havien servit per plantejar-me unes hipòtesis i conèixer unes realitats del barri en concret.

De les entrevistes obertes realitzades, n'he fet un extracte i les que m'han semblat més interessants les incloc com a annexes al final de l'estudi, especificant la militància de l'entrevistat i el càrrec ocupat en l'AV. He considerat que això podrà ajudar a la comprensió del treball en els espais en què no quedi suficientment clar.

Així mateix incloc una còpia del qüestionari utilitzat.

Es pot donar el cas, i de fet es dona en alguns casos, que la persona entrevistada la primera vegada, també ho fos en la segona tanda, pel fet d'ocupar la presidència de l'AV i també va passar que alguns qüestionaris els varen contestar tota la junta de manera conjunta.

Les persones entrevistades han estat escollides per la seva significació a cada barri i m'he adreçat a elles, tot sovint, per les indicacions dels socis de l'AV, un cop conegudes les intencions del meu estudi. Moltes d'aquestes persones m'adreçaven a altres socis de diferent militància política, per poder contrastar les versions donades.

L'acolliment per part dels entrevistats ha estat molt favorable en tot moment en ambdós grups (primeres entrevistes i qüestionari posterior) i s'han mostrat amb moltes ganes de col·laborar, oferint en tot moment la seva predisposició per a qualsevol dubte que sorgís. La majoria, fins i tot, em demanà que, arribat el moment d'acabar l'estudi, els facilités els resultats obtinguts.

Haig d'aclarir, abans de continuar, que en cap moment m'han motivat les associacions anomenades de "carrer" o "bombillaires", car la seva aportació a la lluita per assolir unes condicions de vida dignes ha estat ben minsa. Així, he limitat l'estudi a les associacions d'àmbit territorial de barri, que són les que han portat la tasca reivindicativa.

Primera part. Naixement de les AV i paper dels partits polítics

Condicionants del marc legal

A nivell històric

Nota: Els paràgrafs següents, d'exposició del procés de legalització d'una associació, no figuren en l'edició original. Els he afegit per facilitar la comprensió del procediment.

Ja en funcionament els registres públics, la imposició de la legalització prèvia per constituir-se en associació¹², comporta que a l'hora d'analitzar la data de creació d'una associació calgui tenir present que no sempre es corresponen les dates d'inici d'activitats amb les dates recollides en els textos oficials.

Així, si considerem com a data de creació d'una associació (el moment que des de la ciutadania es pren la iniciativa), les diferències respecte a les dades oficials poden ser notables. Aquests “entrebancs”, els patien sobretot aquelles iniciatives ciutadanes impulsades per persones no afectes al règim polític imperant, les que tenien com a objectius accions crítiques amb el Sistema.

Al marge de les dificultats que això comportava, hi ha una qüestió que cal tenir present: les dates que figuren en els registres públics responen al moment de la legalització (o sigui a un tràmit burocràtic) i no a la iniciativa del veïnat (voluntat ciutadana).

La llei del 1964¹³ limitava molt l'acció de les associacions però tampoc és que suposés un endarreriment gaire substancial respecte al marc normatiu anterior, pel que fa als organismes de control, ja que les restriccions previstes a la llei de 1887¹⁴ i les seves modificacions parcials d'ençà la seva creació eren evidents, com es recull en nombroses “notes” trameses a les associacions i al mateix ajuntament al qual la llei atorgava un paper de mediador entre l'òrgan de control jurídic i la iniciativa ciutadana.

De fet, la llei de 1887 va estar en vigor fins a l'aprovació de la llei de 1964, si bé “El Fuero de los españoles” i el decret de 1941 hi afegien moltes limitacions.

En resum, durant el franquisme i fins l'aprovació de la Constitució espanyola, el procés per constituir una associació era el següent: (exposo una petita síntesi del procediment que s'havia d'acomplir)

- *Un grup de ciutadans decideix constituir una associació.*

¹² Imperatiu que contemplava la *Ley de Asociaciones* de 1964.

¹³ Any de l'aprovació de la segona Llei d'Associacions de l'Estat espanyol.

¹⁴ Data d'aprovació de la primera Llei d'Associacions de l'Estat espanyol.

- *Ha de demanar permís a l'alcalde per celebrar la reunió constitutiva o informativa per iniciar els tràmits. En aquesta reunió es decideix constituir l'associació.*
- *L'alcalde ha de permetre aquesta reunió, sempre però, sota la vigilància d'un delegat governatiu, que acostuma a ser un policia municipal.*
- *Del resultat de la reunió en surt l'encàrrec d'elaborar uns estatuts (també podria ser que ja es disposés d'un esborrany d'estatuts).*
- *Aquests estatuts, així com l'acta constitutiva, (sorgida de la reunió esmentada) eren presentats al govern civil que n'analitzava el contingut¹⁵.*
- *Com que a l'acta de constitució hi havia de constar el nom i cognoms dels socis fundadors o impulsors de la iniciativa, el governador civil, a més de controlar els arxius policials per si hi havia quelcom, demana informe a l'Ajuntament, facilitant els estatuts per tal d'analitzar que les finalitats s'ajustessin a necessitats del barri i opinió respecte de les persones que la conformaven i de l'ajustament entre finalitats estatutàries i pressupost de l'associació.*
- *L'Ajuntament ha de respondre les qüestions plantejades i la seva opinió esdevindrà clau per a la continuïtat del procés.*
- *Si l'Ajuntament feia una recomanació favorable, des del govern civil s'analitzava el contingut dels estatuts i si aquest s'ajustava a la legalitat vigent s'anunciava la legalització de l'associació i s'inscrivía en el Registre d'Associacions del Govern Civil¹⁶.*

¹⁵ Un cop aprovats els estatuts pel grup impulsor i signada l'acta de constitució, aquest grup passa a considerar-se Comissió gestora.

¹⁶ "Evolució de l'associacionisme a Sant Adrià de Besòs" Pep Martí Masferrer. Edició digital en commemoració del Mil·lenari de la fundació del municipi. Ajuntament de Sant Adrià de Besòs.

Capítol I. Motius de la creació de les AV

Pla Comarcal

Malgrat els impediments directes posats per les autoritats locals per facilitar les relacions entre els veïns (manca de locals públics per als veïns, impediments que s'ocupin locals buits, etc.) i els indirectes, marcats pel sistema (mitjans de comunicació, propaganda...), no ha aconseguit que el ciutadà visqui individualment. I, si aquest darrer no veia per si mateix la necessitat de constituir-se en agrupacions amb el veïnat, bé prou que l'hi han facilitat, per altres mitjans, els mateixos que li han impedit fer-ho de manera normal.

Tanmateix les AV, malgrat aquests impediments, es constitueixen. Per què? La resposta és clara; defensar-se d'agressions comunes. El creixement desordenat que suportava la ciutat, amb l'excessiva càrrega de dèficits socials, les va obligar a fer-ho. Unes vegades era el Pla comarcal. D'altres eren les expropiacions motivades pel Cinturó de Ronda, o el Pla de la Ribera, sense oblidar el Pla parcial de Nou Barris.

Concretament aquest darrer mereix un relleu especial per les connotacions que va suposar i l'impuls que va donar al moviment ciutadà. Així mateix, s'ha de fer un esment especial al Pla comarcal, perquè entre altres coses, va donar vida a tot un seguit d'AV, prou conflictives.

Els darrers anys de gestió de l'alcalde José M. De Porcioles estaven marcats per l'enfrontament cada vegada més fort amb els veïns, sobretot els dels barris perifèrics, ja que aquests eren cada cop més conscients de la marginació de què eren objecte i anaven comprenent que les organitzacions de defensa urbana (les AV bàsicament) eren instruments vàlids de lluita i d'enfrontament amb l'Ajuntament i que, cada cop més, els veïns així organitzats assolien victòries arreu de la ciutat. Tenien clar també que sense la seva participació, la ciutat, i amb ella les seves condicions de vida, s'anirien degradant a passes gegantines. Així, calia abocar-hi esforços per contrarestar la política urbana seguida per l'Ajuntament.

Amb tot això s'anaven realitzant per part de l'Ajuntament un seguit de Plans parcials a diferents indrets de Barcelona. Aquests plans aconseguien alçar i mobilitzar el veïnat, el qual arribava a impedir, tot sovint, que els plans es portessin a terme.

Amb aquesta situació es fa públic un nou Pla General d'Urbanisme; es tracta del famós (per les conseqüències que va arrossegar) "Pla Comarcal" de Barcelona, que ja va néixer coix per les pròpies contradiccions que imperaven entre els diferents sectors que, d'una manera o altra, portaven endavant l'administració de la ciutat i que en els darrers anys ja s'anaven endevinant les seves diferències; d'una banda, el sector immobiliari, vinculat amb persones que ocupaven càrrecs municipals a l'Ajuntament, volia continuar l'activitat desenvolupada els darrers anys, o sigui, la construcció indiscriminada de blocs i edificis singulars; de l'altra, s'havia congestionat ja la ciutat i els desequilibris d'aquesta congestió provocaven greus desequilibris, per la qual cosa es feia necessària una revisió dels criteris de creixement.

Coincideix l'aparició del Pla Comarcal amb el canvi a l'Alcaldia, i és Masó qui hi dona llum verda i rep més sotragades, no sols per part de les AV (a les que intentà apropar-se) sinó des dels mateixos sectors de la burgesia barcelonina, que preveïen una reducció dels seus disbarats immobiliaris.

El Pla, d'entrada, sembla que comportava alguns elements positius de cara al veïnat tota vegada que reconeixia la manca total d'espais d'ús públic per a escoles, hospitals, etc. Assenyalava en els diferents barris un seguit de terrenys per a aquestes finalitats, terrenys que, o bé estaven desocupats, o bé hi havia instal·lades indústries que s'havien de retirar de la ciutat. És aquí on es pot dir que el Pla aplegava part de les aspiracions dels veïns malgrat, però, que ho deixava tot a l'aire ja que havien d'ésser les mateixes immobiliàries, les encarregades de la construcció d'equipaments socials per al barri, a canvi de deixar-les edificar. Com és d'imaginar (perquè l'història de l'Ajuntament així ho demostra), el control -quan existia- sobre l'acompliment d'aquesta normativa no és gens satisfactori.

De totes passades, eren molts més els aspectes negatius oferts pel Pla Comarcal que no pas els positius, ja que d'entrada no acabava amb la construcció, sinó en una manera d'entendre-la, i amb una altra visió dels negocis immobiliaris.

Així mateix, era palesa la preferència que oferia al transport privat envers el públic; això volia dir l'obertura de grans vials per descongestionar el trànsit per la ciutat, la construcció de vies ràpides que tallaven indiscriminadament barris històrics i moderns, i que comportaven un seguit d'expropiacions, i l'enderrocament d'habitatges de molts veïns, als que només la demagògia els oferia una nova llar en el seu barri, en condicions acceptables.

Vet ací, doncs, que la reacció dels barcelonins enfront d'aquest Pla fou immensa, com immensa fou l'activitat portada per les AV que ja tenien vida i les que es varen crear arran de l'afer. Aquestes darreres són:

- Baró de Viver
- Casc Antic
- Sants – Centre Social
- Hostafrancs
- Poblenou
- Poble-sec

que varen néixer per defensar-se de les expropiacions a les quals les sotmetia el Pla Comarcal.

Tot aquest moviment al voltant del Pla Comarcal va fer que per primera vegada (deixant a part el fet de Nou Barris) es deixés de treballar per a aspectes particulars de cada barri i s'apleguessin la majoria d'AV de Barcelona en una lluita generalitzada enfront de l'Ajuntament, car posava sobre la taula els problemes de tots els barris.

Va ésser aleshores també quan, per primera vegada, la Federació d'Associacions de Veïns de Barcelona – FAVB va prendre una postura crítica enfront de l'administració i coordinà l'activitat de les AV. De passada, va significar la consolidació de la FAVB en la seva nova fase, assimilació de les AV de barris, ja que fins aleshores -com veurem en analitzar aquesta Federació- només hi eren representades les associacions de veïns de carrer o *bombillaires*.

Cal observar, però, que el Pla Comarcal, malgrat ésser un aglutinador, no guarda massa relació amb l'època en què són creades, car oscil·len en set anys de diferència. Això és motivat perquè les etapes de realització del Pla eren molt esglaonades i en alguns barris ja es constitueixen en conèixer els primers intents de l'Ajuntament, i d'altres no ho fan fins que es veuen afectades físicament.

Altres plans

Així mateix, la Barceloneta i el Taulat s'hagueren d'enfrontar amb el Pla de la Ribera.

El Cinturó de Ronda expropiava, a més de tallar barris indiscriminadament:

- La Guineueta
- El Guinardó
- Teixonera-Penitents

- La Bordeta

A primera ullada pot semblar que potser són poques les AV que s'enfronten amb problemes conjunts, i realment en serien poques, si només fossin les esmentades les que lluitessin i/o s'apleguessin enfront de les agressions legals. Però no oblidem que aquestes són les que tenen vida pròpia, es veuen afectades i engruixeixen l'oposició als projectes municipals. Així la Coordinadora pel Cinturó de Ronda aplega 16 AV i la majoria de barris de Barcelona es veuen afectats i s'oposen d'una manera o altra al Pla Comarcal.

Altres motivacions

A part de les planificacions de l'Administració, s'han donat un seguit d'esdeveniments localistes a diferents barris els quals han enfurismat el veïnat, i que han suposat la creació d'altres AV, tant per pal·liar, en la mesura que podien, el fet detonant com per evitar que se'n produïssin de semblants en un futur.

Aquestes accions de rebuig s'han donat en actes espontanis (més endavant ja en parlarem quan tractem les lluites espontànies, en un altre capítol d'aquest treball).

Passem a veure quina és la relació d'aquests esdeveniments:

- El Polígon Porta, veu néixer la seva AV arran d'un accident mortal al Passeig Verdum per manca de semàfor.
- Al Districte V¹⁷ un incendi mortal en un magatzem de plàstics va engegar tot el procés.
- En el barri d'Horta, va ésser també un greu accident el que feu sortir els veïns, reclamant indemnitzacions i control d'obres a la Companyia de Gas, ja que aquesta aprofitava les velles conduccions per a la nova instal·lació de gas natural, i aquest fet produí una explosió que causà un mort i diversos ferits.
- A Sant Genís dels Agudells va ésser a causa d'unes inundacions degudes a la construcció d'un mur que tallava la riera, mur que construí una immobiliària per poder fer pisos. També d'aquí sorgí una AV.
- Encara un altre problema veïnal -aquest dins de Nou Barris- havia de menester una espurna per endegar l'AV: a Prosperitat, un cop més, per la manca de semàfors.

En tractar al proper capítol el tema de l'època de naixement, n'acabarem de perfilar els motius, car ambdues qüestions van íntimament lligades.

Nou Barris

Com anunciàvem, menció a part mereix aquesta Associació, que ha esdevingut líder en les lluites urbanes.

¹⁷ Denominació que rebia aleshores l'AV embrió de l'actual AV del barri del Raval.

Els orígens de l'Associació de Veïns capdavantera de les lluites urbanes de la ciutat, i capdavantera també de les AV polititzades, caldrà cercar-los en el mateix procés de construcció dels barris que la componen. Aquests estan situats a la zona nord de la ciutat i comprenen:

- Torre Baró
- Vallbona
- Trinitat Nova
- Trinitat Vella
- Roquetes
- Verdum
- Prosperitat
- La Guineueta
- Ciutat Meridiana
- Polígon Canyelles

Construcció i poblament

Aquesta zona es començà a edificar a començament de segle, construint-se'n alguns habitatges tipus torre, destinats a segona residència. A l'acabament de la guerra civil, i amb el trasbals migratori que s'hi va succeir, es varen anar poblant per gent que no tenia altre capital que la seva voluntat de subsistència. Així es va anar transformant en un sector de barraques i d'habitatges menuts d'autoconstrucció (encara avui es poden veure les plaques de barraca en alguns habitatges de Vallbona i Torre Baró¹⁸). Començaren a créixer ràpidament a partir dels anys cinquanta, arribant l'any 1970 a prop dels 125.000 habitants.¹⁹ Com és de suposar, tot aquest tipus de construcció es va dur a terme sense cap planejament urbanístic, ni d'infraestructura higiènica, al marge evidentment de la legalitat vigent, amb la tolerància per part de l'Administració, que no assistia amb cap tipus d'equipament, i que veia que uns terrenys, fins aleshores dedicats a l'agricultura o erms, podien esdevenir d'àmbit urbà quan es legitimés l'afer. I així va succeir, i quan l'Administració pública hi va posar cullerada, ho feu construint blocs d'habitatges de pèssima qualitat per mitjà de l'*Obra Sindical del Hogar* i el *Patronato Municipal de la Vivienda*, els quals arribaren, juntament amb immobiliàries privades, a construir barris sencers. Així mateix, el Govern Civil, en acció urgent per erradicar el barraquisme més cèntric, va construir les *Vivendes* del Governador a Verdum amb motiu del Congrés Eucarístic que se celebrà a Barcelona.

Habitabilitat

A mesura, però, que anaven augmentant els habitants, anaven augmentant els ja greus problemes que hi havia d'entrada, arribant-se a situacions al límit de subsistència. Així els veïns denunciaven en un butlletí²⁰ que:

- Un 50 % de les famílies viuen rellogades.
- A cada casa hi habiten una mitjana de 10 a 12 persones.

¹⁸ Recordem que la referència és de finals de la dècada de 1970.

¹⁹ MOVIMIENTOS URBANOS EN ESPAÑA. Jordi Borja. Pàg 26. Centre d'Estudis Urbanístics – C.E.U.

²⁰ Citat per Marçal Tarragó. Política urbana y luchas sociales, pàg. 106.

- A Torre Baró, més de la meitat dels habitatges no tenen WC.
- La majoria dels carrers estan sense asfaltar i hi manquen els serveis necessaris (xarxa de clavegueres, il·luminació, etc.).

Politització

En aquest ordre de coses, no és d'estranyar que, malgrat una certa docilitat dels veïns motivada per l'esperuguiment a què l'estat policial havia sotmès el poble, sorgissin formes de ràbia que donessin lloc a formacions radicals que, per la seva espontaneïtat i l'escassa militància numèrica, no podien tenir ni massa ni poca incidència dins el conjunt del veïnat si no anaven coordinats i es plantejaven objectius comuns.

Així varen aparèixer en aquests barris agrupacions d'extrema esquerra:

- *Círculos Comunistas*
- *Plataformas Anticapitalistas*
- *Partido Comunista de España (Internacional)*
- *Organización de Izquierda Comunista*
- *Cuadernos Rojos*
- *Acción Comunista*
- *Unión Comunista de Liberación*
- *Movimiento Libertario*

que varen formar part de les Comissions de Barri, conjuntament amb els més fortament representats: Partit Socialista Unificat de Catalunya-PSUC, *Organización Comunista Española-Bandera Roja* OCE-BR i nucli d'independents.

Aquestes Comissions de Barri eren en un començament de caràcter localista i la coordinació la duïen els membres de partit amb altres cèl·lules del mateix partit d'altres barris. Més endavant, es va intentar d'aconseguir cobertures legals per poder treballar de cara al veïnat i s'endinsaren en alguns centres ja existents en diferents barris.

A la Trinitat Vella, fou el Centre Social, construït durant l'any 1966 qui endegà la vida comunitària del veïnat, justament quan apareix en aquell barri la Comissió de Barri, on el nucli era més reduït. En el Centre Social hi havia 30 persones treballant i la Comissió de Barri era integrada per 6 membres²¹, (això ens confirma l'esment anterior sobre l'escadussera militància) que ben aviat, i per motivacions òbvies, varen treballar plegats.

A la Trinitat Nova, els mateixos veïns varen construir un *Centro de Vida Comunitaria para todos* a l'any 1965 i que fou pioner de l'AV, malgrat que en la seva primera etapa es dedicà més a la potenciació cultural del barri. Un cop entrada la gent de la Comissió de Barri (en aquest cas PSUC, OCE-BR i PCE (i))²², es va arribar a polititzar de tal manera, que es varen perfilar dues conductes clares "les polititzades i les no polititzades". El fet que s'imposessin els primers fou motiu per crear l'AV.

A Verdum, fou el Centre Juvenil de l'*Asociación Parroquial* el nucli capdavanter d'on va sorgir l'AV.

²¹ Entrevista directa amb un dels fundadors i actual president de l'AV (1978).

²² Entrevista directa amb un dels fundadors i actual president de l'AV (1978).

Un fet curiós, i que també trobem al Bon Pastor, és el que es produeix a Vallbona i Torre Baró, on la *Asociación de Cabezas de Familia*²³ tingué un paper progressista i és l'impulsor de l'AV. Evidentment, aquest fet es produeix per unes motivacions concretes, i és el fet que els membres de la Junta eren elements polititzats -més que polititzats eren integrants de partits polítics-. En els dos casos que corresponen a Nou Barris, les lluites de la *Asociación de Cabezas de Familia* i l'AV han anat tan plegades i han confluït de tal manera, que el president de l'una ho és també de l'altra. Aquest model persisteix encara a l'actualitat (1980).

Així, doncs, quan es va plantejar la creació de l'AV Nou Barris, ja existia una coordinació entre:

- Centre Social Trinitat Vella
- Centre Vida Comunitària Trinitat Nova
- Centre Juvenil *Asociación Parroquial de Verdum*
- *Cabezas de Familia* Torre Baró
- *Cabezas de Familia* Vallbona

Primeres lluites

Així les coses, la Comissió d'Urbanisme de l'Ajuntament de Barcelona convocava un concurs d'idees per realitzar un Pla Parcial de tota la zona, que dos anys després s'encarregava a un equip d'arquitectes barcelonins, i dos anys més tard fou aprovat inicialment per l'Ajuntament de la ciutat.

Aquest Pla preveia unes grans infraestructures i serveis (dues autopistes: la de França i la de Sabadell-Terrassa, una carretera i dos cinturons: el del Litoral i el segon Cinturó de Ronda, grans aparcaments, etc.) que anaven destinats a satisfer les necessitats d'habitants d'altres sectors de la ciutat amb renda més alta, però que als habitants de la zona només els comportava problemes. D'altra banda, i per recuperar terrenys on edificar, l'Ajuntament volia aconseguir els pocs espais lliures que quedaven. Per tot això, el Pla Parcial preveia l'enderrocament i posterior construcció de tres barris: La Guineueta Vella (aquest ja s'ha dut a terme i és el lloc on ara es troba el Polígon Canyelles que també s'ha integrat a Nou Barris com a AV), Vallbona i Torre Baró, i en molts casos sense indemnització o bé tan ridícula que es podria considerar nul·la (a la Guineueta Vella l'Ajuntament els donava 25.000 pessetes per família, i els deixava al carrer). A la comptabilització dels efectes del Pla es produeixen lleugeres disconformitats entre la gent que ho ha estudiat, així mentre Jordi Borja es limita a assenyalar que afectava més de 4.000 habitatges²⁴, Marçal Tarragó ens parla de 4.376²⁵. Per contra, Alibés, Miguélez i d'altres assenyalen com a 4.100²⁶ els habitatges a expropiar.

Per altre costat, no s'especificava quins tipus d'equipaments serien els que es pensava construir i se'ls destinava una part de la muntanya d'escadussera rendibilitat.

²³ Les *Asociaciones de Cabezas de Familia* eren òrgans de *participación* impulsats en un primer moment per *La Falange Española* i amb el suport inicial de l'Església catòlica.

²⁴ Obra citada pàg 26.

²⁵ Política urbana y luchas sociales, pàg 106.

²⁶ La lucha de los barrios en Barcelona 1969-1975. Revista CAU, núm. 34.

Va ser en vistes d'això quan es va començar la coordinació dels centres esmentats, per presentar alternatives al Pla. La primera acció succeí al setembre del 1969, demanant informació a l'Ajuntament sobre el projecte.

Es convocà una taula rodona sobre les reivindicacions del veïnat en presència de representants de la Casa Gran, que confirmà dues voluntats:

- a) La de l'Ajuntament, de prescindir un cop més dels veïns
- b) La dels veïns, de dir prou i d'anar tots plegats a impedir-ho.

Arran d'aquesta data, es constituïa l'11 d'abril de 1970 l'Associació de Veïns del sector Torre Baró, Vallbona, Ciutat Meridiana, que fou legalitzada amb aquesta denominació i en els seus estatuts s'han aplegat els altres barris de la zona, figurant com a seccions de l'esmentat sector.

Conjuntament amb les altres tres esmentades, varen començar les seves activitats les de Trinitat Vella i Trinitat Nova. Un any més tard, o sigui durant el 1971, es van decidir els veïns de la Guineueta i Guineueta Vella. A Prosperitat i el Verdum, el fet es produí durant l'any 1972 i a Roquetes a començaments del 1975.

Respecte a aquest darrer barri, cal ressenyar que els seus veïns portaven la tasca plegats amb els de Verdum, fins la data esmentada, en què la vocalia de Sanitat, que era composta majoritàriament per gent de la part alta del barri (Roquetes), es varen decidir a independitzar-se.²⁷

També fou a l'any 1975 quan es va crear la del Polígon Canyelles, que fins aleshores constituïa la Guineueta Vella. Aquest barri és el que fa deu. No es va modificar, però, el ja popular nom de Nou Barris.

Per acabar, podem dir que, en definitiva, a la construcció de la vida associativa de la zona que conformen els Nou Barris en les diferents etapes que es varen crear, hi participaren els partits polítics següents²⁸:

- *Círculos Comunistas*
- *Plataformas Anticapitalistas*
- *Partido Comunista de España (internacionalista) -PCE (i)*
- *Organización de Izquierda Comunista -OIC*
- *Unión Comunista de Liberación*
- *Cuadernos Rojos*
- *Acción Comunista*
- *Movimiento Libertario*
- Partit Socialista Unificat de Catalunya -PSUC
- *Organización Comunista Española -Bandera Roja OCE-BR*
- Moviment Socialista de Catalunya -MSC

²⁷ Participació directa en el procés.

²⁸ L'ordre esmentat no indica cap prioritat.

Aquest darrer només era present en un barri: la Guineueta, però amb la particularitat que era majoritari, car els seus iniciadors eren 4 d'aquest partit, 2 del PSUC, 1 d'OCE-BR i la resta independents.²⁹

Haig de deixar clar que els independents també varen jugar un paper protagonista en tot el procés de Nou Barris.

L'evolució, lluites i estat actual, els tractaré més endavant, ja que aquí només pretenia explicar-ne els orígens.

²⁹ Entrevista directa amb un dels fundadors i posterior president de l'AV.

Capítol II. Naixement / època

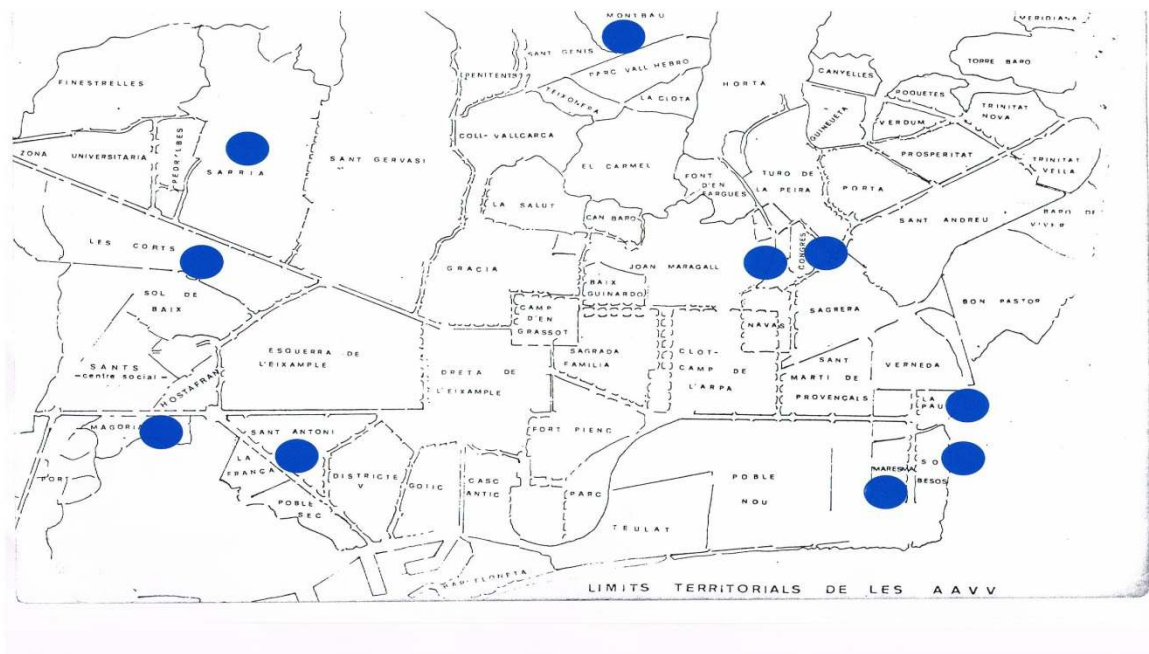
He fet una quàdruple classificació del naixement de les AV:

- 1a Etapa: Associacions pioneres 1960-1969
- 2a Etapa: Associacions polititzades 1970-1972
- 3a Etapa: Associacions consolidades 1973-1977
- 4a Etapa: Associacions despolititzades 1978-1980

1a Etapa: Associacions pioneres 1960-1969

En primer lloc, trobaríem els que podríem anomenar els pioners del moviment urbà, que agafa des de les més antigues associacions veïnals constituïdes en la dècada dels anys 1960 -legalitzades encara des de Madrid-, fins a l'any 1969 i que en són 10. Aquestes són les següents:

- AV Amics Magòria
- AV Les Corts
- AV Sarrià
- AV Sant Antoni
- AV Montbau
- AV Torre Llobeta
- AV *Vivendes* del Congrés Eucarístic
- AV La Pau
- AV S.O. del Besòs
- AV La Maresma

Donat que són processos independents l'un de l'altre, sense cap lligam entre elles, i que la majoria neixen en circumstàncies que hom pot considerar excepcionals, he cregut convenient fer-ne una petita ressenya individual de cadascuna.

Associació de Veïns Amics Magòria

Des de l'any 1964 hi varen haver intents associatius en el barri amb la Societat Coral Font de la Guatlla, eminentment culturals. Aquest era el nom del barri antic. L'actual nom de Magòria ve donat per l'antiga riera. Els primers intents associatius, ja reivindicatius, es produeixen en el Centre Social que, tot i ocupar el mateix local que l'AV, portaven tasques independents. Eren fomentats per un capellà i dos escoltes. Estaven en el nucli de cases barates i apropiats al PCE (i). Hi va haver, però, una *redada* policial i el Centre Social fou clausurat. L'AV, que aleshores ja existia, no va ésser sancionada. L'AV fou legalitzada el 30 de novembre de 1965.

Més tard es va constituir una escola cooperativista, però després varen partir peres.

La Comissió gestora de l'AV fou creada per gent independent, i el Bisbat i els promotors dels habitatges varen ajudar força.

Associació de Veïns de les Corts

El naixement de l'AV (18 de desembre de 1968) va anar molt lligat a un grup de gent gran del barri (de tarannà intel·lectual) i sorgí per defensar i potenciar el barri històric de les Corts, essencialment en el seu aspecte cultural i artístic. Aquesta primera època es caracteritzà per una escassa activitat. El Pla Comarcal i el canvi de junta que es va fer l'any 1974 va obrir un nou període per a l'associació. Es parlà de la “nova època o de la segona època” de l'AV per diferenciar-la dels inicis. El trencament, però, no va ser pas violent; la junta sortint es va sentir molt satisfeta, ja que els feia por l'excessiva politització de l'associació.

Associació de Veïns de Sarrià

El 15 de juliol de 1960 ja existia l'AV i els tràmits de legalització van ser molt ràpids. La legalització es va fer encara des de Madrid.

Quan el Pla Comarcal, a l'any 1974 amenaçava el barri, un grup de persones es va trobar i va voler crear una AV. Assabentats de l'existència d'una, van decidir aprofitar-la. La junta d'aquesta AV es va posar immediatament d'acord perquè entrés aquest nou grup.

El fet que, després de 14 anys de vida, els veïns encara no s'haguessin assabentat que existia una AV, és prou significatiu de la vida que duia.

Associació de Veïns Sud-Oest del Besòs

L'AV S. O. del Besòs fou constituïda per falangistes i el primer president va ser un tinent de la Guàrdia Civil. Com es fàcil suposar, no va tenir cap problema per legalitzar-se, fet que es produí a finals de 1963. No deixa de ser contradictori que això succeís en un barri eminentment obrer. Potser la resposta cal cercar-la en l'elevat percentatge de funcionaris a qui els tocà habitatge en el barri i que creien en determinat tipus de vida associativa, que evidentment no passava per resoldre les reivindicacions populars, car les seves actuacions anaven per

premiar el cobrador d'autobusos més simpàtic i el llenguatge que empraven en els seus butlletins delatava un triomfalisme latent.

Em resisteixo a veure en aquesta constitució un intent d'integració per part de l'Administració del moviment urbà ja que en aquell temps aquest era incipient -malgrat que existia un petit nucli de lluita urbana a la Maresma- i no s'ha donat a cap altre barri. Més endavant expliquem les alternatives del veïnat.

Associació de Veïns de Montbau

Aquí el fet fou diferent ja que el mateix *Patronato Municipal de la Vivienda* va crear en el barri un local social que fou des del primer moment (1960) freqüentat per militars i és que es varen construir uns blocs per a militars en el barri, i és evident que no hi havia pas en els anys 60 cap organització d'esquerra per pugnar amb ells. Així, doncs, la vida del local, per a allò que ens interessa a nosaltres, era ben esmorteïda. Fou l'any 1974 quan es produí el primer intent de penetració per part de gent desafecta al sistema, però varen perdre les eleccions. L'any següent es va aconseguir la dimissió del president i la candidatura progressista resultà guanyadora.

Associació de Veïns de Torre Llobeta

Es va constituir al voltant de la Torre Llobeta, el grup d'habitatges del *Patronato Municipal de la Vivienda*. Se li donà aquest nom. Va haver-hi un problema amb les porteries el qual suposava un increment dels lloguers. Per tal d'impedir-ho van crear una AV. Es va anar mantenint en els primers anys com a associació de carrer. Malgrat això, van trigar dos anys per aconseguir-ne la legalització. Aquesta es produí l'any 1965. De fet, però, les activitats les portava la Comissió gestora d'ençà l'any 1963.

Associació de Veïns *Vivendes* del Congrés Eucarístic

Aquests terrenys anaven destinats en un principi a construir el nou camp del Barça³⁰, però els propietaris van preferir vendre els terrenys al Bisbat, a un preu més baix, per fer habitatges amb motiu del Congrés Eucarístic celebrat a Barcelona. Vet ací que el nom de l'AV sigui *Vivendes* del Congrés Eucarístic.

Existia abans una entitat anomenada *Agrupación Familiar* (ara s'anomena *Agrupación Congreso*) que d'una manera o altra va ésser l'embrió de l'actual AV, que funciona des del 1968. Aquesta AV gaudeix -pagant un lloguer simbòlic- del local més gran i bonic de totes les AV de Barcelona.

Associació de Veïns de la Pau

L'AV, la varen constituir veïns independents i d'altres addictes al Règim³¹. Els motius de la creació de l'associació van ser principalment la recuperació dels habitatges i gestionar amb l'Ajuntament el Pla de remodelació del polígon. Això s'esdevenia pel juny de 1968.

³⁰ Entrevista amb el president de l'AV.

³¹ Entrevista amb un dels fundadors i actual president de l'AV (any 1978).

La legalització es va produir en un mes, i és que a la comissió gestora s'hi havia inclòs gent significativa políticament amb el franquisme, els quals se'n varen sortir en vistes del caire que més tard va prendre l'AV.

Cal esmentar que aquesta associació fou clausurada una temporada pel Govern Civil. El seu president (fundador) fou detingut acusat d'haver obert un compte pels acomiadaments de la SEAT³².

Associació de Veïns La Maresma

Va néixer l'any 1954 a partir de moviments parroquials. Més tard grups com *Movimiento de Liberación Comunista* i "UCL" la van ocupar a nivell de carrers, però mai amb força com per manipular-la. Altrament, però, les lluites fortes s'han portat en èpoques recents.

Com he dit abans, totes aquestes AV varen néixer de manera independent, una de l'altra, sense cap tipus de lligam ni coordinació. I, com podem veure, aquests fets, es donen a indrets ben diferents de la ciutat. Per tant, en aquesta primera etapa, no hi trobem cap tipus de relació significativa entre les zones on són creades. Són fets independents també del grau d'urbanització del barri on neixen.

Els podem deixar, doncs, com a elements aïllats, atès que no han tingut cap ressò en els seus orígens, que els pugui catalogar de capdavanters del moviment reivindicatiu urbà.

2a Etapa: Associacions polititzades 1970-1972

Una segona etapa fou l'època de 1970-1972 en la que es pot dir que neixen les AV com a elements de defensa urbana, destacant en aquest període la seva forta politització. És quan els partits polítics -estructurats uns, petits grups tancats els altres-, aprofiten la *Ley de Asociaciones* de l'any 1964 i es llancen a un nou tipus de lluita; un nou front de lluita, podríem dir, ja que la majoria d'AV neixen impulsades per les Comissions de barri. Totes les AV nascudes arran d'una Comissió de barri ho fan durant aquests anys.

Les AV creades en aquesta etapa són:

- Barceloneta
 - El Carmel
 - Casc Antic
 - Sants -Centre Social
 - Ciutat Meridiana
 - Guinardó – Joan Maragall
 - Poblenu
 - Polígon Porta
 - Prosperitat
 - Sagrada Família
-

³² De fet, un grup de persones varen posar una paradeta amb la finalitat de recollir diners per als acomiadats de la SEAT i hi varen posar una pancarta com a AV, sense que el president n'estigués assabentat. Fou detingut com a representant legal de l'organització.

Breu síntesi expositiva de les Asociaciones de Cabezas de Familia³³

Los falangistas, frustradas sus esperanzas en un nuevo modelo constitucional, vieron en la promoción política de las asociaciones familiares una brecha a través de la cual podrían llegar a tener el papel predominante que siempre habían deseado tener en la vida pública. José Solís Ruiz, el nuevo Secretario General del Movimiento, y Manuel Fraga Iribarne, el primer Delegado Nacional de Asociaciones, se propusieron como meta un gran movimiento asociativo familiar dependiente totalmente de la Falange. Esas asociaciones deberían tener capacidad de promocionar a sus hombres a todo tipo de organismos públicos, que iban desde las concejalías a los escaños en las Cortes, pasando por todos los institutos nacionales: vivienda, sanidad, etc. Por su parte, la Jerarquía Eclesiástica vio en esas asociaciones familiares la oportunidad para llevar a esos organismos a personas directamente vinculadas a las asociaciones católicas. Ambas instituciones tenían, gracias al decreto de asociaciones de 1941, unas bien organizadas asociaciones en las que apoyarse para conseguir los fines propuestos. Con ese fin, ambas se unieron en un primer momento para redactar unos proyectos de ley que pudieran hacer realidad sus ilusiones. Cooperación que fue desde 1957 hasta 1963, momento en el que los falangistas, viendo cercano el momento de la aprobación de la Ley de Asociaciones de Cabezas de Familia, decidieron excluir a las asociaciones católicas de esa ley. A partir de ese momento la Jerarquía eclesiástica sería la oposición más eficaz a los proyectos de la Secretaría General del Movimiento. Finalmente, los proyectos fueron paralizados en las Cortes, y las asociaciones familiares no tuvieron la capacidad política prevista por sus máximos promotores.

El fet de la politització d'aquestes zones ja el veia l'Administració quan assenyalava:

La subversión en los Barrios y en el ámbito laboral, son las dos principales palancas que emplean los grupos de oposición para conseguir derrocar al Régimen actual español³⁴.

En un proper capítol analitzarem els partits polítics que han estat presents en aquest procés, zona /època.

Observem també que, conjuntament amb les AV que pertanyen a aquesta zona, sorgeixen en aquesta època les AV d'un seguit de barris amb tradició associativa: Gràcia, Sant Andreu, Poblenou, Barceloneta, Sants – Centre Social.

Cal esmentar sobre aquest darrer barri, que si bé compta amb cinc AV és la de Sants – Centre Social la que anirà donant vida a la resta de les del barri.

Per anar perfilant la politització de les AV d'aquest període, ens trobem que algunes d'elles (Trinitat Nova, Poblenou, Turó de la Peira) neixen per influència directa de les clandestines Comissions de Barri, si bé, és clar, s'hi donen també altres elements de degradació social, característics dels altres barris. El fet, però, que l'evolució

³³ Cobo Pulido, Pedro "Las asociaciones de cabezas de familia como cauce de representación: un fallido intento de apertura del régimen franquista". Espacio, Tiempo y Forma, Serie V, Historia Contemporánea. 14, 2001, págs. 437-488.

³⁴ *Estudio sobre la subversión en los barrios*. Document atribuït al Ministerio de la Gobernación. Gener 1975. Citat per Jordi Borja a l'obra *¿Qué son las Asociaciones de Vecinos?* Pàg. 12.

d'aquestes Comissions de Barri esdevingués part fonamental per a la seva creació ens confirma el fet que les puguem titllar d'AV polititzades.

3a Etapa: Associacions consolidades 1973-1977

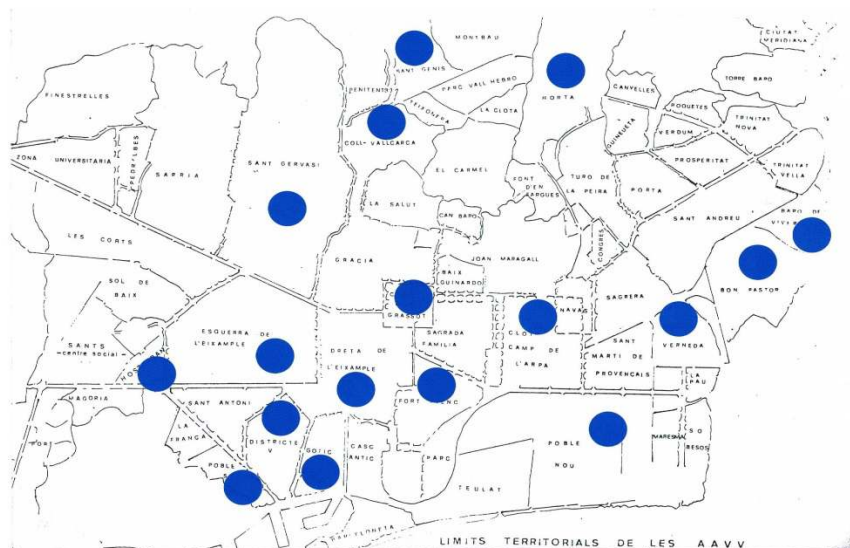
La tercera etapa abraça des del 1973 fins les primeres eleccions legislatives del juny de 1977. Aquestes eleccions van fer que molts partits oblidessin la seva tasca dins les AV i es dediquessin a la campanya electoral, per oblidar-se després durant bastant de temps, dels seus antics “tallers de lluita”, bé per poder pair uns resultats que no esperaven, bé per muntar futures estratègies.

Aquesta etapa, però, va significar la consolidació del moviment urbà; seguint l'exemple de les associacions esmentades anteriorment, endeguen tot seguit el procés de barris que lluiten sols i, d'altres, que s'engalten en lluites coordinades amb les que ja funcionen. En aquesta etapa és quan més es lluita contra el Pla Comarcal.

Aquesta etapa segueix, pel que fa referència a la seva politització, una disminució d'influència a mesura que passa el temps, i s'avança a nivell de país cap a postures de participació política de caire general. Així, doncs, els primers anys 1973, 74 i 75 continuen amb forta presència activa dels partits en la constitució de les AV. Com ja veurem, i a partir del 1976, ja són els independents els que van assolint la tasca de reformar el moviment ciutadà. Els partits segueixen altres formes de participació política.

Neixen durant aquesta època, per ordre cronològic, les AV següents:

- Districte V (posteriorment Raval)
- Bon Pastor
- Sant Genís dels Agudells
- Horta
- Coll-Vallcarca
- La Verneda
- Dreta de l'Eixample
- Esquerra de l'Eixample
- Clot-Camp de l'Arpa
- Sant Gervasi
- Poble-sec
- Gòtic
- Fort Pienc
- Camp d'en Grassot
- Hostafrancs
- Baró de Viver
- Diagonal-Mar

De totes elles, només les cinc darreres varen sorgir després del traspàs del dictador. Entenem, doncs, que el moviment associatiu urbà neix i es consolida en l'època franquista, tota vegada que són 45 les AV creades en aquella època, i que moltes de les que vindran després ho faran estimulades per les ja creades, que subdivideixen el barri (Poble-sec, Sants, El Parc...).

Això dona peu per desmentir la tesi que les AV han estat un fenomen nascut arran de la mort del general Franco, davant l'expectativa de la legalització dels partits i per anar cap a una participació popular en un govern democràtic, teoria que és mantinguda, entre altres, per Alice Gail Bier³⁵.

Observant el mapa, veiem que en aquesta etapa les AV sorgeixen en la zona centre i Barcelona Vella, llevat dels casos de Bon Pastor, Baró de Viver, la Verneda i Diagonal-Mar, quedant d'aquesta manera, pràcticament abastada tota la ciutat, tota vegada que la majoria de les que es creen després són subdivisions d'altres ja existents³⁶.

4a Etapa: Associacions despolititzades 1978-1980

Aquesta darrera etapa es caracteritza perquè és quan més es manifesta el paper jugat pels veïns independents pel que fa a la militància en organitzacions polítiques. Si des de feia temps (d'ençà l'any 1976) s'anaven definint com els futurs capdavaners i mantenidors del moviment urbà, ara es troben com a impulsors de les noves creacions.

En aquesta etapa (el treball de camp es tanca pel setembre de l'any 1980) es creen les AV de La França (subdivisió del Poble-sec), Baix Guinardó (subdivisió de l'AV Joan Maragall), El Parc (subdivisió de Fort Pienc)

³⁵ *El desarrollo de las asociaciones de vecinos en España*. Alice Gail Bier. Revista Papers núm. 11, pàg 171.

³⁶ Recordem que es fa referència a finals de la dècada de 1970. Actualment (2022) a la FAVB n'hi ha més de 100 de federades.

i Sants Triangle, afavorida en bona part, pels veïns de la zona que fins aleshores portaven la tasca des del Centre Social de Sants.

De la mateixa manera, també en sorgeixen tres que fins aleshores no existien: Font d'en Fargues, Pedralbes i Pedralbes-Zona Universitària.

S'ha d'esmentar que mentre Font d'en Fargues és creada per presa de consciència social i política de barri, les dues corresponents a Pedralbes, ho fan per inseguretat ciutadana i per agreujament dels aparcaments.³⁷ Deixant de banda les que són creades com a descentralització de barris grans, les altres pertanyen a zones benestants de la ciutat, sobretot les de Pedralbes (Residencial Oest).

Tanmateix, la data de naixement no coincideix amb la data de legalització per part del Govern Civil. I val la pena que en diguem alguna cosa, ja que és força significatiu, com ho farem després d'analitzar el naixement de la Federació d'Associacions de Veïns de Barcelona –FAVB.

³⁷ Sempre segons manifestació dels membres de la Comissió gestora, entrevistats per l'autor.

Federació d'Associacions de Veïns –FAVB

Paral·lelament a aquest procés de naixement del moviment urbà, va sorgir la Federació d'Associacions de Veïns de Barcelona –FAVB, com a aglutinant de les reivindicacions ciutadanes, malgrat que en un primer moment no representés aquest paper. En aquest capítol, però, només en veurem el naixement, tota vegada que la seva evolució i els esdeveniments polítics que s'han donat en el seu interior s'estudiaran en altres capítols.

Naixement

Molt abans que es produís l'esclat associatiu, tal com el coneixem avui, ja funcionaven arreu de la ciutat -sobretot pel centre- un seguit d'associacions de veïns. Aquestes associacions tenien com a àmbit el carrer, el qual els donava nom. Donat que els seus objectius eren embellir el carrer, guarnir-lo per atraure clients als seus comerços, se les coneixia amb el nom de *bombillaires*, atès que eren les encarregades d'il·luminar-lo per les festes.

Les relacions d'aquestes AV amb l'Ajuntament eren molt cordials i acostumaven a reunir-se tot sovint amb l'alcalde Porcioles en el *Salón Rosa* de l'hotel Oriente.

Funcionaven mitjançant subvencions de l'Ajuntament i del *Ministerio de Información y Turismo*.

Tres d'aquestes associacions, les menys sotmeses a la política de Porcioles: Jaume I, Llibreteria, Parc de la Vall d'Hebron i una de barri: Sagrada Família, varen veure la necessitat de coordinar-se en una federació i crearen una comissió gestora, presentant els estatuts corresponents al *Gobierno Civil*; n'assoleixen la legalització el 14 de juliol de 1972; un cop legalitzada, s'hi varen incorporar les altres associacions de carrer que funcionaven.

Legalització

Pel que fa a la legalització de les vuit primeres AV existents de les que ja s'ha parlat, Governació no semblava tenir un criteri determinant, atès que unes eren legalitzades de seguida i, en altres, s'ajornava l'afer.

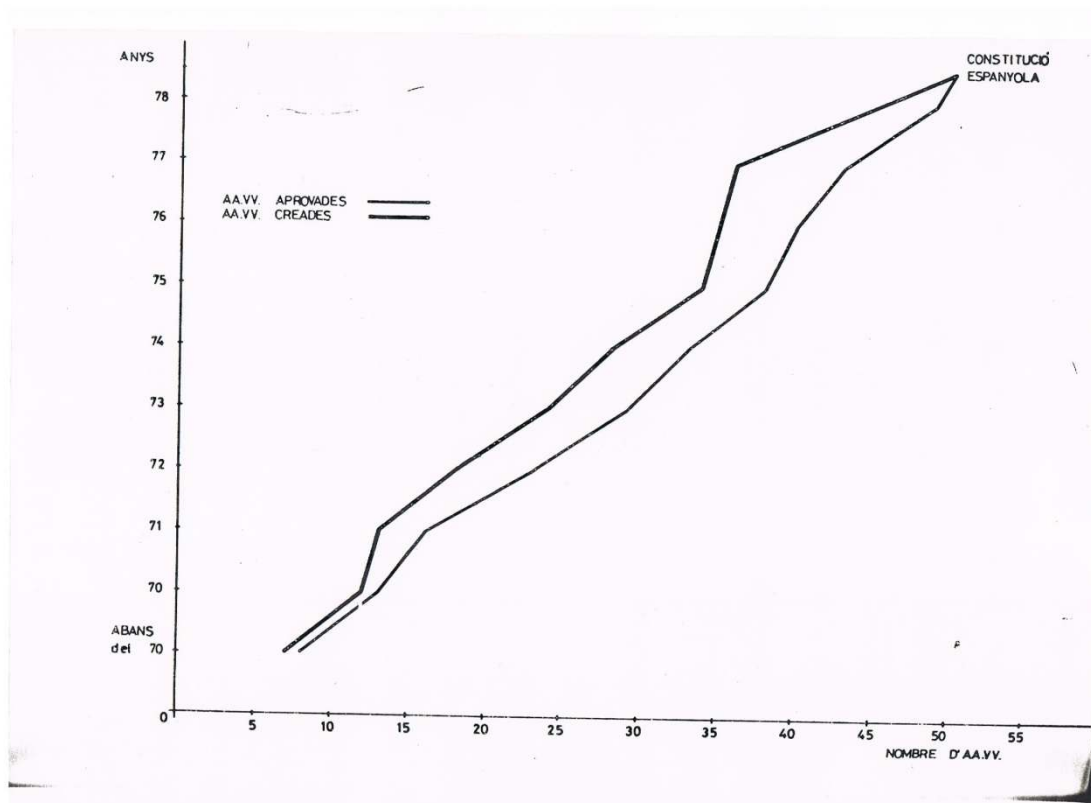
És arran del començament dels anys setanta quan es constata que el Govern Civil va sempre a recules de les sol·licituds presentades, amb més o menys retard, segons la política del Governador del moment³⁸. Aquest era assessorat -en part- pels informes que rebia de l'Ajuntament (per mitjà del *Concejal del Distrito*) i altres estaments integrats que, si no eren determinants, almenys sí que podien arrossegar problemes burocràtics que feien ajornar la legalització.

Però aquí també podríem dir que cada conseller tenia la seva política. Així els veïns d'Hostafrancs van trigar tres anys i mig a veure's legalitzats, donat que es rebien a Governació informes desfavorables dels integrants de la Comissió gestora.

³⁸ Veure gràfica adjunta.

A Sant Andreu un regidor va portar una forta tasca, tot recolzant l'AV en el seu tràmit al Govern civil. L'AV de les Gavarres de Cornellà de Llobregat fonamenta la seva il·legalitat en el fet que l'Ajuntament coneixia la identitat política dels seus membres.

Crec, però, que malgrat els exemples esmentats, la legalitat o no venia donada per un criteri personal del Governador. Així trobem que l'època en què hi ha més AV per legalitzar, -tot i que no correspon pas al moment de més creacions- és de 1975 fins a finals de 1976, observant-se el cas curiós que és en aquesta època quan l'alcalde Masó s'apropa més (per un nou plantejament de política local) als moviments urbans, i el Governador Martín Villa en legalitza menys; entre d'altres coses això demostra que, en aquest aspecte, hi havia un allunyament entre el Govern local i el central.

Es podria caure en el tòpic de creure que qualsevol temps passat fou millor, però cal considerar que la legalització de Nou Barris representava una associació de cara al Govern civil i, en realitat, se n'aprofitaren 10, d'AV. D'ací ve que fins l'any 1971 (en què existien a Barcelona 21 AV) no hi hagi massa separació entre les AV existents i les legalitzades.

A partir del 1978, i concretament des de l'aprovació de la Constitució espanyola, ja no existeixen problemes de legalització car aquesta, en reconèixer el dret d'associació, deroga la necessitat de legalització prèvia contemplada a la *Ley de Asociaciones* de 1964³⁹.

³⁹ En la versió original s'indica erròniament que la Constitució derogava la llei d'Associacions. La Llei d'Associacions de 1964 es va derogar per l'aprovació de la tercera *Ley de Asociaciones*, de l'any 2002.

Capítol III. Els partits polítics en el naixement de les AV

Consideracions prèvies

Abans d'entrar a mesurar quantitativament i qualitativament la presència de les diferents forces i partits polítics en les diferents AV i en les diverses èpoques, caldrà fer una breu relació de les forces que hi han intervingut, especialment per tres motius:

- A) Per una necessitat de clarificació, car foren moltes les forces i partits i molt complex el seu desenvolupament (fusions, dissolucions, escissions...).
- B) Perquè cal aclarir el significat que dono a certes categories, la utilització no matisada de les quals podria portar a confusions (independents, cristians...).
- C) Per deixar constància d'aquelles que no tingueren cap protagonisme.

Relació de partits

En tot el procés de naixement, desenvolupament i actualitat del moviment urbà, hi han intervingut setze forces polítiques amb presència física, i d'altres quinze més, les quals mitjançant pactes, escissions i fusions han fomentat les primeres esmentades.

Aclariment

Els setze partits que assenyalo són els que es mantenen a l'actualitat (1980) i donat que alguns d'ells han estat consolidats ja ben entrada l'etapa d'actuacions urbanes (CDC: 1974 / PSC: 1976), considero, doncs, d'interès esmentar les altres quinze, que ja es bellugaren abans d'aquestes formacions.

Com que fora molt enutjós d'explicar amb claredat tots els esdeveniments que s'han produït al llarg del procés, he preferit de fer-ne un quadre on es visualitza la cronologia que s'ha succeït.

Així, doncs, faré una explicació a partir de les sigles que es mantenen avui, sense cap preferència, seguint l'ordre de l'organigrama adjunt:

Convergència Democràtica de Catalunya –CDC

És el producte de l'aplegament de: “Grup d'Acció al Servei de Catalunya (GASC)”, “Acció Obrera (AO)”, ala sindical i “Unió Democràtica de Catalunya (UDC)”, juntament amb un grup d'independents al voltant de Miquel Roca Junyent a l'any 1974. Al cap de dos anys, però, la UDC se'n retirà, no pas però amb la força amb la que havia entrat. A partir d'aquest moment ja no es produeix cap alt i baix a Convergència.

Partit dels Socialistes de Catalunya –PSC

A l'any 1945 va ésser creat a l'exterior, on mantindrà tota la direcció, el “Moviment Socialista de Catalunya (MSC)”, la direcció del qual passa a l'interior del país a partir de l'any 1966. Conflueix aquesta agrupació com a troncal en el procés de creació de “Convergència Socialista de Catalunya (CSC)”, juntament amb

“Reconstrucció Socialista (RS)”, “Front Obrer de Catalunya (FOC)” i “Moviment d’Autogestió Socialista (MAS)”, procés que com el seu nom assenyalava convergeix vers la creació del “Partit Socialista de Catalunya (PSC)”⁴⁰, creació a la que s’aplega una mínima fracció de l’històric “Partit Obrer d’Unificació Marxista (POUM)”, el “Partit Popular de Catalunya (PPC)”, una fracció “d’Esquerra Republicana de Catalunya (ERC)” i una escissió de darrera hora del “Partit Socialista de Catalunya –Reagrupament (PSC-R)”, de Josep Pallach. Arran d’aquest procés es manté el PSC aplegant-se-li més tard la Federació Catalana del *Partido Socialista Obrero Español* (PSOE).

Esquerra Republicana de Catalunya –ERC

Ja creat abans de la dictadura, s’ha mantingut sense entrebancs fins l’actualitat, només amb una escissió al voltant de Josep Andreu Abelló, que passà al procés socialista.

Front Nacional de Catalunya –FNC

El mateix que mencionàvem per a ERC podem dir del Front Nacional de Catalunya ja que, creat l’any 1940, només es veurà afectat per una escissió durant l’any 1969 de la que en sorgirà el “Partit Socialista d’Alliberament Nacional dels Països Catalans (PSAN)”.

Partit Socialista d’Alliberament Nacional –PSAN

Com s’acaba de dir, aquest partit neix per una escissió del FNC i en va patir una altra l’any 1974 d’on sorgeix el PSAN-Provisional –PSAN-P. A partir d’aquesta data, cada un d’ells seguirà el seu propi camí.

Organización de Izquierda Comunista –OIC

S’esdevé aquesta organització arran de les Plataformes Anticapitalistes que després es desmembraren en COC i NOC, per tornar a confluïr en la creació de l’OIC l’any 1973. L’any 1979 s’aplegà amb el Moviment Comunista de Catalunya –MCC .

Organización Comunista de España- Bandera Roja OCE –BR

La *Organización Comunista de España-Bandera Roja* prové d’una escissió del *Partido Comunista de España Internacional –PCE (I)* l’any 1968. Travessa una crisi l’any 1974 en la que molts dels seus militants ingressen al Partit Socialista Unificat de Catalunya –PSUC; de fet, alguns d’ells hi retornaven, car el partit embrió de Bandera Roja ja n’era una escissió. L’any 1979, i dins la crisi general que afectà l’extrema esquerra, rep una forta sotragada a nivell intern de la que se’n ressentirà la seva representació dins el moviment urbà.

⁴⁰ En l’època de creació del partit socialista varen confluïr dues iniciatives que tenien el mateix nom: Partit Socialista de Catalunya. Per evitar confusions, el partit liderat per Joan Reventós va incorporar a les seves sigles la C de Congrés, mentre que l’opció liderada per Josep Pallach hi afegia la R de Reagrupament. Així durant un temps es denominaven PSC-C i PSC-R.

Partido del Trabajo de España –PTE

Aquest partit neix l'any 1975 com a producte del PCE(i), escindit aquest darrer del PSUC l'any 1967. El PTE es reafirmà l'any 1977 en la fusió amb el Partit Comunista d'Unificació (partit d'escadussera importància), però al desembre del mateix any sofreix una divisió de la que en surt el Partit del Treball de Catalunya (PTC).

Partit Socialista Unificat de Catalunya –PSUC

Històric partit del qual n'han sortit altres opcions que han esdevingut d'extrema esquerra (PCE (I), PTE, OCE-BR). El Partit Socialista Unificat de Catalunya neix en començar la guerra civil espanyola i es manté fins a l'actualitat com el principal animador de la lluita urbana pel que fa a presència física. Pateix l'any 1967 una escissió de la que en surt el PCE(I) però durant l'any 1974 rep fortes fraccions d'altres partits sobretot d'OCE-BR i també del PCE(I) i del PTE.

Organización Revolucionaria de Trabajadores –ORT

La *Organización Revolucionaria de Trabajadores* neix l'any 1970 i es manté a l'actualitat, però la seva força és molt més manifesta en el camp sindical.

Movimiento Comunista de España –MCE

Aquest moviment neix al País Basc l'any 1966 i fins ben entrada la dècada de 1970 no té incidència a Catalunya. L'any 1975 canvià el nom inicial de MCE pel de Moviment Comunista de Catalunya –MCC. L'any 1979 s'aplega amb l'OIC.

Liga Comunista Revolucionaria –LCR

Neix l'any 1971 i al cap d'un any ja té una escissió de la que en surt la Lliga Comunista –LC.

Partido Comunista de España-Marxista Leninista –PCE-ML

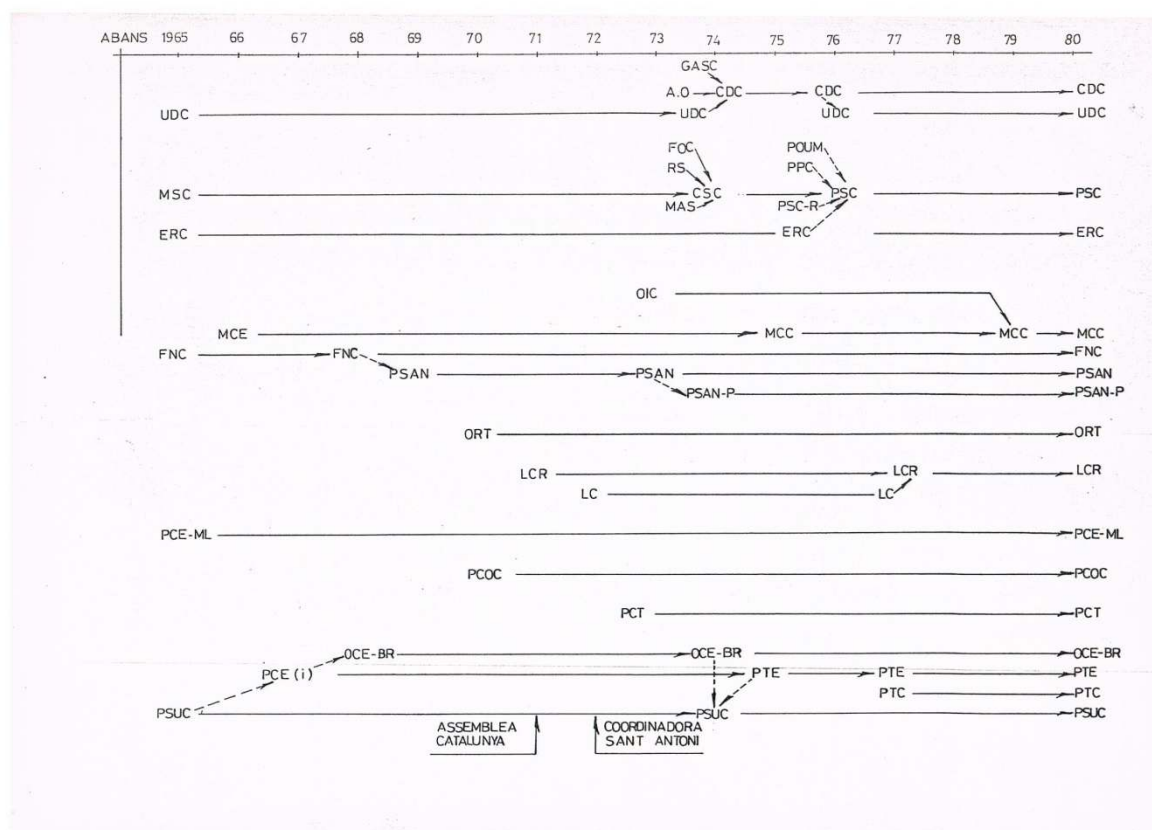
Amb molts alts i baixos es manté aquest partit des de la seva constitució l'any 1964 fins a l'actualitat amb aparicions esporàdiques en el camp urbà.

Partit Comunista Obrer de Catalunya –PCOC

És la facció catalana del *Partido Comunista Obrero de España* –PCOE. Neix l'any 1970 i es manté fins a l'actualitat sense escissions ni incorporacions.

Falange Española –FE

Es constitueix el 29 d'octubre de 1933. No s'ha distingit mai pel seu recolzament a les reivindicacions urbanes dels ciutadans. Malgrat això, però, el trobem en algunes AV, sobretot en les primeres.

Explicació del gràfic

En l'organigrama són assenyalats els partits o troncats d'organitzacions que conflüen, marcats amb línia recta i en un mateix pla. Les línies contínues es refereixen al pas en bloc del grup cap un altre. Quan està marcat per puntets, és que es tracta d'escissions d'un grup cap a l'altre.

S'assenyala també el naixement de l'Assemblea de Catalunya l'any 1971 la qual, com veurem més tard, va tenir importància en el camp del moviment urbà, o més ben dit, en el si de les organitzacions que hi eren presents.

A l'any següent, també assenyalat, es constitueix la Coordinadora de Sant Antoni, anomenada així perquè tant les reunions com la seva constitució es feren en els locals de l'AV de Sant Antoni.

Abans de tirar endavant, cal que expliquem dues sigles que sortiran molt sovint al llarg de l'estudi: IND (independents) i Cristians.

Entenc per independents totes aquelles persones que no estan afiliades a cap partit i no es manifesten properes a cap directriu política. Evidentment això no vol dir pas que per força hagi de seguir un criteri homogeni, ja que és ben evident que els independents abracen un ampli espectre. Així les coses n'hi ha uns que porten una tasca que hom no qualificaria pas d'esquerra (*Vivendes del Congrés*) i d'altres que representen tot el contrari (*Roquetes*). D'aquesta manera, quan s'afirma que el moviment urbà és portat per gent independent, no vol dir això que hi hagi unes directrius concretes, com hi són quan és un partit polític l'hegemònic en les AV.

Pel que respecta als Cristians, tampoc és homogeni en el sentit d'organització, car s'hi manifesten (i aquesta classificació l'han fet ells mateixos en el decurs de les entrevistes) tant els integrants d'organitzacions tipus

HOAC, JOC, com els que, essent creients, han endegat la seva tasca en el si d'algun centre catòlic. També consideraven com a intervenció de gent cristiana quan algun integrant del clergat intervenia en el procés.

Grups polítics que han estat presents directament o indirectament en el procés urbà

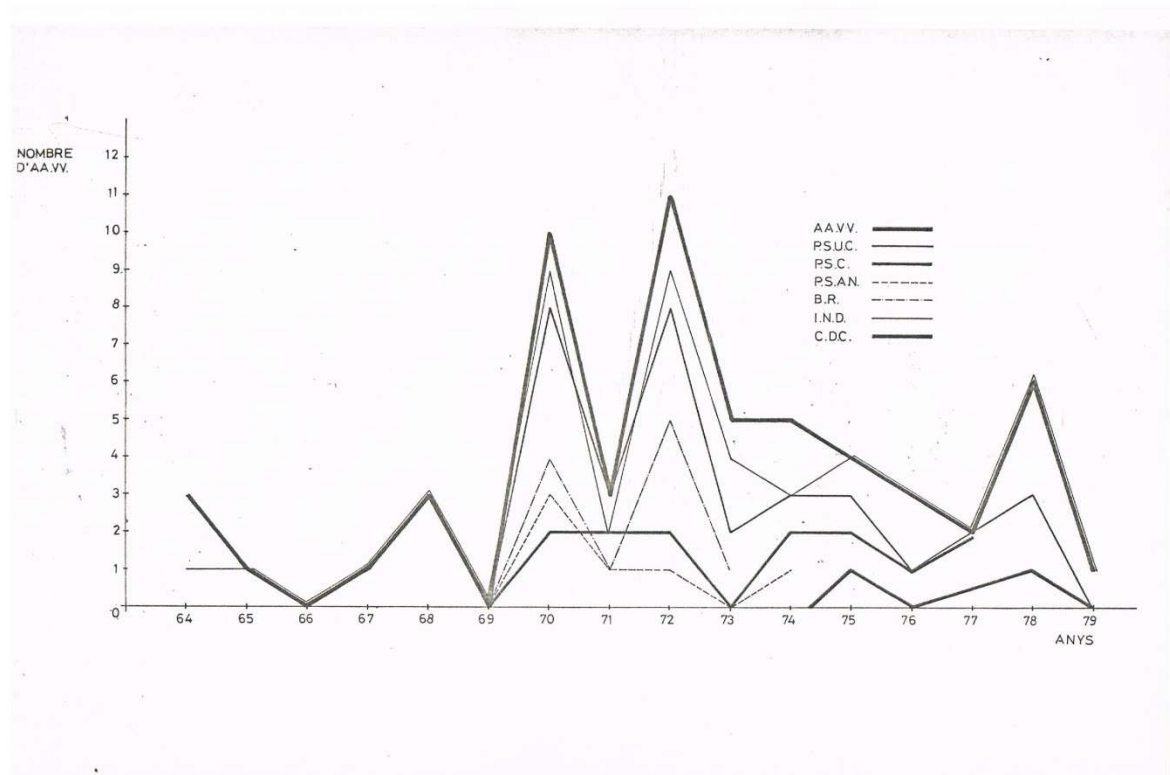
AC	<i>ACCIÓN COMUNISTA</i>
AO	ACCIÓ OBRERA
BEAN	BLOC D'ESQUERRA D'ALLIBERAMENT NACIONAL
CDC	CONVERGÈNCIA DEMOCRÀTICA DE CATALUNYA
CSC	CONVERGÈNCIA SOCIALISTA DE CATALUNYA
ERC	ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA
FOC	FRONT OBRER DE CATALUNYA
GASC	GRUP D'ACCIÓ AL SERVEI DE CATALUNYA
LC	<i>LIGA COMUNISTA</i>
LCR	<i>LIGA COMUNISTA REVOLUCIONARIA</i>
MAS	MOVIMENT D'AUTOGESTIÓ I SOCIALISME
MCC	MOVIMENT COMUNISTA DE CATALUNYA
MCE	<i>MOVIMIENTO COMUNISTA DE ESPAÑA</i>
MSC	MOVIMENT SOCIALISTA DE CATALUNYA
OCE-BR	<i>ORGANIZACIÓN COMUNISTA DE ESPAÑA-BANDERA ROJA</i>
OIC	<i>ORGANIZACIÓN DE IZQUIERDA COMUNISTA</i>
ORT	<i>ORGANIZACIÓN REVOLUCIONARIA DE TRABAJADORES</i>
PCE(i)	<i>PARTIDO COMUNISTA DE ESPAÑA-INTERNACIONAL</i>
PCE-ML	<i>PARTIDO COMUNISTA DE ESPAÑA-MARXISTA LENINISTA</i>
PCOC	PARTIT COMUNISTA OBRER DE CATALUNYA
PCT	<i>PARTIDO COMUNISTA DE LOS TRABAJADORES</i>
PCU	<i>PARTIDO COMUNISTA DE UNIFICACIÓN</i>
POUM	PARTIT OBRER D'UNIFICACIÓ MARXISTA
PPC	PARTIT POPULAR DE CATALUNYA
PSC-C	PARTIT SOCIALISTA DE CATALUNYA-CONGRÉS
PSC-R	PARTIT SOCIALISTA DE CATALUNYA-REAGRUPAMENT
PSAN	PARTIT SOCIALISTA D'ALLIBERAMENT NACIONAL DELS PAÏSOS CATALANS
PSAN-P	PARTIT SOCIALISTA D'ALLIBERAMENT NACIONAL-PROVISIONAL
PSUC	PARTIT SOCIALISTA UNIFICAT DE CATALUNYA

PTC	PARTIT DEL TREBALL DE CATALUNYA
PORE	<i>PARTIDO OBRERO REVOLUCIONARIO DE ESPAÑA</i>
RS	RECONSTRUCCIÓ SOCIALISTA
UCL	<i>UNIÓN COMUNISTA DE LIBERACIÓN</i>
UDC	UNIÓ DEMOCRÀTICA DE CATALUNYA

S'ha d'esmentar tanmateix que en alguns barris m'han manifestat la presència de forces sindicals entre els seus lluitadors. D'aquesta manera també trobem: *Unión Sindical Obrera –USO* i *Confederación Nacional del Trabajo –CNT*, cadascuna d'elles en un sol barri diferent.

És evident que els sindicats Comissions Obreres –CCOO i *Unión General de Trabajadores –UGT* no hi figuren, atès que els membres que integren aquests sindicats, si militen, ho fan sota la sigles dels partits afins a aquests sindicats (PSUC, PSC, MCC, LCR...).

En cap dels barris he trobat membres de la *Unión del Centro Democrático –UCD* ni de *Coalición Democrática –CD*. Si la gent que integra aquestes coalicions s'amoïnés per les condicions de vida que es donen en els barris, molts dels problemes amb què topen els veïns de la ciutat ni tan sols s'haurien plantejat.

Data de naixement de les Comissions gestores i partits polítics⁴¹

Entrem en matèria: quina és la presència dels partits en la creació de les AV?

Ací confirmarem quelcom que ja s'ha insinuat abans. Confirmen també les quatre grans èpoques pel que fa a la presència dels partits.

1a Etapa 1960-1969

En aquesta primera etapa, no trobem la presència dels partits polítics en les AV que es varen constituir a Barcelona.

Dic això, malgrat els casos dels barris del Besòs i Montbau ja que, com he assenyalat abans, aquestes no varen néixer per defensar aquests barris de les agressions de l'Administració. Per què?

L'explicació més raonada rau en la mateixa composició política dels membres d'aquestes AV malgrat que aquests barris tinguessin prou necessitats, com s'ha manifestat en el paper jugat, un cop les organitzacions populars les han recuperat.

2a Etapa 1970-1972

Com ja s'ha assegurat, els tres primers anys de la dècada dels anys 70 varen significar la politització del moviment urbà de caire legal, ja que ja s'estava actuant de manera clandestina en la majoria d'aquests barris.

S'endegaven, per arreu, una sèrie d'esdeveniments generalitzats d'enfrontament al Règim establert (Solidaritat, Assemblea de Catalunya...). Així, doncs, no ens ha d'estranyar que els partits polítics aprofitessin la cobertura legal que els oferia la *Ley de Asociaciones* de 1964 per incorporar-se a la lluita dins el camp urbà; unes vegades com a estratègia assenyalada (les menys crec jo), d'altres per consciència política de membre afectat de la comunitat.

Aquesta etapa (1970,71,72) va significar un moment clau per a les AV ja que és quan (i ja ho veurem més endavant) les clandestines Comissions de Barri passen a integrar-se a les AV formant-se les Comissions gestores⁴², moltes vegades després de frecs entre militants de Bandera Roja i del PSUC (partits que eren els que les constituïen en la majoria de casos) per una concepció diferent de l'estratègia a dur a terme.

⁴¹ He agafat les Comissions gestores i no les AV car els impulsors de les darreres a vegades trigaven anys a veure's legalitzats. Per l'altre costat, el sol fet de presentar els papers al Govern civil volia dir que es podien iniciar les activitats amb un cert caire legal, i són aquests inicis d'activitat els que ens diuen quina ideologia hi era determinant a la creació del moviment urbà.

⁴² Recordem que Comissió gestora és el nom que rep el grup iniciador del procés després d'haver aprovat internament els estatuts i haver signat l'acta fundacional.

Així, fent una ressenya dels partits individualment, ens trobem que el PSUC és la força política que té més representació. Llevat de Vallbona, Trinitat Nova, la Sagrera i Parc de la Vall d'Hebron, són presents en totes les Comissions gestores.

Concretament el PSUC va ésser present al 80 % de les comissions gestores que foren creades durant l'any 1970, a totes les del 1971 i al 62 % de les que varen néixer al 1972.

Llevat del Parc de la Vall d'Hebron -cas que explicaré a part-, observem que no hi ha cap AV que sigui creada únicament per gent independent, just tot el contrari que trobàvem en l'etapa anterior. D'ací ve que parlem del naixement de les AV polititzades.

Són aquests tres anys els que confirmen que la *Organización Comunista de España-Bandera Roja* va jugar un paper preponderant en el moviment urbà, paper que no ha vist mai arrabassat ni superat per cap altra organització d'extrema esquerra. A l'any 1970 els trobem presents en la creació del 40 % de les Comissions gestores, l'any següent figuren en el 35 % i en el 1972 se situen al 45 %. Aquí, però, s'ha acabat la seva presència en la creació d'AV, ja que en el 1973 formen part del 20 % de les comissions gestores i de llavors ençà no els trobem més. No vol dir pas això que es retirin de la lluita, car en les AV en què hi eren presents, hi han continuat bregant. Sols faig esment que no eren en la creació de més AV.

A l'*Organización Comunista de España-Bandera Roja*, en aquesta etapa que estem analitzant, la trobem fortament implantada a Nou Barris, concretament a:

- Vallbona
- Trinitat Nova
- Trinitat Vella
- Verdum-Roquetes⁴³
- La Barceloneta
- El Carmel
- Casc Antic i
- Guinardó-Joan Maragall.

Aquesta organització, juntament amb el PSUC, van ésser les creadores i mantenidores de les Comissions de Barri, malgrat que en alguns casos s'hi afegissin altres grups polítics.

D'altre costat, els socialistes -en aquells moments sota les sigles del Moviment Socialista de Catalunya-MSC-, eren els coimpulsors de les AV de:

- Sant Andreu
- Guineueta
- Guinardó-Joan Maragall
- Casc Antic i

⁴³ Fins l'any 1975, aquestes dues AV actuaven plegades. A partir d'aquest any, Roquetes ja va crear la seva AV, independentment del barri veí.

- Barceloneta

De totes passades, però, aquest grup queda ja bastant per sota dels altres dos esmentats. Doncs si bé a l'any 1971, el trobem en el 66 % de les comissions gestores, no hem d'oblidar que en aquest any només se'n creen tres de noves, mentre que l'any anterior es troba en un 20 % i pel que fa a l'any 1972 ho és només en un 18 %.

Les forces nacionalistes d'esquerra hi són presents per mitjà del PSAN. La seva presència dura, però, només aquesta temporada, tot decaient paulatinament: 1970 = 30 % / 1971 = 30 % / 1972 = 9 %. Aquesta presència es manifesta a:

- Sant Andreu
- Turó de la Peira
- Sagrada Família
- Gràcia
- Sant Antoni i
- Barceloneta

Comencem (a part de la Maresma) a trobar durant aquests anys **les agrupacions de cristians**, que també prenen part en aquest moviment ciutadà. Són potenciadores de les comissions gestores a:

- Trinitat Nova
- Sagrera
- Navas i
- El Carmel

Un grup polític que va jugar un paper important en aquella etapa i que no el tornem a trobar més és el PCE(I) que estava representat a:

- Ciutat Meridiana
- Trinitat Nova i
- Verdum-Roquetes

També passa el mateix amb l'OIC la qual, després d'una forta empenta en els començaments, es va quedar estancada pel que fa a nous naixements. A l'OIC, llevat del Casc Antic, els trobem, com al PCE(I) exclusivament a Nou Barris, i concretament a:

- Vallbona
- Prosperitat i
- Ciutat Meridiana

Com és imaginable, a gairebé totes les Comissions gestores, hi figuren lluitadors sense afiliació política. Però aquí, el sorprenent del cas, i això confirma la politització esmentada, és que fins l'any 1975 es creen cada any AV on tots els components de la Comissió gestora eren militants de partit.

Als partits esmentats fins ara, els quals eren presents en una mateixa etapa en diferents barriades, se'ls suposa amb una relació i coordinació entre les diferents cèl·lules dels esmentats barris. Ara bé, hi havia també un seguit d'agrupacions amb presència en un sol barri, la qual cosa feia que quedessin estancats i que, per crisis internes, desgavells amb la policia o d'altres causes pròpies d'ideologia minoritària, s'anessin esmorteint fins a

desaparèixer. Alguns d'aquests grups són: *Círculos Comunistas, Plataformas Anticapitalistas, Movimiento de Liberación Comunista, Unión Comunista de Liberación*.

El fet assenyalat abans que els partits aprofitaren i endegaren les organitzacions populars ciutadanes com a instrument per poder fer pública una denúncia de les condicions en què es vivia, i crear aleshores una consciència política, ens ve confirmat per la lectura d'uns paràgrafs del VIII Congrés del *Partido Comunista de España-PCE*, celebrat a Bucarest l'any 1972.

“Para los comunistas, los graves problemas que las masas tienen planteados en las barriadas han de constituir gran preocupación y hay que tomarlos con fuerza en el conjunto de nuestras tareas de partido. Su importancia radica en que son una forma legal de organización de los vecinos del barrio, a través del cual es posible organizar la denuncia y difusión de los problemas existentes y la relación permanente entre vecinos facilitando, a través de su actividad, la organización democrática de masas en los Barrios”⁴⁴.

A la constatació, feta abans, que la presa de consciència dels veïns va en relació a l'augment de dèficits que pateixen, s'hi aplega aquella altra que diu que en aquests barris més degradats és on sorgeixen les organitzacions d'esquerra i extrema esquerra, sobretot aquestes darreres, tota vegada que, com hem observat, hi ha un seguit d'organitzacions (*OCE-BR, PCE(I), OIC, MLC...*) que pràcticament només tenen incidència en aquests nuclis urbans.

Pel que fa als partits d'esquerra, PSUC i PSC, presents sobretot el primer, en la majoria d'AV creades en aquesta etapa, continuaran presents al llarg de tot el procés urbà, com ho veurem tot seguit, gairebé amb la mateixa proporcionalitat que ho han fet en aquesta primera època.

3a Etapa 1973-1977

La tercera etapa de les AV, i que ve a ser una continuació d'aquesta segona acabada d'explicar, es caracteritza per la presència també dels partits polítics com a impulsors, amb una forta disminució de l'extrema esquerra, disminució que va en proporció directa al temps, car és més manifesta, conforme avança aquest, fins arribar a desaparèixer en els darrers anys d'aquesta etapa.

Ja s'ha explicat que moltes de les forces d'extrema esquerra només han tingut presència en AV nascudes en l'anterior etapa.

A més, un altre fet ve a sumar-se a aquesta disminució: és l'escissió de Bandera Roja, principal impulsora de les AV dins d'aquesta ideologia. L'any 1974 es produí el trasbals de militants d'aquest partit cap al PSUC. Justament els sectors més integrats en el moviment urbà van ser els que varen abandonar el partit.

Un cop més ens trobem amb el PSUC com a protagonista polític dins les AV, associacions que neixen aquesta vegada més cap al centre de la ciutat, llevat de les retardades de la segona etapa: Bon Pastor, Baró de Viver,

⁴⁴ Publicat a LA VANGUARDIA 26.6.1976. Citat per Josep Marcet Albors en el seu treball “Análisis histórico-socio-político de las AAVV de Barcelona y su Federación”. Tesina de l'Escola de Sociologia.

Horta, Sant Genís, la Bordeta i la Verneda Alta. El PSUC només queda al marge del Bon Pastor, la Verneda Alta, Coll-Vallcarca, Gòtic, Raval (Districte V), Hostafrancs i Sol de Baix (aquestes dues darreres a Sants).

L'extrema esquerra, com assenyalàvem, només la trobem representada pel PTE al Bon Pastor i per BR a Horta, creades ambdues a l'any 1973.

Els socialistes suporten una certa presència i estan presents a Baró de Viver, Diagonal-Mar, el Clot, Fort Pienc i Dreta i Esquerra de l'Eixample.

Continuen presents els Cristians, aquesta vegada en les AV de la Verneda Alta i de la Dreta de l'Eixample.

Cal observar un fet de notable transcendència, per primera vegada s'hi incorpora -a la lluita urbana- una força fins aleshores inexistent: Convergència Democràtica de Catalunya -CDC, partit que ja es mantindrà present en el moviment urbà fins l'actualitat i, com veurem més endavant, ha assolit un alt grau de participació.

4a Etapa 1978-1980

Com hem remarcat abans, la darrera etapa ve significada per la seva despolitització, ja que només trobem el PSUC al Parc i a la Zona Franca i CDC a Pedralbes. Els independents que són presents a totes les AV se les han de manegar sols al Triangle de Sants, Pedralbes-Zona Universitària i, conjuntament amb Cristians, a la Font d'en Fargues.

DATA CREACIÓ COMISSIONS GESTORES I PARTITS QUE EREN PRESENTS EN EL NOMBRE D'ELLES.														
Abans												Total		
	1970	1970	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977	1978	1979	Actual		
	8	10	3	13	4	5	4	2	2	7	1	59	%	
IND	7	9	2	12	3	3	4	2	2	7	1	52	88'0	IND
PSUC	-	8	3	9	2	3	3	1	2	3	-	34	57'9	PSUC
PSC	-	2	2	2	-	2	2	1	2	-	-	13	22'0	PSC
CDC	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	2	3'4	CDC
OCE-BR	-	4	1	5	1							11	18'6	OCE-BR
MCC-OIC	-	3		1								4	6'8	MCC-OIC
PTC				1	1							2	3'4	PTC
PSAN	-	2	1	1		1						5	8'5	PSAN
F. E.	1									1		2	3'4	F. E.
PCE (I)	-	2		2								4	6'8	PCE (I)
CRIST.	-	1	1	2		2						6	10'2	CRIST.
C. C.		1										1	1'7	C. C.
LCR				1								1	1'7	LCR
CNT				1								1	1'7	CNT
USO					1							1	1'7	USO
BEAN									1			1	1'7	BEAN

Explicació quadre núm. 3

Una de les constatacions d'aquest quadre és que trobem a l'any 1978 la creació d'una AV en la que està present *Falange Española –FE*, la qual cosa necessita d'una explicació aclaridora.

En la creació de l'AV de la França (subdivisió del Poble-sec) s'hi incorporà el president de la *Asociación de Cabezas de Familia*, tot desmuntant aquest organisme i integrant-se en la constitució de l'organització veïnal, conjuntament amb d'altres organismes populars i partits del barri.⁴⁵

Observem també com a partir de 1975 disminueixen molt el nombre de partits que intervenen en el procés, deixant en certa manera una “monopolització” als tres primers grups assenyalats. Així mateix, és arran d'aquesta data que els independents són presents al 100 % de les AV creades.

MCC/OIC que si bé, com veurem més endavant, assoleix posicions en diferents AV, no participa a partir de 1972 en la creació de cap AV, com tampoc trobem Cristians a partir de 1974.

Per cloure aquesta part, remarcuem que hi ha una relació directa entre el tipus de barri i la militància que s'hi dona.

D'aquesta manera, ens trobem que en el Residencial est (classe baixa) és on es desenvolupen els moviments d'extrema esquerra mentre que el PSUC, present també en aquestes zones, es consolida a més en la zona centre de la ciutat, Barcelona Vella i Sants.

Per altre costat, i seguint amb aquest mateix paràmetre, observem que a partir de 1975, apareix CDC i ho fa en dos barris molt concrets: Gòtic i Pedralbes. Això ens confirma una vegada més la hipòtesi establerta.

Procediments de naixement i partits polítics

En tot el procés de naixement del moviment urbà, hi han estat presents els partits polítics. Ja hem vist abans com aquests varen ésser els principals animadors de la creació de les AV i també ho han estat de la seva vida i obres. Ara bé, en aquest segon aspecte, la seva actuació no ha estat tan senzilla com ho fou en el front comú que va fer néixer aquest moviment social. Llavors, a més petita escala ja es produïren friccions entre les diferents ideologies presents en el naixement. Aquestes divergències eren sobretot per l'estratègia a seguir a l'hora de deixar la clandestinitat de les Comissions de Barri i per lluitar sota un caire legal que els donava un marge més gran d'actuació i més facilitat, per tal d'arribar al veïnat i poder començar així la seva conscienciació⁴⁶.

Com és evident, aquests frecs es donaven entre el PSUC i OCE-BR, que eren els principals implicats en la lluita urbana. Malgrat no haver-hi una estratègia determinada per part de les dues organitzacions, sí que es manifestaren en molts barris les tendències de recolzar per part del PSUC agrupacions ja existents com

⁴⁵ Recordem que les *Asociaciones de Cabezas de Familia* van ser una iniciativa de la *Falange Española*, com s'ha exposat anteriorment.

⁴⁶ Aquí es fa esment de les divergències respecte a la forma de creació de les AV. Més endavant s'ampliarà.

Asociaciones de Cabezas de Familia, més que recolzar es pot parlar d'introduir-s'hi per variar-ne la trajectòria, mentre que Bandera Roja mantenia les Comissions de barri.

Aquestes divergències han sorgit en els primers temps d'aquest moviment urbà, tota vegada que Bandera Roja ha tingut escissions cap al PSUC -sobretot l'any 1974- i van ser els militants més lligats a la lluita urbana els que motivaren el desplaçament. També en el 1979 es produïren fortes tensions a l'interior de Bandera Roja que motivaren la sortida de bastants militants, malgrat que, aquesta vegada, sembla ser que no passaren a engreixar les files d'altres partits.

Així doncs, els frecs entre aquests dos partits s'han manifestat sobretot en la creació de les AV de barris concrets, sobretot a Trinitat Vella, Trinitat Nova i, en menys mesura, al Guinardó-Joan Maragall.

A Trinitat Vella, les divergències varen sorgir en les primeres lluites espontànies i que prompte foren polititzades per la Comissió de barri. Aquestes divergències eren a nivell intern, com és evident, ja que això succeïa l'any 1970 -era la lluita pel pont de la Meridiana- i quedaren emmarcades en el procés de constitució de la Comissió gestora. No s'han tornat a produir d'ençà la creació de l'AV.

Tampoc al Guinardó-Joan Maragall han tingut més transcendència que en el moment de la creació de l'AV per part del PSUC després d'una reunió de veïns afectats pel Cinturó de Ronda i indústries perilloses, mentre Bandera Roja continuava a la Comissió de barri.

A Trinitat Nova, però, les disputes han estat més continuades i en certa manera es mantenen, ja que si bé aquestes començaren perquè el PSUC volia evolucionar els *Cabezas de familia*, Bandera Roja volia fer el mateix amb la Comissió de barri. En la majoria d'eleccions a Junta es presentaven en diferents candidatures i essencialment eren motivades per la presidència de l'AV, que sempre ha estat de Bandera Roja, i en l'actualitat també és així⁴⁷.

L'afirmació que no hi havia una estratègia determinada ens ve avalada pel fet que mentre en alguns barris es donava el cas esmentat, en altres PSUC i Bandera Roja restaven plegats dins la Comissió de barri, enfront dels *Cabezas de familia*.

Aquest organisme de *Cabezas de familia* mereix que se'n faci esment. Ho faig tot seguit, juntament amb l'anàlisi dels altres organismes que jugaven un paper en la creació del moviment urbà.

Altres organismes que han intervingut en el naixement de les AV

Asociaciones de Cabezas de Familia

Aquest organisme, que ja he explicat abans, era prou atractiu com per poder assolir des de dins les seves estructures per arribar als veïns i poder fer-los les denúncies necessàries per tal d'anar-los conscienciant, sense

⁴⁷ Recordem que en tot l'estudi quan es parla d'actualitat –si no s'indica el contrari- es refereix a 1980.

massa problemes per part del Govern civil. Així, si era possible, calia ficar-s'hi i controlar la Junta per tal d'endegar la tasca premeditada. D'aquesta manera ho varen entendre alguns grups i, si les circumstàncies els ho permetien, ho aprofitaven. A aquest tipus d'estratègia s'hi havia oposat sempre Bandera Roja, ja que fonamentalment ells reivindicaven les Comissions de barri com a representatives i, a partir d'elles, crear les AV corresponents.

Els grups que evolucionaven o volien evolucionar els *Cabezas de familia* (per canviar-ne la trajectòria, és clar) han estat PSUC, PTE i OIC. Del primer ja hem esmentat uns casos amb freqüència amb Bandera Roja en aquells barris. Respecte del segon grup: el *Partido del Trabajo de España*, la mostra més significativa es dona en el barri del Bon Pastor, car s'integraren en els *Cabezas de familia* elements d'aquest partit, que la varen revitalitzar i la feren evolucionar fins a crear-ne, a partir d'ella, l'AV també controlada per ells.

Per la seva banda, la *Organización de Izquierda Comunista* –OIC ho feren amb els *Cabezas de familia* de Torre Baró i Vallbona. Ja hem vist com, arran d'aquesta feta i amb coordinació amb altres centres socials, va esdevenir la creació de l'AV de Nou Barris.

Un altre barri que tingué problemes amb els *Cabezas de familia* va ésser Sant Genís dels Agudells enfront de l'AV controlada pel PSUC. Com que les disputes foren fortes, cal que en diguem quelcom més d'aquest barri.

Quan es va crear l'AV, ja els *Cabezas de familia* havien fet ús de la seva situació avantatjosa de cara al sistema, tot denunciant alguns integrants de la Comissió Gestora de l'AV, com a integrants de partits polítics. Com tot això succeïa al 1973, no trigaren gaire aquests denunciats a ser detinguts.

Concretament varen ser quatre les detencions. Malgrat aquest afer, militants del PSUC i gent independent, assolien la legalització de l'Associació pel desembre de 1974, amb clara contraposició amb els *Cabezas de familia*, contraposició que encara es manté avui dia.⁴⁸

Centres Socials

Uns altres organismes que s'utilitzaven com a “tallers” eren els centres socials on, i també recordant la teoria de la infiltració possible, s'hi integraven sempre que era factible. Malgrat això, ja s'hi trobava una certa predisposició, ja que els elements integrats en els centres socials, eren prou conscients de cara a les necessitats del barri.

Els centres socials es varen crear per iniciativa del *Patronato Municipal de la Vivienda* –PMV. Foren creats com a plataforma per dirigir els conflictes i reivindicacions del veïnat en els barris construïts pel PMV, però controlats sempre per una persona delegada de l'entitat responsable dels centres.

⁴⁸ Recordem: 1980.

En realitat, però, els centres socials foren utilitzats per partits polítics, persones independents i altres organitzacions que tenien inquietuds per a una lluita comuna contra el franquisme⁴⁹.

“La contradicció que jugaven sempre els centres socials és la d’haver estat creats com a mitjà de control i canalització no conflictiva de les tensions socials que es donaven en els barris, i la seva utilització, per part dels veïns com a instrument de lluita, dirigida en moltes ocasions contra la mateixa entitat que els va crear”⁵⁰.

El primer intent d’aquest fet, el trobem al barri d’Amics Magòria (antic Font de la Guatlà) per mitjà del PCE(í) que hi portà una forta llavor, però breu, ja que va haver-hi una batuda policial i després de les detencions es tancà el Centre.

Fins i tot aquests centres han fet la funció d’AV en alguns barris. Un exemple prou clar el constitueixen els centres socials La Vinya de Nostra Senyora del Port⁵¹ i el Centre Social de Sants.

Parròquies

La inexistència de locals públics per a trobades i reunions va fer que aquestes es celebressin en locals destinats a tasques ben diferents, sobretot en parròquies de barri. Al voltant d’aquest fet s’ha especulat molt, arribant-se gairebé a mitificar. Així, Josep Marcet, en el seu treball “Análisis histórico-socio-político de las AAVV de Barcelona y su Federación” diu: “nacen en este contexto las AA.VV. denominadas conflictivas bajo el aliento y protección de la Iglesia”. Evidentment això és una exageració, donat que s’ha de matisar d’entrada que no fou l’Església com a institució qui obrí les portes a les reivindicacions del veïnat, sinó que eren els capellans que les regentaven els que, per semblança ideològica o bé per qüestions humanes i socials, cedien alguna sala per a reunions.

És ben cert, però, que en molts barris, les forces polítiques, sota altres denominacions -és evident-, es trobaven repartides en diferents parròquies de la zona, fent més aviat una tasca de formació interna, abans de decidir-se a la creació de l’AV corresponent. Això s’ha donat, entre altres llocs, al Casc Antic, on Bandera Roja era una d’elles, mentre que en altres barris hi havia el PCE(í) i la Jove Guàrdia Roja –JGR en una segona i encara el PSUC en una tercera.

Això mateix passava a l’Esquerra de l’Eixample, amb Convergència Socialista de Catalunya i el PSUC.

També cal esmentar que un 48 % de les AV de la ciutat varen fer servir locals parroquials per endegar les primeres reunions i la majoria els utilitzaren fins a l’obtenció d’un local propi. Així mateix un 16 % hi ha tingut problemes, alguns de ben seriosos, no sols de tancar-se en banda, sinó inclús de denúncies públiques al veïnat.

⁴⁹ “Análisis global e histórico del nacimiento de los Centros sociales y las circunstancias socio-políticas del entorno” Document publicat pel Centre Social LA VINYA, octubre 1980.

⁵⁰ Obra citada, pàg. 2.

⁵¹ Actualment (2022) Mare de Déu de Port.

D'aquesta manera, passem a veure ara una relació dels barris que han utilitzat algun local parroquial per endegar la tasca de defensa del veïnat, i també dels que hi han tingut problemes en alguna faceta de la seva vida associativa.

Recordar -un cop més-, abans de cloure aquesta part, que no significava en cap dels dos aspectes que l'Església com a institució hi tingués res a veure i que, ben segur, el clergat que les regentava -sobretot les primeres- ignorava l'existència dels grups polítics que hi poguessin haver.

Així, doncs, han utilitzat locals o han col·laborat amb alguna parròquia del veïnat, les AV següents:

- Barceloneta
- S.O. Besòs
- Bon Pastor
- El Carmel
- Casc Antic
- C.S. de Sants
- Clot-Camp de l'Arpa
- Sagrada Família
- Sant Andreu
- Turó de la Peira
- Verneda Alta
- Districte V (Raval)
- Esquerra de l'Eixample
- Fort Pienc
- Gràcia
- Prosperitat
- Les Roquetes
- Sagrera
- Sant Genís dels Agudells
- Sant Antoni
- Vallbona
- Verdum

De la mateixa manera assenyalem les que no s'han entès, o inclús hi han tingut problemes:

- Parc de la Vall d'Hebron
- Trinitat Vella
- Sants-Sol de Baix
- Ciutat Meridiana
- Polígon Porta
- Hostafrancs
- Horta

De ben segur que n'hi ha d'altres que podrien engruixar qualssevol de les dues llistes, ara bé, les citades són les que ho han esmentat explícitament.

Conclusions primera part

Donades les característiques de l'estudi, en molts aspectes empíric, i atès que la simple enumeració perifràstica podrà esdevenir en excés escarida, he cregut oportú fer una síntesi del treball a mode de conclusió, afegint-la darrere de cada una de les tres parts del treball.

Què són les Associacions de Veïns -AV?

Les AV són moviments socials urbans, nascuts com a defensa de l'agressió a què l'Administració havia sotmès la ciutat: pel caos urbanístic i la manca de planificació, acceptat i fomentat per la mateixa administració en forma d'Ajuntament.

Aquests moviments, tot sovint, havien d'enfrontar-se amb l'Ajuntament no ja per les pèssimes condicions socials en què vivien, sinó per fer complir als governants de la ciutat les lleis que la mateixa administració havia establert.

S'han mogut la majoria de vegades per problemes a nivell local, per aconseguir la solució d'un problema urgent, car era difícil, donades les condicions polítiques, plantejar-se resolucions a nivell global com a ciutadans de la gran ciutat. Això comportava que s'acceptessin també solucions de detall, després de fortes topades amb una administració matalàs.

En un primer moment, vivien o subsistien en àrees molt limitades. Quan els problemes començaven a ser puntualment comuns, va ser quan es varen començar a coordinar, més perquè els problemes els afectaven directament que com a front comú, contra una administració en crisi. Evidentment, aquest front comú s'arribarà a assolir a mesura que la situació es vagi degradant i s'acabi consolidant la presa de consciència (el punt màxim d'aquest procés es donarà en l'etapa de l'Alcalde Joaquim Viola).

Naixement i esbós polític

La gran massa d'immigrants que anualment arribava a Barcelona en busca d'un mitjà de vida ha fet que s'anés acumulant als voltants del primer nucli urbà una segona ciutat formada tot sovint per autoconstrucció sense cap tipus de control sanitari, urbanístic...

Si hi afegim que ja la ciutat històrica es trobava mancada dels serveis públics necessaris per a una vida digna: hospitals, zones verdes, escoles, etc., el dèficit es veurà fortament agreujat, fins a fer-se insostenible en aquestes noves àrees de poblament.

Això comporta que els veïns visquin en condicions infrahumanes (insalubritat dels habitatges, manca d'equipaments essencials, transport, etc.) i que els reprimits anhels d'una societat millor sorgeixin en forma de menudes agrupacions, fortament polititzades pel context social en què es belluguen, i que d'una manera o altra enduguin el procés reivindicatiu. Aquestes agrupacions són les anomenades Comissions de barri i estaven formades generalment per militants d'OCE-BR, PSUC i en alguns casos pel PCE(i) i OIC, sense oblidar que en tot moment hi ha hagut nuclis de lluitadors sense filiació política.

Si bé la majoria d'AV actuals⁵² no han pas nascut creades per aquest moviment, sí que fou aquest l'embrió que els donà vida, ja que les associacions creades arran d'una Comissió de barri sorgeixen en l'època 1970-1972 que és quan podem assegurar que comença a fer-se sentir el moviment urbà, car abans del 1970 només existien vuit AV i en el període esmentat en neixen vint-i-quatre.

Malgrat que els problemes eren vius i coneguts, podia més la por i l'apatia que la consciència de classe. Així doncs, al veí se l'havia de treure de casa, donat que la confiança en la lluita ve donada per la recerca d'uns objectius clars i per les victòries parcials, evidentment aquesta primera tasca no la podien desenvolupar aquests petits nuclis clandestins, la victòria dels quals consistia moltes vegades en la seva pròpia subsistència. Mancava una cobertura legal per poder desenvolupar una tasca de conscienciació i lluita, i aquesta cobertura no es podia trobar en cap altre lloc que en la *Ley de Asociaciones*, del 24 de desembre de 1964.

Així, per endegar la lluita urbana s'aprofità una llei els redactors de la qual mai haurien pensat que hauria pogut esdevenir aixopluc dels seus contradictors.

Aquest procés s'anà consolidant arreu de la ciutat per la problemàtica que oferien els plans parcials (Nou Barris) i el Pla Comarcal que proposava l'Ajuntament. Tanmateix, altres tipus d'incidents, a nivell local de barri, encetaren la lluita en aquells indrets no afectats pels grans plans. En uns casos, eren accidents Districte V (Raval), Horta; en altres va ser la consciència política del veïnat la que es plantejava un nou tipus de relació amb l'Ajuntament, respecte de les seves condicions d'habitatge.

Lloc

Aquest procés neix en els barris més degradats urbanísticament, justament per l'acumulació de dèficits que patien els seus residents. Així doncs, la consciència es manifesta i esdevé lluita en els barris perifèrics, conjuntament amb els barris que gaudeixen d'una tradició associativa, tots ells motivats, però, per les deficiències que comportà el creixement anàrquic de la ciutat.

Aquestes primeres AV neixen fortament polititzades, impulsades per agrupacions d'esquerra i d'extrema esquerra. Aquestes darreres es manifesten sobretot en la perifèria barcelonina, car la manca dels lluitadors dels partits que conformaven aquestes agrupacions hagués retardat molt el naixement d'oposició als projectes i fets de la Casa Gran, tota vegada que la seva militància els confereix una marcada consciència de classe.

Procediments

Per endegar aquest procés reivindicatiu, s'aprofitaren altres organismes que ajudaven a arribar als veïns d'una manera o altra: centres socials, *Asociaciones de Cabezas de familia*, alguns dels quals ja havien començat la tasca, alhora que, en molts barris, s'endinsaren en els locals que cedia la parròquia corresponent.

⁵² En referència a 1980.

Segona part. Els partits polítics i els conflictes i lluites de les AV

Introducció

Com advertíem en la presentació, no ens limitem a analitzar la presència dels partits en el naixement i a l'actualitat, sinó també al llarg de la seva vida.

Com que no volem fer una història, sinó comprovar la relació partits-AV, en el seu funcionament, ens ha semblat que la millor manera era centrar-nos en els moments més rellevants de la vida de les AV: conflictes interns i externs i lluites portades a terme.

En definitiva, es tracta de veure si el grau de protagonisme dels partits en el naixement de les AV continua vigent al llarg de la seva actuació analitzant, en la mesura que sigui possible, la seva intervenció en les lluites i conflictes en què s'han vist immerses les AV.

Abans d'entrar en la descripció de les lluites, potser seria útil avançar una sintètica evolució de la situació política general que els doni explicació.

Repercussió en les AV dels esdeveniments polítics generals

L'objectiu primer i principal de les AV era la defensa dels interessos dels veïns. La recerca d'una manera de vida digna que el descontrolat capitalisme urbà els negava era la motivació per mantenir la lluita encetada.

Ara bé, com que ni les lleis els emparaven, ni els seus raonaments eren escoltats, continuava la degradació de la ciutat. Aquests moviments havien d'esdevenir-se forçosament de caire polític i emmarcar-se dins la lluita global i encetada anys enrere per altres sectors (partits polítics, organitzacions sindicals...) en la conquesta d'un estat democràtic que garantís una millora en la qualitat de vida.

D'aquesta manera, els esdeveniments que es produïen a nivell polític en el país tenien una certa repercussió en el si de les AV i les diferents estratègies i postures de les organitzacions polítiques a nivell global es manifestaren en el paper jugat pels partits que les recolzaven dins el moviment urbà.

Corroborant això, podem establir un paral·lelisme entre els diferents esdeveniments que s'han donat a nivell de Catalunya i la seva significació en la lluita urbana.

Inicis

El moviment pròpiament dit de l'associacionisme urbà comença en la dècada de 1970, essent aleshores Governador Civil de Barcelona Tomás Pelayo Ros, el qual no va tindre massa recel a legalitzar les AV en un primer moment. Ho confirma el fet de la prompta legalització de l'AV de Nou Barris. De tota manera, la

combativitat d'aquesta AV deuria fer rectificar la postura de Govern civil i les altres AV creades tingueren més problemes per assolir la legalització.

Coordinacions

El 7 de novembre de l'any 1971 és creada per part de les forces polítiques més importants del Principat l'Assemblea de Catalunya. És el primer fet, i més important, d'agrupació de forces polítiques i consensos socials que s'ha donat a la Catalunya contemporània per a la consecució de les llibertats tants anys negades. Com es vulgui que la major part d'aquestes organitzacions eren presents en el moviment urbà i que va demostrar-se que calia coordinar esforços i agrupar voluntats, aquest fet va motivar la constitució de la Coordinadora de Sant Antoni, que agrupava 14 associacions de veïns de barri, tota vegada que la Federació d'Associacions de Veïns de Barcelona d'aleshores només representava les de carrer, *bombillaires*. Això s'esdevenia l'any 1972.

Canvis d'autoritats i repercussions

A finals de l'any 1973 i durant el 1974 varen ésser els anys en què el moviment veïnal es bellugà més, tot consolidant-se i assolint més fites. Pel desembre de 1973, morí en atemptat l'almirall Carrero Blanco. Aquest fet en si no tindria per a nosaltres massa importància si no hagués estat per les diferents repercussions que tingué en les altes esferes de l'Estat, la qual cosa a casa nostra va coincidir amb el canvi d'alcaldia, acabant l'etapa Porcioles i començant l'etapa d'Enric Masó, que intentà aproximar el moviment urbà.

Aquesta política d'apropament al moviment urbà per part de Masó ens la confirma el fet que durant la seva curta estada a la Casa Gran es resolen més conflictes que en tota l'etapa Porcioles: fins a 1974 = 14 conflictes resolts. 1975 = 18 conflictes resolts⁵³.

L'alcalde, Masó, es troba com a testament el recel i la combativitat dels veïns motivats per la política de congelació de conflictes que havia portat Porcioles.

És aleshores quan surt a la llum pública el Pla Comarcal, del qual ja hem parlat abans, que significà una potenciació d'aquestes lluites.

Porcioles, amb la seva caiguda, no arrossega el consistori immobiliari que imperava a la Casa Gran i aquest sector es dedica a boicotejar les iniciatives que volia tirar endavant Masó. D'aquesta manera, malgrat les seves intencions de resoldre els problemes pendents i aturar les agressions de l'Ajuntament a la població, es troba cada vegada més solitari i enfrontat per un costat amb la població que reclamava solucions als seus problemes i, per l'altra, amb el mateix consistori.

⁵³ La lucha de los barrios. Barcelona 1969-1975. Revista CAU núm. 34.

Afegim que el canvi d'alcaldia va anar paral·lel a un canvi de Governador Civil, ocupant aquest càrrec Martín Villa amb una política clarament intervencionista en els afers ciutadans, restringint actes públics i dificultant fortament la legalització de noves AV, arribant a suspendre activitats de dues d'elles: La Pau i Joan Maragall⁵⁴.

Aquest Governador va dur una política de reunions mensuals amb la Federació d'Associacions de Veïns per dialogar sobre els conflictes que hi havia a la ciutat, amb un intent més inclinat a imposar la seva autoritat envers el tractament que se'ls havia de donar, que no pas per acceptar la voluntat dels veïns.

Així, doncs, ens trobem amb un reforçament de l'autoritat governativa i una debilitat de la municipal. La cosa esclata amb la forta campanya enfront del "No al català dels 18 regidors" a l'històric Ple de l'Ajuntament. Això va significar la caiguda de Masó.

Esdeveniments polítics de l'oposició

Paral·lelament a tots aquests fets, es produeix a l'interior del moviment urbà, l'escissió de gran part de l'OCEBR, el sector més lligat al camp urbà que ingressa dins el PSUC, amb el qual aquest partit es reafirma com a principal força política de les AV i és quan es planteja i s'assoleix l'entrada de les associacions combatives (de barri) a la Federació d'Associacions de Veïns, presidida aleshores per Albert Pons Valon (CDC) i en la qual Carles Prieto (PSUC) passa a ocupar-ne la vicepresidència, iniciant-se així una nova etapa a la FAVB.

L'any 1975, i tenint ja un primer avís del final del dictador (la seva malura durant l'estiu anterior), es multipliquen els esforços dels opositors al Règim enfortint les organitzacions existents, sobretot l'Assemblea de Catalunya.

És llavors quan es planteja l'entrada de les AV dins l'Assemblea de Catalunya. El PSUC fomenta l'ingrés d'AV individuals i així s'enfortia la seva representació dins de l'esmentada Assemblea. Convergència Socialista de Catalunya –CSC seguirà la mateixa postura, més per afinitat amb el PSUC que per estratègia pròpia (en el món veïnal no ha manifestat massa cap estratègia concreta). Per altre costat, i volent jugar un paper més preponderant del que la seva militància oferia, el PTE va intentar potenciar les Assemblees democràtiques de Barri per adherir-les a l'Assemblea de Catalunya. No tinc notícia que la resta de partits haguessin potenciat una estratègia o altra.

Més canvis d'autoritats

És també durant aquest any (1975), concretament el mes de setembre, que entra a l'Ajuntament en substitució de Masó un alcalde, si cap, més immobilitista que Porcioles: es tracta de Joaquim Viola Sauret, que si va aconseguir quelcom fou la unió de tota la població enfront seu. Eren els moments de clara afirmació autoritària de l'Estat (afusellaments de militants d'ETA i FRAP). I evidentment va representar una clara afirmació autoritària de l'Ajuntament.

⁵⁴ Veure revista CAU núm. 34, pàg. 68.

Nova política

L'etapa Viola, de transició i de desequilibri del Règim després de la mort de Franco, es clogué a l'any següent d'haver estat nomenat i pujà a l'alcaldia Josep Ma. Socías Humbert, que va optar per una política de transició i paternalisme enfront del veïnat i creant una etapa d'expectació i certa confiança a les AV.

Mentre els partits començaven a ésser legalitzats i a alentir en certa manera les seves activitats dins les AV, començaren a obrir locals propis en els barris i a preparar-se per a les seves actuacions futures. És evident que parlo dels partits parlamentaris, car l'extrema esquerra intentà aprofitar aquesta sortida per augmentar el propi pes específic dins aquestes associacions, estratègia aquesta que es veié malaguanyada per les pròpies crisis internes que patiren.

També és per aquestes dates quan acaba l'etapa Martín Villa al Govern civil, ja que és nomenat Ministre de l'Interior i arriba Sánchez Terán com a nou Governador a Barcelona.

Durant l'any 1976 i també al 1977 va en augment la reivindicació nacional catalana, que té un clar exponent en els barris, mitjançant el Congrés de Cultura Catalana. Va ser arran d'aquest Congrés quan més col·laboracions es donaren entre les AV i les altres entitats dels barris. A Sants, per exemple, hi col·laboraren 60 entitats⁵⁵.

És a partir d'aquesta època quan es comença a perfilar una hegemonia més gran dels partits parlamentaris. Els altres, els que anomenem d'extrema esquerra, acceleren les seves pròpies crisis internes amb el sotrac rebut a les primeres eleccions generals, que els fa minvar molt les seves actuacions, llevat el cas del MCC que, després de la seva fusió amb l'OIC, ha mantingut una certa presència en l'àmbit urbà.

Conflictes i lluites

Entenem per lluites o conflictes aquelles accions que plantegen els veïns enfront de l'administració i que sobresurten de la legalitat establerta, pel que fa a la reivindicació, malgrat que de vegades aquestes lluites sorgeixen per fer complir a l'Administració la legislació vigent, tot sovint oblidada per l'Ajuntament.

Cal fer, d'antuvi, una classificació de conflictes, car no es poden pas mesurar amb el mateix sedàs les mateixes lluites quan els objectius no són semblants. Així ens trobem amb lluites primàries que no pretenen altra cosa que superar un problema puntual, com pot ser la manca d'un semàfor i que la majoria de vegades es presenten de sobte arran d'algun accident i sorgeixen espontàniament les actituds de rebuig.

D'altra banda, ens trobem les reivindicacions que superen el que podríem anomenar "autodefensa". Són els conflictes que es plantegen després d'una preparació i moltes vegades després de fer-se evident la inoperància de l'Administració davant accions legals (escrits de protesta, sol·licituds...). Aquestes, si bé reclamen qüestions necessàries per al ciutadà, ja són més exigents i assumides pel veïnat i, donat que es plantegen després de moltes

⁵⁵ Veure annex núm. 42. Fonts consultades amb posterioritat (2022), parlen de 46 entitats.

reunions, ofereixen en la majoria de casos alternatives a l'Ajuntament. Hom podria assenyalar: ambulatoris, escoles, zones verdes, etc.

També cal assenyalar les que tenen un caràcter marcadament polític i que es donen sobretot a partir de 1974. Aquestes no són utilitzades ni pensades per assolir victòries immediates, sinó que representen un camí més vers l'enyorat canvi de sistema polític (Solidaritat, adhesions a l'Assemblea de Catalunya...).

Aclariment

Abans, però, d'entrar en la descripció de les principals lluites, convindria fer un aclariment del seu nivell qualitatiu: no representa el mateix tipus de consciència la reivindicació d'uns serveis que manquen, com fer entrar en contradicció els aparells de l'Estat, tot i que els serveis reivindicats que motivaven això darrer fossin tan urgents com els altres.

Començarem per parlar d'aquests darrers que, com hom pot suposar, són minoria dins el camp dels moviments urbans.

S'ha d'aclarir abans que, donades les condicions exposades en la introducció, no ha quedat constància escrita en molts casos de la pròpia lluita ni de la ideologia present en aquestes lluites; tot sovint s'han hagut de reconstruir mentalment els fets per recordar persones presents en els afers esmentats i compromeses amb ideologies concretes.

Tot això fa que no es pugui valorar quantitativament el paper dels partits i que ens veiem obligats a assenyalar la seva presència o no en determinats tipus de lluita, lluites que han estat les més importants del moviment urbà, tot fent una comparació entre els esdeveniments d'un barri o altre.

La valoració amb pretensions de validesa absoluta de la intervenció de cada partit, amb les dades obtingudes, podria pecar de subjectivitat.

On podríem analitzar més clarament les intervencions ideològiques és en els conflictes que sovint s'esdevenien en les eleccions a Junta dels les AV. Aquest tema, però, el tocarem en un altre capítol.

Relació

Ara, doncs, passem a veure la relació de les lluites esmentades:

Trinitat Vella: Els veïns es neguen a pagar les contribucions especials que els exigia l'Ajuntament per adobar els carrers del barri, i malgrat que la iniciativa sorgís a nivell personal de qui després seria capdavanter de l'AV, ben aviat es veié recolzada per la majoria del veïnat. Aquest fet s'ha donat després en altres indrets de la ciutat, però m'ha semblat més adient assenyalar el barri que marcà el precedent, donat que aquest era el que va rebre les primeres conseqüències. Aquesta iniciativa va ser recolzada per *OIC* i *BR*.

Uns altres que també marquen precedent són els veïns de Porta (en el moment dels fets, recolzats pels seus veïns de Turó de la Peira) en l'ocupació d'un immoble buit per muntar-hi una escola a la plaça Sóller, afer fomentat pel PSUC i gent independent.

Varen ésser desallotjats per la policia i detinguts per “violació de domicili”. Quan al cap d'uns anys aquesta escola ja funcionava amb un interès per ser gestionada pels veïns, varen esclatar problemes entre l'AV, amb majoria del PSUC, i els mestres de l'escola Sóller, de tendència anarquista.

Anteriorment parlàvem de Roquetes on, per iniciativa pròpia, s'havia construït la xarxa de clavegueram; com també assenyalàvem, era un dels barris més castigats, no gaudia de cap tipus de transport públic per arribar-hi i els veïns havien de travessar-ne tot un altre per agafar l'autobús més proper.

L'Ajuntament i la companyia de transports consideraven que el terreny era massa abrupte, amb pendents molt pronunciats, la qual cosa feia impossible que els serveis públics de transports hi arribessin.

Enfront dels informes presentats per l'AV de Verdum, que aleshores assumia les reivindicacions del barri veí, i d'informes elaborats per tècnics que s'havien abocat desinteressadament a favor del veïnat, l'Ajuntament presentava els seus informes, que volien demostrar tècnicament les seves tesis.

Amb tot això, i quan els veïns ja n'estigueren farts, un bon dia una cinquantena d'ells van prendre l'autobús a la plaça Lluçmajor i el segrestaren, tot fent-lo pujar al barri. Com que ho aconseguiren, va ser la millor manera de rebatre els arguments de la Casa Gran. Als pocs dies ho van repetir, havent convocat la premsa al final del recorregut, per fer-se'n ressò. Des d'aleshores, aquests veïns disposen de línia regular d'autobús.

Aquesta lluita va estar potenciada pel Moviment Llibertari (ML), *Organización Revolucionaria de Trabajadores* (ORT), *Partido Comunista de España Internacional* –PCE(i) i independents. Furtivament varen col·laborar-hi militants del PSUC.

També fou aquest barri el que s'enfrontà per primera vegada amb *l'Instituto Nacional de Previsión*, argumentant que els metges que havien de controlar la salut dels veïns havien d'ésser escollits d'acord amb aquests veïns, ja que l'INP n'enretirava tres que s'havien familiaritzat amb els assegurats i aquests s'hi oposaven. Es va encetar, doncs, un conflicte entre l'INP per un costat i els metges i el veïnat per un altre, que va acabar amb l'ocupació del dispensari de la Guineueta depenent de Nou Barris.

De forma excepcional, l'INP va cedir i va donar plaça als metges en el barri. Dic excepcionalment, car el precedent era massa perillós i quan més tard altres barris ho van intentar foren reprimits a les primeres de canvi.

Aquesta vegada la lluita ja va ser potenciada per altres agrupacions polítiques, tota vegada que s'esdevenia dos anys més tard i alguns dels grups esmentats ja havien perdut el seu protagonisme. En aquesta ocasió hi col·laboraren: OCE-BR, PSUC, PSC, Nuclis Autònoms i independents.

Per a la construcció del segon Cinturó de Ronda que tallava Nou Barris, l'Ajuntament construí a la confluència dels barris de Prosperitat, Trinitat Nova, Verdum i Roquetes una planta asfàltica per estalviar-se de portar l'asfalt d'altres indrets. Aquesta planta quedava enclavada en un lloc on viuen aproximadament 108.000

persones: Prosperitat 40.000, Trinitat Nova 18.000, Roquetes 20.000, Verdum 30.000⁵⁶ i, com és de suposar, amb el desacord total dels veïns. Un cop més les instàncies, protestes, recollides de signatures i viatges a la plaça de Sant Jaume no varen servir més que per rebre promeses, mentre que la fàbrica s'anava construint. Abans que entrés en funcionament, fou la paciència dels veïns la que es va acabar i un diumenge al matí, després d'una extensa crida per tot Nou Barris, aquests veïns, amb totes les eines al seu abast, la varen desmuntar i destrossar.

L'Ajuntament, davant el fet, va posar el crit al cel però, i amb clara contraposició amb l'actitud mantinguda fins aleshores, va tancar el fet i cedí els terrenys i instal·lacions per al futur ateneu de Nou Barris. Hom suposa que, com aquesta vegada la Llei s'havia ignorat per part de l'Ajuntament, era preferible no parlar-ne més.

Totes les forces que es trobaven a la zona de Nou Barris: *Acción Comunista –AC*, *Bandera Roja –OCE-BR*, *Partido del Trabajo de España –PTE*, *Unión Comunista de Liberación –UCL*, *Organización de Izquierda Comunista –OIC*, grups autònoms i independents hi varen ser presents, llevat del PSC per manca de militància en aquells quatre barris, i el PSUC, que criticà fortament el desenllaç que varen donar els veïns a la lluita.

Al Casc Antic -i això encara preocupa actualment⁵⁷- s'està emplaçant un seguit de serveis -d'iniciativa privada uns i municipals els altres- que en la majoria de casos serveixen més als veïns de la resta de la ciutat que no als del propi barri. Així s'assoleixen nivells alts d'ubicació de bars moderns o "progres" que, segons assenyalen els veïns, els comporten un seguit d'amoïnaments: sorolls, inseguretat ciutadana, etc. També s'hi instal·len els museus, i malgrat que no s'està pas en contra de la cultura, el veïnat creu que aquests locals haurien de ser utilitzats per satisfer les necessitats més urgents del barri.

D'ací ve la polèmica que hi ha entorn del Born entre l'Ajuntament i l'AV. En aquest barri, les divergències s'han esdevingut entre PSUC i OCE-BR.

Per acabar ens fem ressò d'un altre problema que sobresurt de la pura reivindicació i és el que fa referència a la prostitució del Districte V⁵⁸ i que té capficats els de l'AV, ja que no es veu cap solució per part dels organismes competents per resoldre-ho. Els de l'AV veuen com una primera solució el fet de legalitzar-la perquè deixi de ser un delictes.⁵⁹

Podem observar, a cop d'ull, la presència del PSUC en aquestes lluites, ja que el trobem present en quatre dels sis conflictes analitzats, sense oblidar que en el darrer conflicte no hi han intervingut forces polítiques, tota vegada que no han manifestat dins l'AV el seu parer respecte al problema esmentat.

La mateixa presència, la trobem amb BR, degut sobretot que aquests conflictes s'han esdevingut abans de la seva escissió cap al PSUC. S'ha de remarcar, però, que només en un d'aquests conflictes col·labora amb el

⁵⁶ Xifres facilitades per les respectives AV.

⁵⁷ Recordem que la referència correspon a finals de la dècada de 1970.

⁵⁸ Actualment (2022) barri del Raval.

⁵⁹ Entrevista amb el president de l'AV.

PSUC (Ambulatori de Roquetes), atès que en un altre es troba únicament amb l'OIC com a forces polítiques (Trinitat Vella), i en les dues lluites restants, divergia amb aquest partit (PSUC): planta asfàltica i Casc Antic.

Aquests fets ens confirmen el protagonisme que havia assolit Bandera Roja en la lluita urbana i que les seves escissions varen malversar.

Observem la presència de molts grups d'extrema esquerra i també grups de tendència anarquista, sobretot en els fets que es produeixen dins de Nou Barris, veritable aixopluc de moviments minoritaris extremistes.

Com ja s'ha vist en el naixement de les AV, el protagonisme dels socialistes queda molt per sota del d'altres partits de la seva importància. Aquesta posició s'anirà mantenint al llarg de tot el procés.

Lluites espontànies⁶⁰

Com s'ha assenyalat, són aquelles que sorgeixen arran d'algun fet detonador, on l'actitud del veïnat és la de ràbia, sense altres plantejaments de lluita, més que els de superar puntualment l'acció detonadora. Així, quan es reivindica un semàfor perquè hi ha hagut un accident greu, la presència d'un guàrdia dirigint el tràfic, o la col·locació del semàfor en qüestió, calma el veïnat, el qual no ha qüestionat el sistema vial de transport al barri.

Tot sovint, aquestes lluites instintives són les que donen pas a la creació de l'Associació de Veïns corresponent i els plantejaments esmentats seran assumits més endavant pels membres de l'Associació.

Com que l'acció és espontània i aquests conflictes s'han esdevingut abans de la transició democràtica, període en el qual els partits no gaudien de la capacitat actual, aquests es trobaven desbordats, i més que desbordats pel veïnat -veïns també- es llançaven al carrer, reivindicant l'acció puntual. Era a partir d'aquí quan es plantejaven formar part de l'AV que ja s'endevinava amb aquest embrió.

Aquest fet és el que ha succeït al Polígon Porta⁶¹ en la reivindicació d'un semàfor per part de gent independent i del PSUC.

Al Districte V⁶², fou un incendi. Hi van haver denúncies i intent d'indemnització portat per un clergue que fou detingut com a resposta de l'Administració. Així mateix, hi intervingué gent de la USO.

En aquest cas és ben palesa l'actitud de l'autoritat, car els amoninava més el fet de la presa de consciència del veïnat que no l'acompliment de la reglamentació necessària, i és que la protesta representava un precedent perillós, que posava en evidència les contradiccions d'un sistema que fomentava una ciutat desurbanitzada.

⁶⁰ Com hem apuntat en parlar del naixement, moltes AV foren creades per lluites espontànies. D'aquestes, ara només en farem una mera referència, atès que ja han sigut analitzades abans.

⁶¹ A l'entrevista amb el president de l'AV d'aquest barri, s'exposa una anècdota prou curiosa. Veure annex 31, darrer paràgraf.

⁶² Recordem que es refereix al barri conegut actualment com a Raval.

Així, a Horta, una explosió de gas va fer veure la necessitat d'una AV després d'un seguit de trobades entre OCE-BR, PSUC i independents.

També a Roquetes es produïren sortides espontànies de veïns al carrer motivades per la nul·la infraestructura del barri, un dels més castigats de la perifèria barcelonina, i un cop més encapçalada per un clergue i recolzada pel PCE(i), ORT i Moviment Llibertari.

Els matisos són que, lluny d'acontentar-se els veïns amb la protesta necessària, es decidiren a construir-se ells mateixos els serveis que els "responsables" els negaven. Així doncs, la xarxa de clavegueram, la varen fer els mateixos veïns. Això va donar peu a l'Ajuntament al cap d'uns anys per acusar aquests veïns d'haver fet una xarxa petita, donat que les immobiliàries varen construir-hi i hi abocaren totes les eixides, sense cap tipus de control ni impediment per part de la Casa Gran.

En qüestions semblants es troben els veïns de Sant Genís -construcció d'un mur que tallà una riera- on el PSUC encapçala tot seguit la protesta.

A Prosperitat, manca de semàfors i la gent es llença al carrer comptant de seguida amb el suport ideològic de la Comissió de barri, fonamentalment formada per l'OIC.

Aquesta és la relació de les AV que, arran d'una acció espontània instintiva del veïnat, varen motivar el fet de crear-les. S'han donat altres accions puntuals que no han motivat la creació de cap organització de defensa urbana, bé perquè no s'hi donaven encara les condicions necessàries, o bé perquè aquestes ja funcionaven de temps enrere. Tot seguit en parlarem, però caldrà abans valorar els aspectes coincidents de les anteriors.

Així ens trobem que en unes és l'Ajuntament qui no assumeix les necessitats del veïnat. Això en situació normal en una ciutat urbanitzada representaria un fet insòlit, car l'Ajuntament ha d'ésser conscient i coneixedor de les necessitats reals dels ciutadans, però els exemples de Porta, Prosperitat i Roquetes mostren la manca d'interès de la Casa Gran envers els veïns.

També és deguda a aquesta manca d'interès, i en determinats casos a una coincidència d'interessos, el fet que les immobiliàries facin el que els resulta més rendible, saltant-se qualsevol llei, com són els casos de la Pau i Sant Genís dels Agudells.

Les empreses esmentades no aconsegueixen aquesta legalitat, donat que tampoc són controlades pels serveis adients.

Tot això no vol pas dir que sigui l'Ajuntament l'únic o principal responsable. A ulls, però, dels ciutadans representa el desgavell existent pel que fa als drets dels habitants.

La prova que els afers no depenen exclusivament d'ells és que quan intervé l'Administració central, aquesta pren mesures enfront dels veïns que gosen protestar o bé, com és el cas de la Pau, els infractors depenen directament del *Ministerio de la Vivienda*, d'ací que les AV s'hagin vist obligades en un moment donat a convertir-se en ens polítics que empenyen vers el canvi democràtic.

També (com hem dit fa uns moments) s'han produït accions espontànies a barris on feia temps que funcionava l'AV. En aquest cas és ben evident que aquesta seria desbordada o bé que no representava els interessos del veïnat. He trobat dos casos ben representatius d'això darrer.

El Parc de la Vall d'Hebron: Aquesta associació va ésser creada per la mateixa immobiliària, potser per tenir-la controlada i que l'AV no es fiqués amb les accions de la constructora. La va fonamentar amb un representant de cada escala, no en podien ser socis més que els caps de família (això només, ja retratava el caràcter de l'entitat) i es dedicaven a cobrar unes quotes per adobar els jardins.

La primera acció irregular, però, -tot i que els veïns eren nous i no s'havia donat encara el caliu suficient per a plantejaments futurs- ja fou aturada pels habitants de la zona els quals varen romandre dia i nit davant les obres il·legals per impedir la seva continuació, com és lògic, amb enfrontaments amb la policia. Més endavant aquests mateixos veïns varen ésser els qui es farien càrrec de l'actual AV canviant-ne, com és de suposar, el funcionament.

En el barri del Besòs, malgrat que feia anys que existia l'AV, aquesta no havia representat mai els veïns, com hem explicat en un altre capítol. Per tant, no ens ha d'estranyar que les mobilitzacions es fessin fora del seu àmbit. Així succeí quan es manifestaren 4.000 persones de manera instintiva després de l'enterrament d'un veí mort en un atacamant.

Lluites dirigides

En un altre estadi trobem els conflictes que superen l'impuls instintiu i que entren en clara contraposició amb la política urbana.

La incompetència de l'Administració en ordenació urbana i els grans projectes de l'Ajuntament en matèria urbanística, allunyats de la realitat social de Barcelona, feien que la degradació assolís nivells intolerables i motivaven la intervenció dels veïns més conscients els quals, malgrat l'agreuament de la situació, acostumaven a ser una minoria. Aquests començaven una tasca d'informació al veïnat, en primer lloc, amb tots els mitjans de què es disposava: pancartes, megafonia, butlletes, etc. i, en un segon terme, a la resta de ciutadans per mitjà de la premsa diària.

Com que s'estava posant en joc el destí de la ciutat (o la mutació de la seva història: locals d'interès artístic enderrocats per a la construcció de pisos), entraven a formar part del conflicte altres tipus d'associacions ciutadanes l'activitat normal de les quals es desenvolupava al marge de les AV com podien ser Col·legi d'Arquitectes, Col·legi d'Aparelladors, Amics de la Ciutat, etc.

Tot això, juntament amb el recolzament moral -que no físic- de la resta de població, ajudava a assolir uns objectius millors quan allò que provocava el problema eren obres d'infraestructures: grans vials, instal·lacions de Metro, etc. que afectaven més d'un barri. S'acabava aplegant un moviment de coordinació entre els diferents barris, tot fent un front comú, i engegant unes relacions que en la majoria de casos continuaven després de la resolució del conflicte. Això, és clar, succeïa quan en aquests barris estava implantada una AV. Si no era així, els barris veïns se'n feien càrrec fins a la seva creació (Verdum, La Maresma...).

Procediments

Aquestes lluites són engegades després de tot un seguit de trobades entre els veïns i tot sovint amb un acord previ de les forces polítiques presents en el barri, cara als objectius a aconseguir.

Tot sovint aquestes lluites significaven la ratificació de l'AV com a única representant dels interessos comuns dels habitants de la zona. Malgrat que els problemes venien d'anys enrere, era la presa de consciència que despertava aquest organisme (l'AV) entre els veïns allò que motivava la solució del problema, o com a mínim l'intent de resoldre'l.

El primer pas que s'acostumava a fer era el d'informar l'Administració de les necessitats dels veïns, mitjançant escrits o entrevistes amb els regidors de districte i, quan es demostrava la seva inoperància, el conflicte prenia un altre abast per arribar a conscienciar l'Ajuntament de la voluntat dels veïns. Aleshores la situació prenia un altre caire i començava la lluita pròpiament dita.

D'aquestes lluites, per raons d'espai, només en citaré un extracte fent una primera subdivisió segons la intensitat que s'ha donat.

L'evolució dels conflictes acostumava a seguir un ordre que s'establia en l'ànim dels veïns:

- a) Informació i denúncia del fet per part de la gent més conscienciada de l'AV.
- b) Mobilització del veïnat, que s'assoleix de manera progressiva.
- c) Enduriment de les postures, quan l'Ajuntament no cedia.
- d) Afluixament de la lluita o espaiament de les accions, quan aquesta es perllongava massa.

Malgrat aquest darrer punt, s'han donat lluites que es mantenien durant setmanes sense decaure, i amb un progressiu enduriment de les accions. Així ens trobem:

- **A Prosperitat**, en la lluita per la zona verda que, amb una participació d'unes 200 persones (recordem que el barri té uns 40.000 habitants; això és una confirmació del que esmentàvem abans sobre l'escadussera participació ciutadana), es va mantenir durant setmanes, amb forts enfrontaments amb la policia a nivell de barricades, acabant amb la cessió de la plaça per part de l'Ajuntament. Però malgrat que aquest fet va significar la implantació de l'AV en el barri, hi varen haver set detinguts. Les forces presents en el conflicte eren OIC, Nucli d'independents, PSUC i, furtivament, PTE i AC.
- **A l'AV d'Amics Magòria**, volien aconseguir una escola estatal en un local del barri, varen romandre tancats una seixantena de pares fins que es va aconseguir⁶³.
- **A l'AV d'Hostafrancs** varen estar immersos en l'afer de les pells de l'assecador el qual va passar per diferents fases, tant per les postures que prenia els propietaris de la dita empresa, com per les que es produïen entre els veïns. Una de les estratègies utilitzades pels responsables de l'assecador per sortir-se'n era la d'enfrontar els obrers de l'empresa amb l'AV, amb la vella demagògia que aquests els

⁶³ Entrevista amb el president de l'AV. Veure Annex núm. 70.

deixaven sense lloc de treball i que allò que volien els veïns era el trasllat de l'empresa a un altre indret. No ho va aconseguir (l'empresa) donada la maduresa d'uns i altres. Com l'Administració no se'n feia ressò i la situació era angiosa per la pudor, alguns veïns volien prendre mesures més dràstiques, la qual cosa va suposar uns moments de trontoll.

Amb l'avís que les autoritats visitarien l'empresa, en previsió d'esdeveniments més greus, la divisió dels veïns s'esmortí i llavors es dedicaren a fer guàrdia nit i dia davant l'empresa per impedir que retiressin les pells. Els Srs. Viola Sauret i Sánchez Terán (Alcalde i Governador Civil de Barcelona, respectivament) varen visitar l'empresa i, l'endemà, aquesta era tancada per ordre governativa. Aquesta lluita va ser portada bàsicament per independents i PSUC⁶⁴.

Les terres del Marquès de Baró (on actualment hi ha la urbanització de **Vallbona**) foren venudes pel seu administrador sense cap pla d'edificació⁶⁵. D'aquesta manera, es va anar poblant amb casetes d'autoconstrucció (encara avui, moltes porten la plaqueta d'identificació com a barraques) mancant-r'hi, entre d'altres, serveis aigua. Això va comportar un fort enfrontament amb l'Ajuntament, que no se'n feia càrrec. A mesura que passava el temps s'anaven enfortint les mides preses pels veïns. Això comportà que a començaments del 1973 tallessin la carretera de sortida de Barcelona i, així mateix, l'autopista. Les primeres topades amb la policia varen enfortir l'actitud del veïnat el qual va anar repetint el fet fins aconseguir els objectius plantejats. Aquesta lluita era portada conjuntament amb Torre Baró, i amb participació d'OIC, OCE-BR, PCE (i) i independents.

Deixant a part aquests casos aïllats, la tendència era que, un cop plantejat el problema que es perllongava, l'actitud dels veïns esdevenia d'espera, amb accions intermitents per recordar a l'Administració el seu deure i per no perdre'n ells el fil ni la consciència de mobilització.

Barris més lluitadors: lluites comunes

Els barris que varen iniciar el moviment popular a la ciutat són els que al llarg del seu historial han presentat més problemàtiques i s'han vist immersos en més conflictes. I és que un cop extretes les necessitats que tenien els barris, prou urgents com per motivar la mobilització, la confiança del veí en la lluita li venia donada, sobretot, per les victòries parcials obtingudes fins aleshores. De manera simplista podríem dir: qui abans presenta un problema i abans assoleix una solució, dona peu a la confiança de presentar un altre problema per resoldre.

Així ens trobem que són els barris que integren el districte IX:⁶⁶ Nou Barris, Turó de la Peira, Bon Pastor i Sant Andreu, els que han estat capdavanters de la lluita així com els seus principals animadors, juntament, i per aquest ordre, amb els del districte XII (El Carmel, Guinardó, Joan Maragall, Horta i Montbau) i els del districte X (Besòs, Clot i Poblenou).⁶⁷

⁶⁴ Entrevista amb el president de l'AV. Annex núm. 22.

⁶⁵ Entrevista amb el president de l'AV. Annex núm. 51.

⁶⁶ Parlem de l'antiga distribució per districtes perquè no s'ha fet pública una de nova per part de l'Ajuntament.

⁶⁷ Consultar organigrama de la revista CAU núm. 34. La lucha de los barrios en Barcelona 1965-1975.

Com és evident, i seguint la teoria de les victòries obtingudes a mesura que s'anaven incorporant barris a la lluita, anaven estenent-se els conflictes, ja que una nova incorporació volia dir una nova anella de la cadena, mentre que els barris “veterans” continuaven estimulats en la seva tasca. A mesura que el temps avança es van multiplicant les lluites de manera progressiva. Corroborant això, Miguélez, Alibes i d'altres a la revista CAU núm. 34 comptabilitzaven 76 conflictes desglossats d'aquesta manera:⁶⁸

<u>ANY</u>	<u>CONFLICTES INICIATS</u>
1968	2
1969	4
1970	7
1971	12
1972	12
1973	13
1974	26

També l'èmfasi posat per l'AV en la resolució d'alguns conflictes marca un precedent, no solament dins la mateixa associació, sinó a nivell extern, per impedir-ne abusos. D'aquesta manera, al barri de Prosperitat (a part dels problemes de semàfors i zones verdes), on se les han vist molt magres amb la desordenada construcció, hi ha cinc constructores immobiliàries que demanen “parar” a l'AV abans d'edificar.⁶⁹

La majoria dels conflictes s'han esdevingut per expropiacions i especulació del sòl, infraestructura dels barris, problemes d'habitatge (sigui per degradació degut a la vellesa de les cases, sigui per construcció nefasta per part de l'OSH o PMV), passant per manca de serveis bàsics: transport, escoles, sanitat, zones verdes, zones esportives, etc.

El problema de les expropiacions ve de lluny. Les primeres AV varen néixer per aquesta raó (Nou Barris) i s'hi han vist immerses la majoria d'associacions. Així contra aquest problema, bé motivat per la construcció de grans vials, bé per remodelatges interns motivats per plans parcials, hi han intervingut les AV de:

- Districte V Expropiacions per l'avinguda Garcia Morato⁷⁰
- Sarrià Túnel de Vallvidrera
- Polígon Canyelles En aquells moments era encara Guineueta Vella
- Amics Magòria Pla comarcal aturat conjuntament amb el MPAIC
- El Carmel Túnel de la Rovira
- El Clot Pla comarcal, expropiacions carrer Provença
- Barceloneta Pla de la Ribera
- Montbau Cinturó de Ronda

⁶⁸ Ens hem d'aturar en aquesta data atès que la revista esmentada es publicà l'any 1975.

⁶⁹ Entrevista amb el president de l'AV. Annex núm. 32.

⁷⁰ Actualment (2022) avinguda de les Drassanes.

- Sant Andreu Pla comarcal
- Hostafrancs Pla comarcal
- Gràcia Via “O”
- Sol de Baix Construcció del Metro amb esquerdes a habitatges i desnonaments
- Turó de la Peira Pla comarcal
- Casc Antic Pla comarcal
- El Taulat Pla de la Ribera

Tots aquests barris eren els més afectats (deixant a part Nou Barris) -Canyelles és més recent- però no oblidem que n’hi ha molts d’altres afectats en menor mesura. Recordem que la Coordinadora del Cinturó de Ronda aplegava setze AV.

El problema de l’habitatge es divideix bàsicament en dues qüestions principals: barraquisme i construcció d’habitatges per part d’organismes oficials *PMV* i *OSH*.

Tots els barris que han tingut contacte amb aquests dos organismes hi han tingut problemes. Resulta que allò que motivava la construcció d’habitatges de caràcter oficial o bé eren accions puntuals (de les quals els responsables oficials se’n desempallegaven tan aviat com podien, sense vigilar-ne el control, més aviat fomentant una actitud paternalista cara als llogaters i oblidant-se’n tot seguit), o bé eren qüestions de propaganda política del Règim, evidentment també amb un fort caràcter populista i un descontrol exasperant (La Pau va ésser construït en commemoració de la campanya propagandística oficial dels *25 años de Paz*).

Faig un petit resum dels barris afectats per aquestes motivacions (sempre segons la versió que m’han donat els de les AV, la majoria de vegades el president, les altres el sotspresident).

Trinitat Nova. Les lluites més importants, les han dut contra la *Organización Sindical del Hogar*, per les condicions en què va deixar la part del barri que construï. Segons asseguruen, fou la primera vegada a nivell de l’Estat que els veïns s’enfrontaven a aquest organisme⁷¹, i això representà un al·licient per a altres barris que es trobaven en condicions semblants. Els impulsors d’aquesta lluita eren OCE-BR, PSUC i independents.

El barri del Besòs, tot i ser un barri nou, es troba amb un feix de problemes degut a les condicions en què les constructores oficials el varen deixar. Blocs sencers presentaven esquerdes “amenaçadores”, fuites, goteres i humitats. Les reivindicacions actuals del barri consisteixen a lluitar per un manteniment eficaç, amb la reparació que sigui factible de la part del Grup d’habitatges i, en definitiva, una remodelació del barri.

Recordem que en aquest barri, l’AV es trobava en mans feixistes, la qual cosa motivà que les reivindicacions abans dites s’haguessin de portar des de fora d’aquest organisme. Ja s’explicarà més endavant el paper dels veïns per recuperar l’AV.

⁷¹ Entrevista amb el president de l’AV. Annex núm. 48.

De moment, però, haig de deixar constància que el moviment reivindicatiu en aquesta zona l'integraven: moviments llibertaris i anarquistes, juntament amb MCC, PTC i independents.

Baró de Viver fou creat arran de l'Exposició Universal del 1929 i ampliat el 1959. Curiosament, sense que sigui d'estranyar, però, la segona part es troba en condicions més lamentables que la primera. L'enfrontament del veïnat amb el *Patronato Municipal de la Vivienda* ha estat constant i és que tot el barri pertany a aquest organisme excepte l'escola, que és del Bisbat. Les pèssimes condicions dels sobreexidors, canalitzacions d'aigua i xarxa de clavegueres, fa que també aquí es demani una remodelació del barri.

Les forces polítiques presents en aquest barri, i que porten les tasques de l'AV, són: PSUC, PSC i independents.

Verdum és un altre dels Nou Barris amb problemes d'habitatge amb l'OSH que encara dura avui dia. La resolució que prenen els veïns per obligar aquest organisme a adobar els blocs és la de no pagar i dipositar els diners davant notari, en lloc de donar-los a l'OSH (com havien fet abans els seus veïns de Trinitat Nova). En aquest cas, la lluita ha estat impulsada per OCE-BR, PSUC i independents.

Als veïns de Montbau sí que el *Patronato Municipal de la Vivienda* els va arreglar els pisos, però com és habitual amb l'organisme en qüestió, una o altra n'havia de fer, de grossa. En aquest cas pretenia cobrar més del compte per les reparacions efectuades. Els veïns es negaven a pagar (malgrat que només ho varen assumir el 70 % dels llogaters)⁷². El *Patronato*, davant del fet, va tornar a fer comptes i va rebaixar-ne el preu. Tot i així, aquesta qüestió encara no s'ha resolt.

Aquest és un altre barri on fins el 1975 els veïns no es varen poder refiar de l'AV, car com hem vist abans aquesta estava dominada per personatges ben allunyats de la reivindicació popular. També més endavant veurem com se les varen compondre els veïns per recuperar-la.

En aquesta lluita esmentada hi col·laboraren PSUC, ERC, PSC, CDC, PSAN i independents.

A la Pau passa el mateix que al Besòs; és a dir, problemes d'esquerdes en els blocs de la part baixa del barri. També totes les principals lluites han estat enfront de l'OSH.

A part dels organismes *PMV* i *OSH*, es troben immersos en problemes d'habitatge a:

La Barceloneta, on també lluiten per la remodelació del barri. Aquests ho tenen molt enllestit, fins i tot s'han recuperat terrenys de la Maquinista per començar les obres, però manca ara la decisió de l'Ajuntament d'encetar l'afer. La tasca en aquest barri, la porten independents i PSAN.

El problema a Canyelles, el varen tenir pel repartiment d'habitatges, car anaven destinats a gent privilegiada. Hi va haver un moviment de veïns juntament amb un grup d'advocats per a la distribució dels pisos.

⁷² Entrevista amb el president de l'AV. Annex núm. 25.

En altres barris com Prosperitat, Polvorí, Maresma i Verneda, els problemes d'habitatge els ha presentat el barraquisme existent a la zona.

De la resta de lluites referents a manca de serveis, bàsicament s'hi han trobat tots els barris, ja que això és el que motiva l'existència de les AV i seria una tasca molt llarga i enutjosa relacionar-les totes i, evidentment, aquesta no és la intenció de l'estudi.

Conflictes actuals

A l'actualitat⁷³, tot i els nombrosos conflictes pendents de temps passats, la seva dinàmica reivindicativa és molt més moderada, degut a la manca d'il·lusió i d'activisme a causa de la confiança que s'ha donat als partits d'esquerra d'ençà de les primeres eleccions legislatives i sobretot després de l'entrada de partits d'esquerra a l'Ajuntament.

Malgrat la confiança que se'ls havia donat, aquests partits d'esquerres veuen amb malafiança el moviment urbà (sobretot els socialistes), ja que són prou conscients que aquest moviment els pot desbordar, més encara quan, per la dependència a una administració central, no es gaudeix dels mitjans necessaris per fer front a les necessitats de la ciutat.

D'altra banda, resulta exasperant la lentitud de l'Ajuntament per resoldre la divisió administrativa de la ciutat amb nous districtes municipals i la creació d'uns organismes (Consells de Districte) que s'han mostrat fins ara inoperants per les seves pròpies limitacions i contradiccions (sorgides espontàniament de les postures de militants d'un mateix partit que es contradiuen entre ells en funció del paper que desenvolupen). En aquests Consells de Districte hi són representats, al costat de les AV (veritables ànimes i capdavaners del moviment urbà), altres organismes ben foscos fins ara.

Tot i això, juntament amb les limitacions de vot -als ajuntaments- de les AV, fan que aquestes se sentin desil·lusionades amb l'Ajuntament democràtic, com es va fer ben palès a Manresa durant la 1a Assemblea d'AV de Catalunya.

Les reivindicacions actuals, per un costat, han deixat d'ésser unes reivindicacions simples, aconseguides amb gatzara, per passar a ser reivindicacions de qualitat dels serveis; per l'altre, la nova situació política ha provocat un seguit d'afers pels quals s'han hagut de mobilitzar els veïns.

Referent a la qualitat de les reivindicacions, ens trobem que estan immersos per aconseguir un Centre de Salut i planificació familiar, i les forces polítiques que els impulsen, els barris de:

• Montbau	Independents, PSUC, ERC
• Prosperitat	MCC, independents

⁷³ Recordem que en parlar d'actualitat ens referim a les darreries de la dècada de 1970.

• Barceloneta	Independents, PSAN
• Verdum	Independents, PSUC
• Trinitat Nova	Independents, OCE-BR
• Polígon Porta	Anarquistes, PSUC
• Vallbona	Independents, PSUC, MCC
• Amics Magòria	No s'han manifestat
• Turó de la Peira	Independents, PSUC
• Trinitat Vella	Independents, PSUC
• Casc Antic	Independents

Això sense oblidar que són nombroses les AV que reclamen una Biblioteca pública per al seu barri:

- Col·laboracions amb mestres per mesurar la qualitat de l'ensenyament.
- Col·laboració amb personal sanitari com a usuaris de la sanitat (Consell d'usuaris de l'Hospital de Sant Pau, integració a la Junta de l'Hospital del Mar...).

Així mateix la Pau, Trinitat Nova i d'altres es troben amb problemes de delinqüència juvenil. A la Barceloneta estan amoïnats per l'elevat grau d'alcoholisme que pateixen els veïns del barri.

Pel que dèiem abans sobre la provocació d'afers arran de la nova legislació, la disconformitat dels veïns bàsicament està motivada per la instal·lació de bingos arreu de la ciutat, amb tot el que això comporta: inseguretat ciutadana, sorolls, etc.

Aquí es faria també enutjosa la relació de totes les reivindicacions actuals. He volgut, només, parlar dels trets més importants que es donen avui en les lluites veïnals.

Aquesta dinàmica més moderada en la lluita va en consonància amb les forces polítiques presents. Si bé se n'han mantingut algunes com PSUC i PSC, el realisme ha anat moderant les seves postures a mesura que assolien un grau de participació en l'esfera política de l'Administració.

Aquest procés s'ha vist recolzat amb la incorporació de forces de centre com Convergència Democràtica de Catalunya –CDC, els plantejaments de la qual són prou lluny de promoure gatzara.

Una tercera raó encara ens ve a reforçar aquesta constatació: la forta reculada de l'extrema esquerra en l'espectre ciutadà.

Tot això ha fet que es matisin les qüestions plantejades i es noti un grau més alt de qualitat en les reivindicacions presents.

Relacions ideològiques

Hi ha en les ideologies unes característiques comunes en uns partits i altres que motiven que per llei social actuïn plegades en el camí de la reconquesta de les llibertats. Mentrestant, aquestes característiques els allunyen

d'altres organitzacions, que també s'apleguen entre elles, en la consecució dels mateixos objectius primers. Evidentment, en parlar de lluitar per assolir llibertat, no fem referència a les ideologies més dretanes.

Aquestes característiques apleguen, per un costat, els partits que han assolit a l'actualitat representació parlamentària, enfront dels que s'han quedat al marge, sigui per les seves reticències a intervenir en eleccions legislatives, sigui perquè aquestes no els han concedit el dret de representació.

D'aquesta manera podem agrupar per un costat, el PSUC, PSC i darrerament CDC i, per l'altre costat, tot un seguit d'agrupacions que anomenarem d'extrema esquerra: PTE, OCE-BR, MCC i d'altres de manera esporàdica.

Si s'ha afirmat que no hi ha hagut, en un primer moment, estratègia del partit, sí que les línies mestres que han seguit palesen uns plantejaments diferenciats els uns dels altres.

No sempre era en el si de les eleccions a Junta directiva quan es manifestaven les divergències, ja que, tanmateix, -i a part dels diferents plantejaments que es donaven en alguns conflictes- passaven etapes de tranquil·litat externa, però amb malestar entre els diferents grups que recolzaven alhora llurs pròpies alternatives. És de destacar que en la majoria de casos aquestes divergències no eixien i els veïns acostumaven a mantenir-se'n al marge; i quan la discreció no es mantenia, es malmetia el paper de l'AV. Un exemple prou clar és el de Ciutat Meridiana, que explicaré més endavant.

Tot sovint succeïa que un partit (o els elements d'aquest partit en el barri) mantenien unes postures divergents en un moment donat de les dels altres grups, i més endavant, en altres etapes de la vida de l'associació coincidien amb aquests grups. De vegades, era l'arribada d'un militant nou a l'agrupació del barri el fet que destarotava la relació fins aleshores existent (cas evident és el dels socialistes en el Clot).

Relacions entre partits

Intentaré ara raonar aquestes explicacions introductòries.

Com he dit, és evident que per les línies mantingudes pel Partit Socialista de Catalunya i pel Partit Socialista Unificat de Catalunya, aquests dos s'havien de veure agrupats en un mateix costat. Quan això no ha estat possible, ha sigut més degut a problemes personals dels militants d'aquests grups que per problemes d'estructura o tàctica.

Aquest és el cas del Clot, on les diferents versions (de les diferents ideologies presents), han manifestat que les coses rutllaven fins a l'arribada d'un destacat militant del PSC al barri.⁷⁴

⁷⁴ Veure annexes núm. 13-A, 13-B, 13-C, 13-D. Observar versió socialista.

Un altre barri on hi ha hagut divergències ha estat el Parc de la Vall d'Hebron, ja que després d'haver agrupat esforços per desplaçar els dretans de l'arcaica AV per revitalitzar-la i sintonitzar-la amb les necessitats del barri, se separen de la vida d'aquesta nova etapa de l'associació tant el PSC com CDC.⁷⁵

L'últim barri que ha viscut problemes entre aquestes dues organitzacions ha estat Gràcia. Ben aviat, però, superaren aquests frecs, per lluitar plegats.⁷⁶

La confirmació que aquests problemes eren puntuals i tota vegada superficials ens ve donada pel fet que tant al Clot com a Gràcia han mantingut -fora de l'etapa esmentada- bones relacions i hi han actuat plegats, així com també ho han fet al Bon Pastor, Sant Andreu, Turó de la Peira, barris aquests que han tingut picabaralles entre els diferents grups.

Hi ha hagut divuit AV en les quals no han existit divergències entre cap grup polític. Això vol dir, entre altres coses, que si hi eren presents aquests partits, actuaven plegats. Així, si no han actuat plegats en més barris és perquè un dels dos partits no hi era present.

En tots els barris on trobem CDC, i on hi ha hagut entrebancs polítics, aquest grup ha fet costat amb els dos esmentats abans, llevat del cas de la Vall d'Hebron on fa costat amb els socialistes enfront del PSUC. S'ha de matisar, però, que aquest partit no el trobem fins l'any 1975. Així doncs, no el podem incloure en el desenvolupament de les AV. Va aparèixer en el moment en què les AV es manifestaven com a elements d'afirmació i consolidació democràtica. És sobrer afirmar que no podia aparèixer abans, car no era creat encara.

Si bé el Partit Socialista de Catalunya ha tingut entrebancs amb el Partit del Treball d'Espanya, només en dues ocasions (en dos barris Clot i Bon Pastor), el PSUC ha tingut divergències en tots els barris en què s'ha trobat aquestes dues forces i que han manifestat al llarg de les seves activitats com a AV frecs entre partits. Recordem que hi ha divuit AV que s'han mantingut al marge de problemàtiques polítiques internes.

També deixo de costat els tres barris en què s'han agrupat totes les forces polítiques per desplaçar dirigents reaccionaris.

Pel que respecta al primer punt, en el barri del Clot en un primer moment es varen aplegar per un costat el PSUC, PSC, PTE i independents enfront de trotskistes i anarquistes, per divergències en el funcionament intern de l'AV. Això es va manifestar en les segones eleccions, les quals foren convocades precisament per retornar la imatge de l'associació, ja que feia temps que les disputes eren vives. La causa era perquè els primers grups volien que l'associació funcionés mitjançant juntes i vocalies i els altres no es volien sotmetre a aquest ordre. És llavors quan un militant del PSC, nouvingut, destarota els plantejaments aplegant-se amb els trotskistes i anarquistes⁷⁷. De totes passades i després de llargues assemblees, s'arribà a un acord.

⁷⁵ Veure annex núm. 57.

⁷⁶ Veure annex núm. 19.

⁷⁷ Veure annexes núm. 13 A-B-C-D.

El segon cas -Bon Pastor- és quelcom de significatiu ja que, com es vulgui que el PTE controlava des de feia temps la *Asociación de Cabezas de Familia*, i a partir d'aquesta organització va sorgir l'AV, aquesta va ser impulsada amb majoria de militants d'aquest partit. Però l'acord tàcit que s'havia pres amb les altres agrupacions del barri (PSC i PSUC), va ésser denunciat per aquests dos partits per incomplert⁷⁸. Això va fer que l'AV quedés en mans indiscutiblement del PTE i que, com a alternativa, els socialistes creessin la cooperativa i des d'aquesta portessin a terme d'ençà d'aleshores la seva tasca, amb un caire més cultural que reivindicatiu. Podem observar, sobretot en el primer cas, com un partit esdevé en un moment aliat d'un altre i més tard en serà el seu opositor.

Els frecs entre PSUC i el PTE es produïren al Bon Pastor, del que ja n'hem explicat les motivacions, a l'Esquerra de l'Eixample i a Gràcia. En aquest barri el PTE va endegar un sistema que s'ha utilitzat en diferents ocasions i que aquest partit ha aprofitat. El sistema referit és el d'incorporar-se a una AV i agrupar els seus militants dins una vocalia, en aquest cas la de sanitat, i intentar-ne el funcionament que els semblava més correcte.⁷⁹

També a Turó de la Peira hi hagueren friccions entre aquests grups, malgrat que només s'esdevenien a la presentació de candidatures electorals.

En el barri del Clot, hi hagué una lluita interna pel control de l'AV (això només m'ho han manifestat en una de les quatre entrevistes que vaig fer) entre el PSUC i el PTE. Com es vulgui que les forces polítiques es trobaven en aquells moments polaritzades per vocalies:⁸⁰

• Urbanisme i ensenyament	PTE
• Sanitat i butlletí	PSUC
• Jovent	Trotskistes
• Laboral	aiguabarreig de totes les forces,

aquestes se'n varen sentir, quedant aturades durant una temporada algunes d'elles.

De la mateixa manera que trobem divergències entre partits, aquests s'han unit quan es tractava de desplaçar els feixistes que ocupaven algunes AV.

D'aquesta manera, passarem a veure ara els casos de Besòs i Montbau, així com també els fets que s'han esdevingut al parc de la Vall d'Hebron, la política de la qual no va ser popular fins a les primeres eleccions a junta.

L'alternativa que crearen els veïns del S.O. Besòs enfront de l'AV que des de la seva creació a l'any 1963 estava controlada per falangistes, va ser un moviment autogestionari,⁸¹ nascut arran de les esquerdes dels blocs (pels volts de 1976). Aquest moviment el conformaven: Moviments llibertaris i anarquistes, MCC, PTC i

⁷⁸ Veure annex núm. 7.

⁷⁹ Veure annex núm. 13-A.

⁸⁰ Veure annex núm. 13-A.

⁸¹ Definició donada pel president de l'AV. Annex núm. 6.

independents. A començaments del 1977 (fixem-nos que ens trobem ja en plena transició política) una fracció va intentar infiltrar-s'hi però no ho aconseguiren; eren MCC i independents.

Aquest mateix any, i després d'una recollida de signatures de futurs socis (500), es va intentar entrar a l'AV, però no solament l'anterior junta en va refusar la moció, sinó que varen aparèixer elements d'extrema dreta armats. Va actuar la policia antiavalots i es produí la detenció d'un feixista. Amb aquest ambient es va procedir a la votació d'elecció de junta amb un resultat de 5.628 vots a favor de la candidatura presentada pels consens a què havien arribat les forces d'esquerra del barri i 15 contraris, es posà fi a la llarga etapa feixista de control del veïnat des d'una associació veïnal. Tot i així els feixistes no han pas abandonat el local (bar) sinó que s'hi mantenen des de llavors encara (juny 1977) i sense pagar cap tipus de lloguer, ni passar comptes a ningú. La nova AV s'ha hagut de buscar un altre local.

A Montbau, les forces democràtiques que a l'any 1975 (ja ho varen intentar un any abans i fracassaren) varen aconseguir desplaçar els militants de *Fuerza Nueva* –FN (recordem que actuava com a local social des de 1960) van ser: PSUC, ERC, PSC, CDC, PSAN-P i independents, que després de dues assemblees molt dures aconseguiren fer dimitir el president (FN). Llavors es va crear una mena de “Mesa interina” per convocar noves eleccions. Només es va presentar una candidatura unitària, composta pels grups esmentats, la qual va resultar guanyadora.

Ja he parlat abans (lluïtes espontànies) de les causes que motivaren la creació de l'AV de la Vall d'Hebron. També calia ajuntar esforços per poder muntar una AV decent, i així ho varen fer: independents, PSC, PSUC i CDC, que ho aconseguiren en les primeres eleccions, però al cap d'un temps hi hagueren fortes tensions internes, i es varen retirar el PSC i CDC, amb la qual cosa només quedaven reflectits a l'AV el PSUC i els independents.

Deixant a part aquests tres casos excepcionals, podem resumir dient que llevat de casos extraordinaris i motivats per postures individuals, s'ha mostrat una col·laboració motivada per la coincidència d'objectius entre partits amb representació parlamentària enfront dels que no l'han assolida.

Aquesta diferenciació de plantejaments s'ha donat des de les arrels del moviment urbà, car no era altra cosa que la manifestació de les diferents ideologies imperants en l'espectre polític.

Sistemes electorals

Aclariment

Parlar de divergències entre diferents postures polítiques no vol pas dir trencament de col·laboració entre partits enfront d'uns objectius que els eren comuns en una primera etapa: la reconquesta de les llibertats. A més la majoria de vegades aquestes divergències no arribaven al veïnat perquè podien minvar els efectius amb els que es comptava. Un exemple prou clar, el tenim a Ciutat Meridiana, barri que essent fundador de l'AV més combativa de Barcelona, ha vist desfer-se la seva associació per les contínues pugnes entre els diferents partits que hi eren presents: ORT, OIC, OCE-BR, PSUC, davant la impopularitat que ocasionà aquest fet als propis veïns.

Acostumaven, doncs, a manifestar-se en assemblees i reunions a nivell dialèctic, en actes que passaven dissimulats cara al veïnat i sobretot en les eleccions a Junta.

Les eleccions a Junta eren una bona mostra on es reflectia el moviment polític intern de les associacions de veïns.

Aquestes eleccions se celebren, majoritàriament cada quatre anys, renovant-ne la meitat, però, cada dos anys. Aquest sistema és emprat per: Sagrada Família, *Vivendes* del Congrés, Hostafrancs, Sant Andreu, Horta, la Pau, Baró de Viver i d'altres.

Hi ha un altre grup d'associacions que renoven els càrrecs cada dos anys i la meitat dels càrrecs cada any: Verneda Alta, Fort Pienc, Parc de la Vall d'Hebron, Turó de la Peira, Barceloneta, Amics Magòria (aquesta darrera assenyalava explícitament que hom pot ser reelegit, però no més de dues vegades).

Encara un tercer grup les fa diferents, però és molt minoritari: Sant Genís dels Agudells i S.O. Besòs són els casos dels que en tinc notícia.

Aquí també cal fer un apartat per parlar de Nou Barris, car un cop més destaca. A totes les AV que el componen, les eleccions se celebren cada dos anys, renovant el 100 % de la junta. És clar que si totes han nascut com a seccions de Trinitat, Vallbona i Torre Baró és evident que totes fan servir els mateixos estatuts.

Això és el que diuen els estatuts de totes elles, però no sempre s'acompleixen, sobretot en aquests darrers temps en què les lluites polítiques internes han minvat, com també ha minvat el funcionament de les AV. A moltes associacions m'han manifestat que no gosen deixar els càrrecs ja que ningú se'n vol fer responsable. (Vallbona, Porta i altres).

No sempre ha succeït així; sobretot fins a finals de l'any 1976, les picabaralles eren manifestes i es reflectien tant en les candidatures com -amb molta menys mesura- a l'hora d'encetar un conflicte, i més encara a partir de 1974, quan ja es reflectien diferents postures d'intervenció per part dels partits cara a la societat.

Eleccions a la Federació d'Associacions de Veïns

Coordinadora de Sant Antoni

Pel seu contingut d'associacions de carrer, la FAVB en un principi fou rebutjada per les AV de barris -o conflictives, com se les conceixia-, les quals independentment d'aquest procés, es varen aplegar en la Coordinadora de Sant Antoni, integrada per disset d'aquestes associacions:

- Sant Antoni
- Sants
- El Carmel
- La Sagrera
- Barceloneta

- Nou Barris
- Sant Andreu
- Horta
- Ildefons Cerdà
- Districte V
- Joan Maragall
- Turó de la Peira
- La Maresma
- Les Corts i
- Sant Josep, Torrassa-Collblanc i Pubilla Casas de l'Hospitalet de Llobregat.

Aquesta Coordinadora es fundà l'any 1972 i va funcionar al marge de la FAVB fins el juliol del 1974, en què es va integrar a la Federació.

Primeres eleccions

Tornant però, a la FAVB, en les primeres eleccions va sortir Manuel Sañes (president de l'AV del passeig de Gràcia) com a president i, en la mateixa Junta, assolien càrrecs Albert Pons Valon (AV del carrer Santa Anna) i Miquel Esquirol (AV carrer Fivaller). Aquests dos darrers són els que s'apropen a la Coordinadora perquè s'integri a la FAVB. D'aquesta manera, FAVB i Coordinadora participen a l'Assemblea motivada per l'aprovació del projecte de revisió del Pla comarcal el mes de juny del mateix any (1974).

Segones eleccions

El mes de gener de 1974 es produïren les segones eleccions a la FAVB. Hi eren representades seixanta-set associacions de carrer i quatre de barris. Aquestes darreres eren: Montbau, Torre Llobeta, Sarrià i Parc de la Vall d'Hebron.

Integració a la FAVB

Malgrat les diferents concepcions existents sobre la problemàtica de la ciutat que tenien els dos organismes, es feia cada cop més evident la necessitat d'adequar-se dins un marc legal d'actuació a fi de protegir-se de les lleis franquistes que feien inoperant qualsevol intent d'actuació. Així, pel juliol del 1974 la Coordinadora de Sant Antoni va entrar a la FAVB amb les següents condicions:

- a) Mantenir l'autonomia, unitat i coordinació de les associacions de barri. Crear la Comissió de Barris i assegurar l'autonomia de cada associació de veïns de barri.
- b) Que la Federació serveixi per recolzar les reivindicacions dels barris.
- c) Possibilitar la creació de noves associacions i treballar en base a suprimir les traves burocràtiques.
- d) Aconseguir una representativitat més gran en la vida municipal.

D'aquesta manera, quedava dissolta l'organització mare de les associacions veïnals de barri, comptant fins les properes eleccions amb dos càrrecs dins la Junta, mantenint a la vegada la coordinadora de barris, que portava la tasca reivindicativa, des de la FAVB. De fet, era com si continués la Coordinadora de Sant Antoni dins la Federació.

Terceres eleccions. Integració de les AV conflictives

A l'any següent -1975- es van produir unes noves eleccions a Junta dins la FAVB. Es varen presentar dues candidatures: una encapçalada per Manuel Sañes i l'altra per Joan Frias. Aquests dos candidats oferien respectivament quatre i tres càrrecs als representants dels barris, minsa representació si tenim en compte que la Junta es componia de tretze membres, però que mostra a les clares que calia comptar amb les Associacions de Veïns de barri.

Mitjançant un consens entre les dues candidatures, se'n forma una de sola amb quatre càrrecs per als barris. Aquests càrrecs foren ocupats per tres membres del PSUC, representants de les AV de Sant Andreu, Sants-Centre Social i Polígon Canyelles, i un d'Unió Democràtica de Catalunya: Nostra Senyora del Port⁸².

Les intencions de les AV "conflictives" era veure reflectida la seva presència mitjançant el vot qualificat, atès que era molt més nombrosa la població que representaven ells que no pas les de carrer. L'oposició de la resta de Junta va motivar la pèrdua d'aquesta possibilitat, de la mateixa manera que tampoc fou possible ampliar l'àmbit territorial a la comarca que envolta la ciutat, la qual cosa hauria suposat un fort augment de les AV de barris.

El que sí s'aconseguí fou que la Junta s'adherís a la petició d'amnistia formulada pel gener de 1976 i que ja tenia un fort ressò arreu del Principat. Aquest fet, però, feu esclatar una forta crisi, que ocasionà la dimissió del president a instàncies del vicepresident. Cal dir que aquesta petició d'adhesió a la campanya d'amnistia va ésser guanyada per un sol vot de diferència i, arran d'això, la Junta (amb la substitució del president pel vicepresident) va portar endavant les manifestacions més importants fins aleshores a Barcelona, dels dies 1 i 8 de febrer de 1976.

FAVB de barris

Aquest mateix mes de febrer de 1976 hi varen haver noves eleccions a Junta degut al traspàs del fins aleshores president. Va sortir elegit Albert Pons Valon -CDC- i a partir d'aquest moment es pot considerar que ja és representativa dels barris i deixa de ser-ho dels carrers. És reconegut el vot qualificat per a aquesta Junta i es duen a terme diferents campanyes coordinades a tota la ciutat: Congrés de Cultura Catalana, Petició de dimissió de l'alcalde Viola...

⁸² Actualment (2022) Mare de Déu de Port.

És a partir del 1978 quan es tornen a celebrar eleccions i es compon una Junta per consens polític la qual es manté fins avui.

Conclusions segona part

Vida de les AV

Els esdeveniments polítics generals han repercutit en el moviment urbà. Aquest era un dels puntals de l'oposició al règim establert. Així les organitzacions que eren presents a la constitució de la Coordinadora de Sant Antoni també figuraven en la creació de l'Assemblea de Catalunya (organisme unitari de l'oposició) en un intent d'aplegar voluntats i forces.

A mesura que s'anaven plantejant conflictes amb l'Administració i que s'anaven assolint diverses victòries, es donava peu a la generalització dels conflictes. Així, a mesura que els veïns s'afermaven en la seva confiança en la lluita, arrossegaven els veïns d'altres zones de la ciutat, que fins aleshores s'havien mostrat indecisos.

S'arribà d'aquesta manera a una cadena de conflictes i conscienciació del veïnat, la qual arrelà en tots els indrets de la ciutat.

De totes passades, si bé a l'hora de sortir al carrer i recolzar unes reivindicacions eren molts els veïns que ho feien, sempre representaven una minoria, respecte al conjunt d'habitants del barri, minoria que es veia empetitida en els moments de preparació i treball continuat.

Canvis d'alcaldia

Els canvis d'alcaldia motivaven en les AV diferents postures, segons es preveia la futura actuació del batlle designat. Així, l'etapa Masó despertà una certa expectació de confiança, fins a l'aprovació del Pla comarcal, mentre que l'arribada de Viola Sauret motivà un recel expressat immediatament. I l'arribada de Socías Humbert, després del traspàs del dictador, tornà a despertar un bri de confiança.

I més confiança motivà encara l'arribada de Narcís Serra, primer batlle elegit democràticament. La raó o no d'aquesta confiança ens vindrà donada pels resultats que s'obtinguin en unes properes eleccions municipals.

Partits polítics

En aquestes etapes diferents, els partits polítics eren presents, amb més entusiasme o menys, segons s'anava aclarint l'espectre polític general. Així fins l'any 1976 s'hi havien abocat de totes totes. És arran d'iniciar-se l'etapa predemocràtica que els partits amb més alt grau de participació, sobretot el PSUC -recordem l'escissió d'OCE-BR cap al PSUC l'any 1974- comencen a ampliar el seu camp d'acció pública, tot obrint locals en diferents indrets, mentre que els seus militants deixaven de participar tan activament com ho havien fet fins aleshores. Això creà un buit que es manifestà, sobretot durant l'any 1977, d'entrada per preparar-se envers les primeres eleccions legislatives i després per pair-ne els resultats.

A finals d'aquest any 1977, s'hi tornaren a endinsar, assolint a l'actualitat gairebé el mateix pes específic que havien tingut en els inicis.

Aquest lapse de participació no va poder ésser aprofitat pels partits d'esquerra extraparlamentària justament perquè crisis internes pròpies els malmeteren els possibles esforços.

A partir de l'any 1975 comencem a trobar en el camp urbà un partit de centre Convergència Democràtica de Catalunya -CDC, que anirà assolint un alt grau de participació fins a convertir-se en la tercera força política de les AV.

Tot aquest procés de moviment de partits va lligat amb un grau més elevat qualitativament pel que fa a les reivindicacions plantejades. Així s'esdevenen per arreu sol·licitud de centres de planificació familiar, denúncies de bingos..., així com també una major utilització dels mitjans de canalització reivindicativa establerts.

Lluites i conflictes

En l'àmbit urbà s'han donat diferents tipus de lluita. Les primeres que sorgeixen ho fan a un nivell que podríem dir-ne primari, per superar un problema puntual, com pot ser la manca d'un semàfor i que la majoria de vegades es presenten de sobte, arran d'algun accident i sorgeixen espontàniament les actituds de rebuig.

Per altre costat, ens trobem els conflictes que es plantegen després de fer-se evident la inoperància de l'Administració, a la qual s'ha acudit mitjançant sistemes legals (escrits de protesta, sol·licituds...). Aquestes lluites, si bé reclamen qüestions necessàries per al ciutadà, ja són més exigents i assumides pel veïnat, i donat que es plantegen després de moltes reunions, ofereixen en la majoria de casos alternatives a l'Ajuntament. Són les reivindicacions d'escoles, ambulatoris, zones verdes...

Tanmateix es configura un altre tipus de lluita per part de les que tenen un caràcter marcadament polític, i que es donen sobretot a partir de l'any 1974. Aquestes no són utilitzades ni pensades per assolir victòries immediates, sinó que representen un camí més vers el canvi de sistema polític.

Paper dels partits

Donades les característiques polítiques del moment en què es desenvolupaven els afers esmentats, la valoració qualitativa del paper dels partits en aquestes lluites esdevenia subjectiva a la força. D'ací que només es pugui assenyalar que el paper dels partits en les diferents lluites depenia de la presència dels militants de què disposaven, i que d'aquests depenia l'actitud a prendre com a veïns de la zona. Ens trobem un partit que ha recolzat plenament una lluita en un indret, i no l'hem trobat en un altre barri que portava una mateixa lluita.

D'altre costat, també hem vist, com unes mateixes sigles fomentaren lluites ben diferents en un barri o altre. Depenia, doncs, sobretot, de la motivació que en sentien els militants a l'hora de recolzar o no unes accions.

On s'han fet més paleses les actituds partidistes ha estat en les eleccions a Junta, tot recolzant una candidatura unitària o individual, segons les seves relacions amb els altres partits i forces socials de la zona.

Tercera part. Partits polítics i AV a l'actualitat

Introducció

Com ja hem assenyalat abans, en aquesta darrera part analitzarem la composició política actual⁸³ i veurem la comparació amb les forces polítiques que trobarem en els seus orígens.

Les fonts utilitzades per quantificar aquesta composició són les Junes directives de les AV, o sigui la seva composició política, atès que aquestes venen a ser una plasmació dels grups polítics que s'han destacat en el si de l'AV.

D'altre costat, el paral·lelisme amb els orígens, l'hem de cercar en la composició de les Comissions gestores, que també eren una plasmació dels grups polítics presents.

Presència dels partits a les juntes de les AV actuals expressat en el nombre d'AV presents i en el % respecte al total d'AV existents.

<u>Partit</u>	<u>Nombre d'AV</u>	<u>% sobre el total d'AV⁸⁴</u>
Independents	50	94,30
PSUC	30	56,60
PSC	11	20,70
CDC	9	17,00
OCE-BR	2	3,70
MCC	6	11,30
PTC	2	3,70
PSAN	1	1,80
LCR	1	1,80
CNT	1	1,80
ORT	1	1,80

⁸³ Recordem que vaig cloure la tanda d'entrevistes pel setembre de 1980. Em refereixo, doncs, a aquesta data quan parlo d'actualitat.

⁸⁴ Recordem que a cada AV hi acostumen a estar presents dues o més forces polítiques.

USO	1	1,80
ERC	1	1,80
G. Anarco	1	1,80

Hi manquen les AV que es trobaven amb la Junta dimitida o que han manifestat treballar sense Junta.

Afirmació dels independents

Com hem vist en anteriors capítols d'aquest treball, a mesura que s'ha anat clarificant la situació política, els militants han deixat de dedicar-se exclusivament a la tasca reivindicativa des de les organitzacions populars, per treballar dins els seus respectius partits, en base a reorganitzar-los estructuralment i afermar-ne el seu funcionament. Degut a aquest procés, aquestes organitzacions -en el nostre cas, les AV- s'han vist mancades d'uns quadres experimentats i han sorgit per arreu persones independents per continuar la tasca endegada.

Aquests independents que ja treballaven en la majoria de casos en les respectives associacions han hagut d'assolir els càrrecs de Junta, convertint-se d'aquesta manera en la força política (certament no homogènia) més important de l'actual associacionisme urbà.

Molts d'aquests independents ho són degut que han deixat de militar en els seus partits. Aquest fet s'ha donat sobretot en el si de les organitzacions de l'esquerra extraparlamentària i han engreixat aquest estol d'independents.

Això ha fet, com hem dit, que aquesta massa de gent no afiliada es trobi ocupant el 62 % del total dels càrrecs actuals dins les AV i que, en moltes d'elles, siguin l'única força representada. Així ens trobem que en el cas de les AV de:

- Zona Universitària
- Triangle de Sants
- Esquerra de l'Eixample
- La França
- Casc Antic
- Baix Guinardó
- Torre Llobeta
- *Vivendes* del Congrés
- Verneda Alta,

no hi trobem cap militant de partit dins la Junta i certament moltes d'aquestes porten una activitat constant.

Hi ha altres associacions on es donen casos particulars i que en certa manera venen a manifestar el fet, suara esmentat, que la gent que porta la tasca endavant són independents. Un cas clar és el del Poble-sec, on només consta un representant de l'AV en el càrrec de president el qual està afiliat a un partit i, la resta, la componen gent activa de l'AV que si bé no ocupen cap càrrec, sí que són els que li donen vida.

A Roquetes passa quelcom semblant, ja que no disposen de Junta estructurada i és la pròpia gent interessada la que, per mitjà d'assemblees, decideix la pauta a dur a terme. Només figura un president, que és el convocant de les assemblees, quan no ho fa el mateix veïnat.

El problema de les AV amb aquest tipus d'organització rau en el fet que pot convertir-se en presidencialista i que, en èpoques de tranquil·litat reivindicativa, l'apatia faci que restin inactives.

Abans de tirar endavant cal aclarir que les AV: Amics Magòria, Clot-Camp de l'Arpa i el Taulat no han volgut manifestar la militància política dels actuals membres de la Junta, per la qual cosa les excloc d'aquesta anàlisi, tota vegada que m'hauria de regir per suposicions que, malgrat ser *vox populi*, no es poden confirmar a partir de les entrevistes realitzades.

En contraposició amb el cas de les primeres AV esmentades, ens trobem els casos de: Sant Genís dels Agudells, Polígon Porta i Poble-sec⁸⁵, on no hi figura cap independent en les seves juntes directives. Més endavant farem esment dels partits representats.

Moviment de socis

Tot aquest procés de trasbalsament de partits a independents ha anat lligat al moviment de socis, ja que amb el postfranquisme, paral·lelament a l'abandó dels militants de partit, s'ha donat un increment espectacular del nombre d'associats i, alhora, una disminució d'activitat, la qual no cal basar únicament en la manca d'afiliats a partits polítics sinó que s'ha d'emmarcar en el context general d'apatia per tot el que ha passat, i en què encara es troba la base popular. La bona fe de la gent que ha continuat bregant no ha estat suficient motivació, donat el desengany de molts que creien veure en l'actual situació política una ràpida disminució dels seus problemes.

Això, com és evident, comporta una escassa participació de socis actius. Aquesta característica és comuna en totes les AV, tant les que gaudeixen d'una Junta polititzada (composta per membres de partits polítics), com les que ja he esmentat.

Malgrat que hi ha associacions que disposen de més de 2.000 associats (Turó de la Peira), en nombre de gent activa no depassa els 25 (llevat de Fort Pienc, on han manifestat haver treballat 50 persones durant quinze dies per a una activitat concreta,⁸⁶ la qual acostuma a ser la xifra que es dona a les AV amb menys nombre de socis.

Aquesta característica és comuna, així mateix, a les AV que porten anys de funcionament i a les creades recentment. Tampoc es nota cap diferència entre uns barris i altres.

⁸⁵ Aquest darrer cas, pel fet de la militància del seu president, ja explicat.

⁸⁶ Veure annex núm. 18.

manresa, diumenge 2 de desembre, 1979

Cartell anunciant la I Assemblea d'AA.VV. de Catalunya, en un intent de consolidar les AA.VV. arran del buit en què es trobaren després d'assolir els partits d'esquerra els Ajuntaments de les grans poblacions catalanes.

DICIEMBRE / desembre, 1979

"AYUDADNOS MAJOS
O NOS VAMOS AL CARAJO"

D'altres però, no eren tant optimistes respecte al futur del moviment urbà.

Butlletí nº. 6 de l'A. V. de Pallejà (Portada)

Presència dels partits en les juntes de les AV

L'escadussera informació que tenen a les AV pel que respecta a la militància política dels seus socis (i, a més, única font de què es disposa) al llarg del seu historial, ha fet que fins ara, en parlar de forces polítiques, s'havia de fer a nivell global, o sigui, que s'analitzaven les àrees d'influència dels partits i la seva presència o no en el moment de la creació de les Comissions gestores, d'eleccions a Junta, o bé de malures polítiques internes de l'AV, donat que no s'especificaven generalment els càrrecs ocupats per cada partit ni la força de convocatòria de què disposaven, tota vegada que aquesta venia determinada pel tipus i gravetat del problema amb què es topaven els veïns.

A mesura que la situació política general del país s'ha anat normalitzant, paral·lelament han anat sorgint les diferents tendències a la llum pública. És, doncs, (com ja s'ha explicat a la introducció) dins la segona tanda d'entrevistes realitzades fins a setembre de 1980, quan coneixem el càrrec dins les Juntes de les AV dels militants de cada partit i podem, per tant, veure per zones de la ciutat on estan presents uns i altres i, d'altre costat, el tipus de càrrec ostentat.

Com es vulgui que la Junta és la que marca la pauta a seguir, és evident que als partits els interessa estar presents dins d'aquestes juntes perquè això representa eixamplar el seu camp d'acció i representació. Amb tot això, aquestes juntes venen a ésser una plasmació dels grups polítics que hi treballen.

El nombre de membres de Junta que acostumen a tenir les AV és de quatre, repartits d'aquesta manera:

- President
- Vicepresident
- Secretari
- Tresorer

Però hi ha tot un seguit d'associacions que incorporen a la Junta el càrrec de Comptador, que ve a ser un complement del de tresorer.

Encara hi ha nou associacions més que depassen aquest nombre, tot afegint un o dos càrrecs més per repartir la feina, per la qual cosa algun dels càrrecs esmentats és representat per dues persones. Aquest fet no s'escau mai en el cas del president, sinó en qualssevol dels altres.

Tot i així, hi ha dotze AV més que no assoleixen la seva representació amb quatre persones a la junta; algunes d'elles perquè manifesten treballar sense Junta, com són els casos de Roquetes i el Camp d'en Grassot; d'altres, que només hi tenen un representant en la persona del president (Poble-sec), o bé perquè en el moment de fer l'enquesta es trobaven amb la junta dimitida i no es preveïen noves eleccions a curt termini, o amb algun dels seus càrrecs vacants. També algunes AV, concretament cinc, han manifestat treballar normalment amb tres càrrecs.

Aquesta situació ens confirma la independència d'estructuració interna del moviment associatiu urbà.

Representació quantitativa dels partits

Passem a veure, en primer lloc, la representació quantitativa dels partits dins les juntes i després l'analitzarem a nivell qualitatiu, segons els membres que cada partit té en els diferents càrrecs que componen aquestes juntes.

Aclariment

És evident que la situació de les tres AV que es troben amb un representant vacant (Bon Pastor, Barceloneta i Trinitat Nova) pot fer suposar un decantament del pes específic a l'hora del recompte. La mostra, però, és prou fiable donat que aquestes vacants només representen l'1,41 % del total dels càrrecs comptabilitzats sobre 212 membres.

D'altre costat, a les tres AV que no disposen de junta: la Sagrera per dimissió, i Roquetes i Camp d'en Grassot per funcionament normal, podem veure els partits que hi ha representats per la militància dels seus membres actius dins les vocalies; si bé no podem comptabilitzar el seu nombre dins les juntes, sí que ens serviran per veure la representació dels partits en qüestió en els barris esmentats.

No es podia esperar que s'ocupessin aquests càrrecs ja que, com s'ha assenyalat abans, no es preveia que fossin ocupats promptament i el fet d'esperar podia provocar altres esdeveniments en la resta d'associacions.

Així, doncs, passem a veure el nombre de militants que es troben actualment dins les juntes de les AV.

Relació de càrrecs

El nombre total de càrrecs és de 212 repartits de la següent manera:

• 128	Independents
• 43	PSUC
• 13	PSC
• 11	CDC
• 7	MCC-OIC
• 2	OCE-BR
• 2	PTC
• 1	PSAN
• 1	CNT
• 1	USO
• 1	LCR
• 1	ORT
• 1	ERC

A primera ullada observem l'hegemonia total i absoluta dels independents com ja ens fèiem ressò en començar aquesta darrera part del treball.

Aquest estol d'independents és degut al fet que, arran de les primeres eleccions legislatives, els partits es varen retreure de la seva tasca dins les AV i aquestes varen caure en un buit, havent de sorgir per revifar-les persones sense significació política que fins aleshores havien anat un xic al darrere dels esdeveniments.

S'han aplegat també sota aquestes sigles els militants d'agrupacions d'extrema esquerra, que no han sabut o pogut superar les crisis internes d'aquestes organitzacions. Aquests, però, al contrari dels anteriors, representen un quadre experimental en la lluita urbana, car la majoria d'ells hi eren presents des de la seva fundació.

Ara bé, tenint en compte tots els matisos observats en aquest capítol i altres, sobre el fet dels independents, no els podem considerar com a força homogènia del moviment urbà.

Per tant, i entenent com a força homogènia una coherència ideològica i uns plantejaments polítics dins d'aquesta línia, s'ha d'assenyalar el PSUC com a primera força eminentment política dins les AV de la ciutat, amb quaranta-tres membres a força distància dels independents. El segueix el PSC, amb tretze càrrecs, una representació molt minsa, donada la importància d'aquest partit. No s'entén massa que el partit d'esquerra més votat en l'àmbit local, assoleixi tan poca importància en aquestes organitzacions de base. Vol dir això que els socialistes s'han oblidat de la lluita urbana? O potser que la seva base real no es correspon amb els resultats obtinguts electoralment?

Potser caldria cercar les motivacions en els pactes a nivell estatal amb altres partits d'ideologia semblant i que això hagués significat els seus triomfs electorals.

No dispo de les raons que em confirmin o neguin aquestes hipòtesis i, per altre costat, no és aquesta la motivació del treball present. He volgut, en aquest cas, deixar constància del fet que, com hem vist en altres capítols d'aquest estudi, es manté des del naixement del moviment urbà.

Amb dos càrrecs menys, o sia amb onze, hi trobem CDC. S'ha de remarcar el creixement d'aquest partit en l'àmbit de les AV, car és una força que no trobàvem en el procés de constitució de les AV i que s'hi ha anat afermant en els darrers temps.

Observem en aquest bloc la preeminència de les forces parlamentàries de centre i esquerra, enfront de l'esquerra extraparlamentària que, llevat del cas de MCC-OIC, és ben minsa.

Aquesta coalició (MCC-OIC) està representada per set membres i és la més important de l'extrema esquerra en el moviment urbà. Per part seva, OCE-BR i PTC es troben amb dos càrrecs cadascun d'ells.

Després hi ha hagut un seguit de forces sindicals (CNT, USO, ORI) amb un membre i PSAN, LCR i ERC també amb un sol càrrec.

Presència qualitativa dels partits

Dins de les Juntes directives de les AV, hi ha -com és evident- diferents càrrecs i amb diferent responsabilitat cadascun d'ells, i malgrat que tots tinguin prou feina i prou important a realitzar, és el de president de l'AV el de més entitat, tant per la tasca que ha de dur a terme, com pel paper que els estatuts li confereixen. Així veiem que els estatuts de Nou Barris diuen en parlar d'aquest càrrec:

- Art. 28 apartat C: “Nombrar, a propuesta del presidente, el personal necesario para conseguir los fines de la Asociación⁸⁷”.
- Art 29: “El Presidente es el representante legal de la asociación con la autoridad moral, las atribuciones y derechos dimanantes de los presentes estatutos y de la siguiente relación:
 - A) Representar a la asociación en la forma más amplia y en toda clase de asuntos extrajudiciales, judiciales o administrativos, con facultad de conferir los poderes que fueran necesarios.
 - B) Proponer a la Junta directiva el nombramiento, separación o traslado de personal, así como la admisión, expulsión o cese de socios en los casos en que proceda.
 - C) Presidir las reuniones de la asamblea de socios de la Junta Directiva, dirigir los debates y decidir con su voto en caso de empate”.

L’AV de Turó de la Peira diu en els seus estatuts:

- “La Junta directiva se reunirá al menos una vez al mes y siempre que la convoque el presidente o lo soliciten tres de sus miembros.
- Los acuerdos de la Junta directiva se tomarán por mayoría de votos, decidiendo, en caso de empate, el voto del presidente⁸⁸”.

A l’AV d’Amics Magòria llegim:

- Art. 23 -----“el voto del presidente resolverá los empates”.
- Art.26
 - A) Corresponderá al presidente: convocar y presidir la Junta Directiva y la Asamblea General, ostentar la representación unitaria de la Asociación ante toda clase de autoridades: Federaciones, Organismos, etc. con amplias facultades, incluso de nombrar apoderado a dichos efectos.
 - B) adoptar cuantas medidas considere urgentes para el mejor gobierno, régimen y administración, dando cuenta a la Junta Directiva en la sesión siguiente a la adopción de tales medidas.

Repercussions

Tot això, és clar, vol dir que a ulls de l’Administració és el president el responsable de la línia portada a terme per l’AV. Així ens ho confirma el fet que, arran d’una recollida de diners en solidaritat amb els obrers de la

⁸⁷ La llei d’associacions imperant en aquell temps era la que es va aprovar l’any 1964 promoguda pel *Ministro de la Gobernación*, Manuel Fraga Iribarne. Hem respectat l’idioma en què estaven redactats els estatuts.

⁸⁸ La llei catalana d’associacions actual és de 2008 (la llei espanyola és del 2002). Ambdues lleis contempnen també aquests articles.

SEAT en el barri de la Pau, aquesta AV fou clausurada per tres mesos i el seu president, detingut, tot i que no era el responsable directe de la campanya.

D'ací que en l'anterior situació política, tot sovint s'evitava posar un home massa marcat políticament en el càrrec de president a Junta, sobretot en el moment de la constitució de l'AV, per evitar donar raons a *Gobernación* a l'hora de la legalització⁸⁹, i s'acostumava a recolzar per a aquest càrrec una persona políticament independent.

Aquesta norma s'ha mantingut inclusivament en plena transició democràtica i, en moltes AV, alguns partits han fet costat als independents, tot recolzant un d'aquests no afiliats per ocupar la presidència.

Tornant, però, a les facultats que els estatuts confereixen al president, s'ha d'afegir que els altres càrrecs de la Junta es troben sotmesos a ell, car necessiten del seu vistiplau per exercir llur activitat.

Situació actual

Malgrat el desànim existent en alguns barris, en què els membres de les juntes de les quals han manifestat haver de continuar en el càrrec per manca de nous elements per ocupar-los⁹⁰, és ben cert que quan les forces polítiques hi són vives, pot més la il·lusió de tirar endavant que no pas l'apatia. Així a la majoria de barris aquestes eleccions s'han dut a terme i ara farem relació dels resultats que s'hi han donat.

Presidents

S'ha d'assenyalar en primer lloc el predomini dels independents, tant pel que respecta a president, com per als restants càrrecs de la Junta. Tenen una representació del 47 % en el càrrec de president del total d'AV i en són vint-i-set.

En segon terme, i com a principal força política homogènia, trobem el PSUC que ostenta una representació del 31 % amb divuit presidències.

Els segueixen, amb molts menys càrrecs, PSC, MCC-OIC, PTC i CDC amb dos presidents cadascun d'ells i, finalment, trobem un representant d'OCE-BR al capdavant d'una presidència d'AV.

Vicepresidents

Pel que fa a les vicepresidències, ens trobem quelcom de semblant en la seva distribució ja que, com passarem a veure, l'ordre és el mateix, malgrat que variïn les xifres.

⁸⁹ Veure annex núm. 35-B, 24 i 50

⁹⁰ Veure annex núm. 31

Aquí el predomini d'independents és més aclaparador, car són trenta-sis els càrrecs que ells ocupen, la qual cosa representa el 67,7 % de la totalitat comptabilitzada.

També els segueixen el PSUC, però només té el 15 % de vicepresidències i vuit càrrecs.

El PSC ocupa el tercer lloc a molta diferència, ja que és l'11,3 % representat a sis AV.

CDC assoleix també dues vicepresidències, el mateix nombre que presidents.

I el PSAN, LCR i MCC ocupen un d'aquests càrrecs cadascun d'ells.

Secretaris

Així mateix, es manté l'ordre pel que respecta a les secretaries de les Juntes. Ens trobem que els independents tenen trenta-vuit càrrecs que representen el 67,8 %, mentre que el PSUC en té deu, o sigui el 17,8 %.

Una altra vegada és el PSC el que ocupa el tercer lloc, malgrat que els seus quatre representants només signifiquin el 7,14 % del total.

MCC té dos secretaris i CDC i OCE-BR en tenen un cada agrupació. Aquí ens trobem amb dues forces, fins ara ignorades, com són CNT i ERC, que també es troben amb un representant cada una d'elles.

Tresorers / comptadors

Per al darrer càrrec representat a la Junta, he agrupat tant els que manifestaven tresorer, com els que el tenen amb el nom de comptador, així mateix he comptabilitzat aquests càrrecs quan es donen en una mateixa AV per la complementació que hi ha entre els dos càrrecs.

Aquí també, per no haver de variar l'esquema, trobem els independents en primer lloc, i en aquest cas ocupen més càrrecs ells sols que totes les forces polítiques plegades. Les arques de les AV portades per ells són un 65,6 % corresponents a quaranta càrrecs.

I un cop més torna el PSUC ocupant el segon lloc amb nou càrrecs que representen el 13,1 %.

CDC aquesta vegada és la tercera força amb el 9,8 % i sis càrrecs.

I el PSC el segueix amb tres càrrecs, que venen a representar el 4,9 %.

Ens tornem a trobar dues noves agrupacions que fins ara no havien sortit. Es tracta de la USO, que té un càrrec. I a Porta, l'AV va manifestar que la seva tresoreria estava portada per dos membres, un del PSUC i l'altre dels que ells anomenen "Grup Anarco" i que aquesta denominació fa difícil que l'englobi dins de cap agrupació.

Després de veure aquest resum, cal tornar a remarcar un cop més que el fet que els independents ocupin tants càrrecs no vol pas dir que tenen una situació homogènia, ni tan sols una visió semblant del moviment urbà, donat l'ample ventall d'ideologies que es poden aplegar en les seves sigles.

Per tant, ens trobem de forma majoritària el PSUC com a força política pròpiament dita a les AV on ocupa tants càrrecs o més que els altres partits plegats en els càrrecs de secretari i de president.

També cal esmentar que en totes les AV on aquest partit ocupa el càrrec de vicepresident, la presidència ha estat assumida per un independent. Això ens demostra la seva preponderància com a força política i hegemònica. Aquest darrer cas només té l'excepció a les associacions de Sant Gervasi i de la Sagrada Família: en el primer barri comparteix la vicepresidència amb el PSC i en la presidència està CDC; a la Sagrada Família, en canvi, els dos càrrecs (president i vicepresident) estan ocupats per militants del PSUC. S'ha de ressenyar, però, que no va ésser un membre del PSUC qui ocupà la presidència sinó que fou el president elegit com a independent, el qual ingressà en el partit després d'haver ocupat el càrrec.⁹¹

És també la Sagrada Família un barri en el qual la vicepresidència es troba repartida (com en el cas de Sant Gervasi) entre dues persones: l'esmentat membre del PSUC i un independent.

Aquest fet de doblar la vicepresidència acostumava a ser resultat del consens entre les forces polítiques que presenten la candidatura més que per la feina que pugui representar la seva ocupació.

Partits	PRESIDENTS		VICE-PRESIDENTS		SECRETARIS		TRESORERS		COMPTADORS	
	Nombre	%	Nombre	%	Nombre	%	Nombre	%	Nombre	%
IND	26	49	36	65.4	37	68.5	32	59.2	7	70
PSUC	18	34	8	14.5	8	14.8	7	14.0	2	20
PSC	2	3.8	5	9.0	3	5.5	2	4.0	1	10
CDC	2	3.8	2	3.6			6	12.0		
OGE-BR	1	1.9			1	1.9				
MCG-OIG	2	3.8	1	1.8	3	5.5	1	2.0		
PTC	2	3.8								
PSAN			1	1.8						
ORT			1	1.8						
CNT					1	1.9				
USO							1	2.0		
LGR			1	1.8						
ERC					1	1.9				
G. ANARCO							1	2.0		

Hi manquen les sis AA.VV. que es trobaven amb la Junta dimitida. O bé han manifestat treballar sense Junta.

⁹¹ Veure annex núm. 35-B.

Quadre núm. 9

Observem en primer lloc que, llevat del càrrec de president, els independents gaudeixen de més càrrecs ells sols que totes les altres forces plegades.

Un fet, però, s'ha de remarcar i és que la diferència de càrrecs entre els independents i PSUC és molt menys manifesta en la presidència que en les altres. Així en aquest càrrec esmentat, la diferència percentual és de l'ordre del 15 %, mentre que en els restants es troba al voltant del 50 %.

Observem de passada l'equilibri que manté el PSUC en la resta de càrrecs, deixant a part el de president la qual cosa demostra l'interès dels partits per assolir la presidència de les AV, en aquest cas, el PSUC.

Així mateix, observem un interès per les tresoreries per part de CDC, ja que té més representants en aquest lloc que en tots els altres de la Junta, atès que es troba ocupant el 12 % del total d'aquests càrrecs.

Com podem veure en el càrrec de comptador, només s'hi veuen representades les agrupacions que gaudeixen de més presència en el camp urbà. L'explicació més plausible és que tot sovint s'amplia la Junta amb càrrecs complementaris, quan totes les forces presents en una AV per consens acorden estar-hi representades. D'ací ve que també hi hagi càrrecs dobles en alguns indrets (doble secretaria, doble vicepresidència, etc.).

Relació partits polítics / zones geogràfiques

Passarem a veure ara la relació de partits presents actualment a les juntes a diferents zones de la ciutat, tot comparant amb els partits que eren presents en la composició de la Junta gestora⁹².

Cal aclarir d'antuvi que el fet de trobar noves representacions no vol dir que hagin sigut incorporacions de darrera hora, en la majoria de casos ja fa anys que els seus militants hi estan bregant, i justament fruit d'aquesta brega, és haver assolit la representació de la que gaudeixen.

Per evitar confusionismes, la classificació emprada de la ciutat és la mateixa que s'utilitzà en el primer capítol, tot ressenyant les incidències de cada barri, quan s'hi han donat.

Residencial Oest

En els seus inicis, les forces polítiques eren CDC i PSUC, a part dels independents. Actualment aquests tres grups s'hi mantenen, i a més ens trobem amb el PSC.

⁹² Recordem que s'anomena Junta gestora el grup que inicia el procés i es manté fins haver assolit la legalització de l'associació.

Així mateix, no trobem ara en cap barri cap grup que es manifesti com a Cristians, malgrat que d'antuvi eren presents a Vallbona, Trinitat Nova, el Carmel, Sagrera, Font d'en Fargues i Verneda Alta. Recordem que Sagrera és una AV que en el moment de l'enquesta es trobava amb la Junta dimitida.

En el cas del PCE(i), és lògic que no el trobem, tota vegada que va ésser l'embrió del futur PTE, sorgit el 1975.

Pel que respecta a OCE-BR, que era present en dos barris: el Carmel i Trinitat Nova, ara només el trobem en aquest darrer.

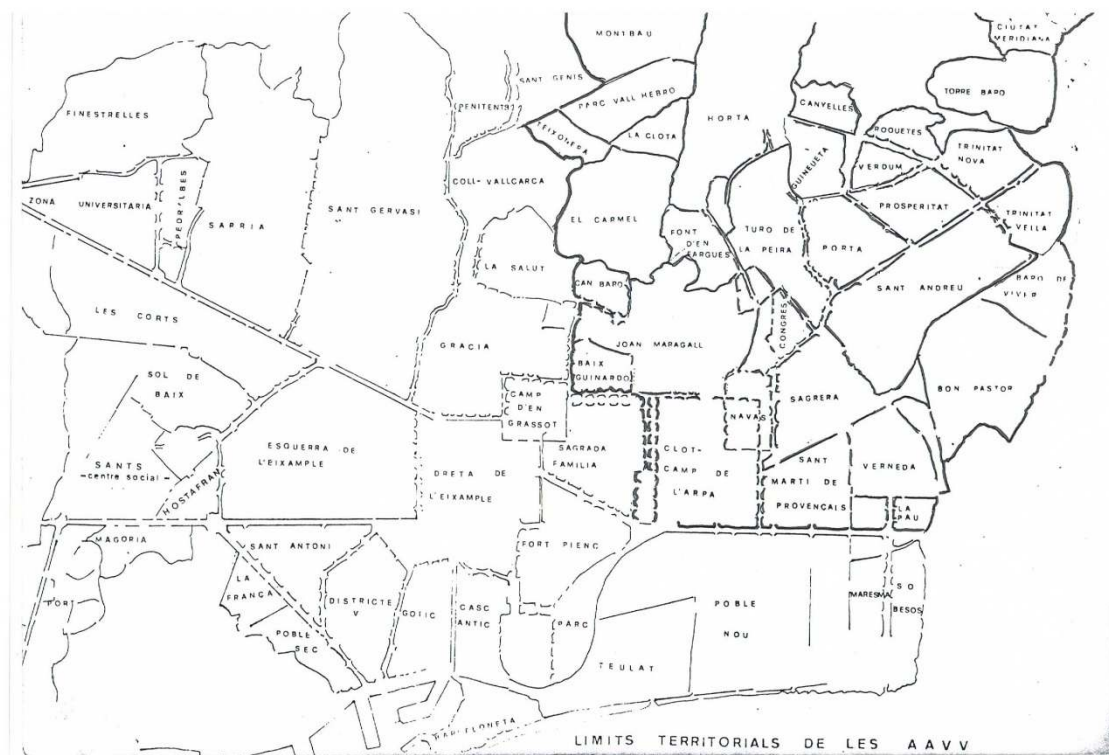
Per cloure aquesta tanda de minvants, assenyalarem que el PSAN ha perdut l'escadussera representació que havia assolit, presència que havia disposat a Sant Andreu i Turó de la Peira.

Els partits que s'han mantingut al llarg del procés han estat: PSUC, que només ha perdut presència a Baix Guinardó⁹³ i Roquetes, malgrat que la pèrdua de representació en aquest darrer barri només és teòrica, donat el fet que aquesta AV ha manifestat treballar sense junta.

MCC-OIC es manté a Vallbona i Prosperitat. La fusió d'aquestes dues sigles ha fet possible la presència del Moviment Comunista, atès que OIC ja era present en aquests dos barris.

En els barris de Torre Llobeta, Baix Guinardó, Verneda i *Vivendes* del Congrés, tots els integrants de la Junta són independents i es dona el cas que, respecte als seus inicis, només Baix Guinardó i Verneda han vist un lleuger trasbals de sigles, perdent presència el PSUC en el primer barri, com ja s'ha assenyalat abans, i els cristians a Verneda. Els altres barris ja varen ser iniciats per independents.

⁹³ En les darreres eleccions a Junta celebrades, quan ja s'estava redactant aquest treball, el PSUC ha assolit la presidència d'aquesta AV.

El PSC ha perdut presència al Bon Pastor. De totes passades, s'ha de matisar que aquest partit, juntament amb el PSUC, es va retirar de la Comissió gestora d'aquesta AV, en disconformitat amb el PTE, en una polèmica assemblea. Així doncs, tampoc es pot manifestar obertament que n'hagi sigut iniciador, malgrat que portà les seves activitats reivindicatives per mitjà de la Cooperativa per ells creada. Tanmateix es manté en altres barris, concretament a: Guineueta, Sant Andreu, Font d'en Fargues i Baró de Viver.

S'ha de remarcar la presència de CDC a Horta i Navas, presència de la que no gaudia en els inicis d'aquesta AV.

S'ha de fer notar també la presència de CNT en el barri de Guineueta, així com també el Grup d'Anarcos del que ja hem parlat abans, de Porta.

Zona de Gràcia-Coll del Portell Vallcarca-Sant Genís dels Agudells

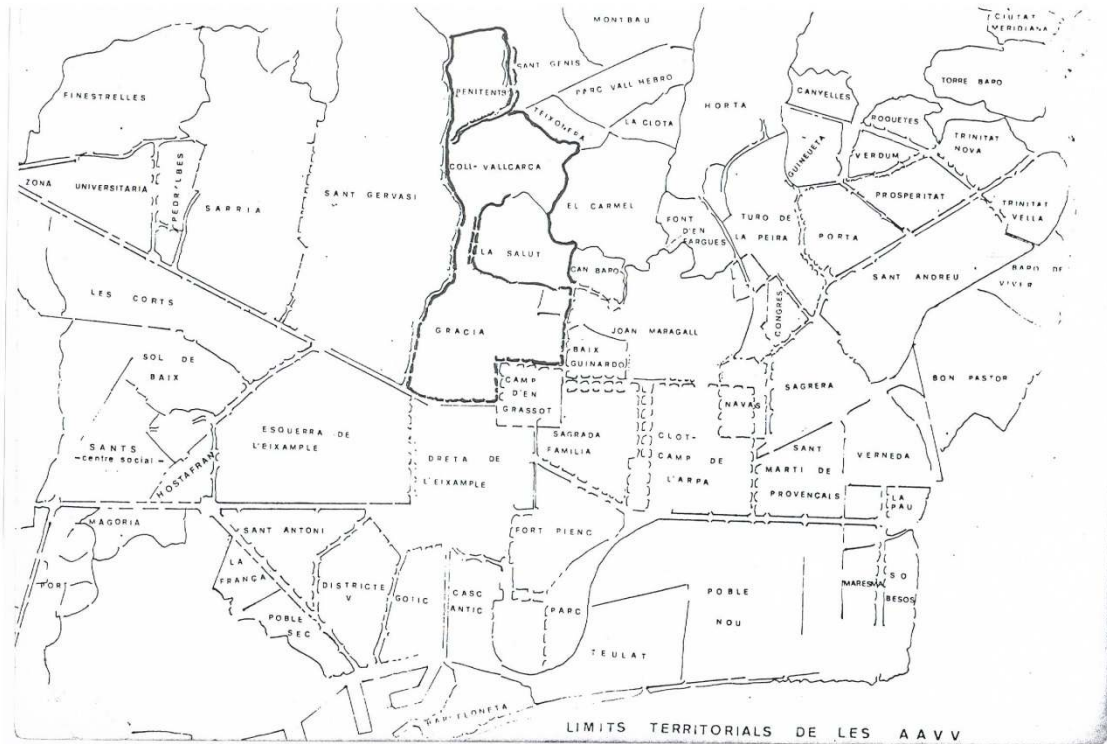
En aquests barris ja s'ha donat una altra dinàmica, pel sol fet de portar més anys en lluita. Ens trobem en els seus orígens amb tres grups, que avui ja no hi són presents, perquè la seva adaptació al procés polític no ha anat harmònicament amb el seu engeixament. Aquests grups són: cristians, PSAN i feixistes.

El primer d'aquests grups cal matisar-lo. En l'actualitat no he trobat cap membre de Junta que s'identifiqui com a integrant d'aquest corrent la qual cosa contrasta amb el naixement del moviment urbà.

El PSAN perd presència a Gràcia, únic barri de la zona on eren presents.

Els feixistes, amb forta presència a Montbau, pel fet esmentat abans, han estat desplaçats pel bloc que enfront d'ells havien format PSUC, ERC i independents. S'ha de remarcar que en el procés de recuperació de l'AV hi

han intervingut, juntament amb els esmentats, altres grups polítics. Aquests, però, no han assolit representació dins la Junta actual.

A Sant Genís dels Agudells, trobem un dels grups minoritaris en l'actual etapa de l'associacionisme: LCR, que, conjuntament amb el PSUC, es troben ocupant els càrrecs de Junta, sent a més, un dels pocs barris de la ciutat on hi manquen independents.

Una altra agrupació, amb escadussera representació veïnal, és l'ORT a qui trobem a Teixonera-Penitents, compartint la Junta amb PSUC i independents.

En dos barris: Coll del Portell Vallcarca i Parc de la Vall d'Hebron, amb un naixement marcat exclusivament per independents, ara es troben aquests, acompanyats en el primer cas per CDC i en el segon pel PSUC.

Així, resumint, podem observar que en la zona perden presència activa: PSAN, cristians i feixistes i la guanyen PSC, MCC-OIC, ORT, CDC, LCR i ERC, tots ells, però, en un barri cadascun. Així mateix es mantenen PSUC i independents com a forces presents durant les dues etapes.

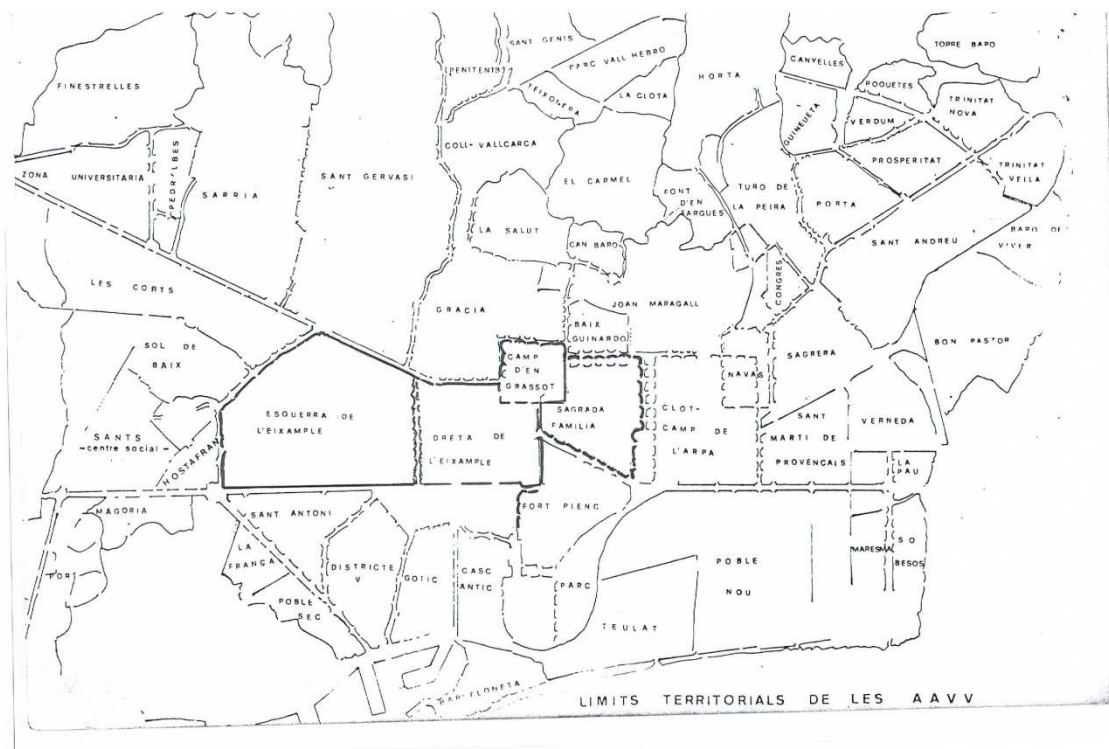
Poblenou. Besòs

En els inicis de les AV dels barris que conformen aquesta àrea hi trobàvem independents, MCC, PSUC i feixistes.

El MCC-*OIC* guanya presència en els barris del Besòs i Parc.

El PSC, PSUC i independents es mantenen en diferents indrets de la zona.

Com ha sigut norma en altres indrets de la ciutat, ens trobem actualment amb la manca de cristians i PSAN.

A l'Esquerra de l'Eixample hi perdien presència els socialistes i PSUC, tota vegada que aquesta AV està portada actualment exclusivament per independents.

El PSC, però, manté la seva presència a la Dreta de l'Eixample i Sagrada Família, mentre que PSUC només la manté en aquest darrer barri, on també es veu la incorporació de CDC.

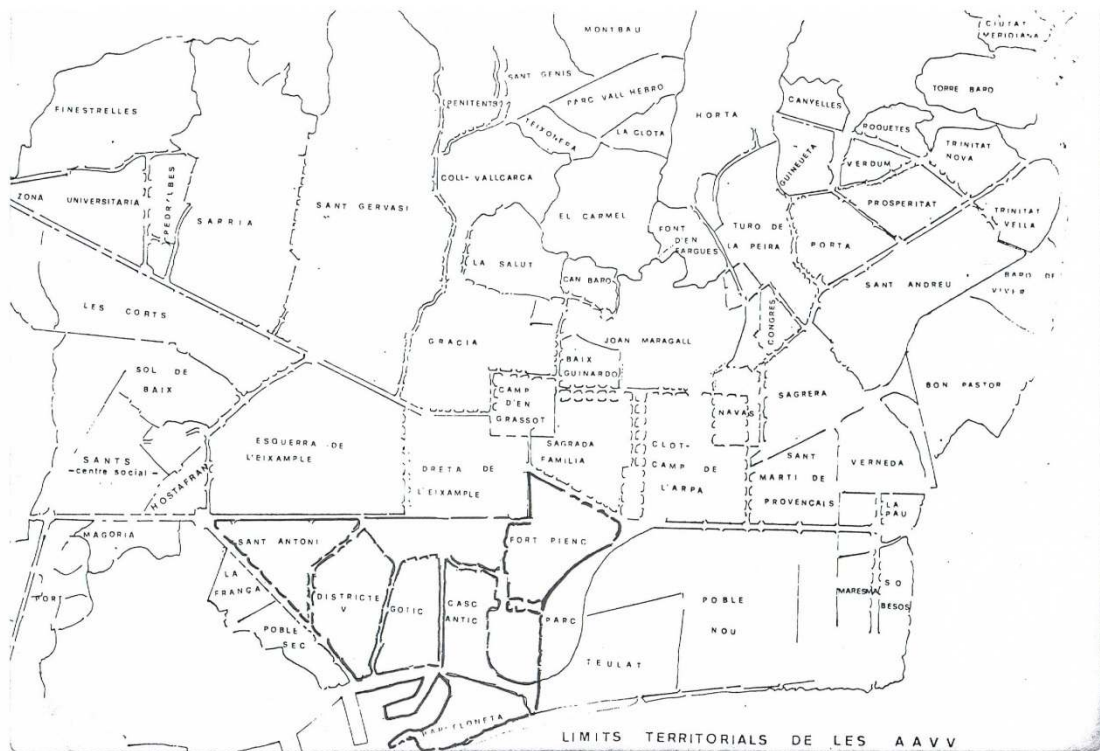
Sants. Poble-sec

En aquesta zona els capdavanters del moviment urbà van ser independents -en gran majoria-, PSUC, així com també *Falange Española* que, provinent dels *Cabezas de Familia*, es va integrar a la creació de l'AV de la França.

Sortosament aquest partit ja no hi és present. Actualment en aquest barri només hi trobem independents.

S'ha de remarcar, abans de continuar l'exposició, que en els barris de Sol de Baix, Triangle de Sants, Hostafrancs i la Bordeta van ésser exclusivament els independents els encarregats de dur a terme la tasca.

Recordem el fet esmentat abans que en el Poble-sec només hi figura un partit, concretament el PSUC, pel fet d'ocupar només la presidència de l'AV, donat que els altres càrrecs no hi són.

I per continuar amb els primers casos, observem que no trobem el PSC, ni als inicis ni a l'actualitat. Aquest fet només el trobarem en la zona residencial de classe mitjana de les Corts.

Un altre cas únic a Barcelona és la presència antiga i actual del PSAN. Es dona només a la Barceloneta i no hi és a cap altre barri de Barcelona.

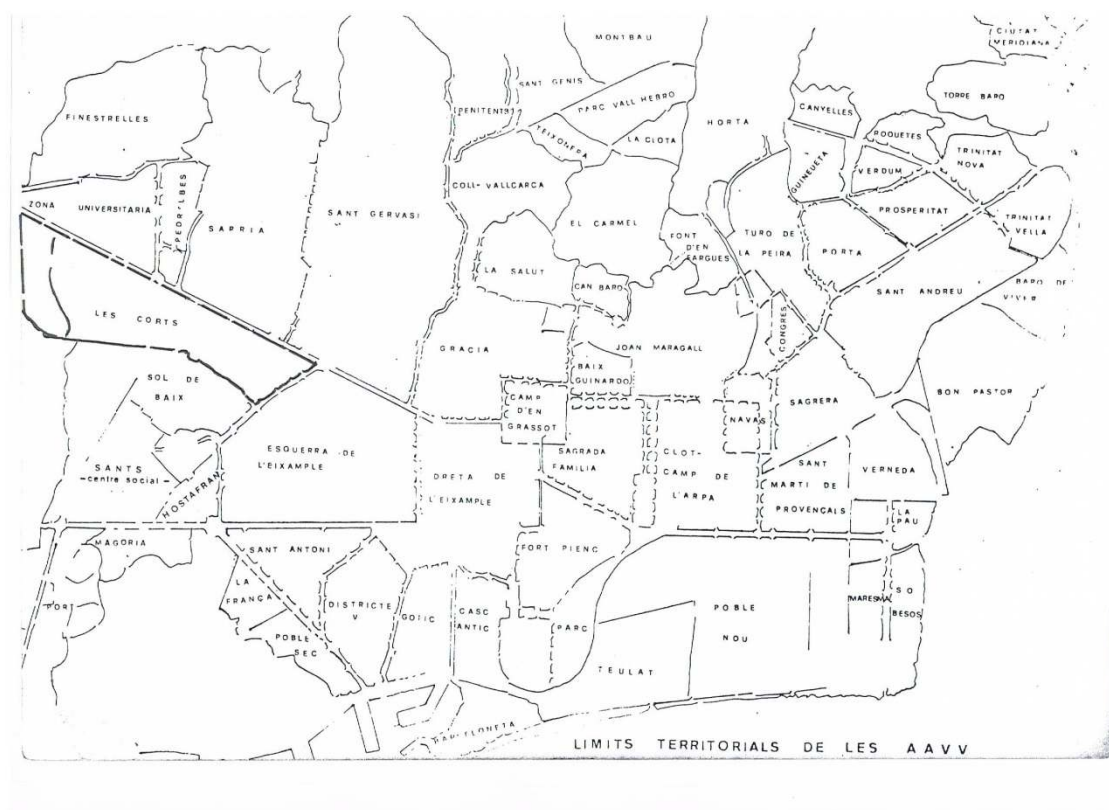
En aquesta zona ens trobem també un grup inexistent en altres indrets de la ciutat dins les AV: és el cas d'USO, agrupació que està present al Districte V.

Per acabar, hem d'esmentar la presència dels independents com a única força present a Casc Antic.

Zona residencial. Classe mitjana (Les Corts)

Per cloure aquest resum, ressenyem el barri de les Corts, que es troba fent pont entre el Residencial Oest i la zona de Sants-Eixample.

El grup iniciador d'aquesta zona foren els independents.

I a mesura que ha anat passant el temps s'hi ha anat incorporant CDC i PSUC, que són els dos partits que hi guanyen presència.

En síntesi

Passem a veure ara un resum de tot el procés esdevingut sobre el moviment de forces polítiques a les AV, recordant un cop més que ha estat estudiat per zones, per evitar l'amoïnament que hagués significat fer-ho barri per barri la qual cosa hauria significat un excés de descripció i de volum.

El resum, el faré partit per partit, seguint l'ordre esmentat abans, d'acord amb la força amb què es troben ara els diferents grups.

En primer lloc, els independents només guanyen presència en una de les zones, tota vegada que es mantenen en les altres set, en les quals foren els iniciadors; per tant, no perden preponderància en cap indret de la ciutat. Per part seva, el PSUC guanya aquesta presència a dues zones i es manté en les sis zones on va contribuir al seu naixement. O sia, aquestes dues forces esmentades es troben presents actualment en tots els districtes de Barcelona⁹⁴, sent les úniques forces que assoleixen un paper tan preponderant.

⁹⁴ Recordem que no es refereix als districtes actuals. La divisió de la ciutat en els districtes actuals data de 1984.

El PSC guanya presència en tres zones i es manté en les tres on ja hi era present. D'aquesta manera els trobem en sis dels vuit àmbits territorials comptabilitzats.

El paper de CDC és el més fort pel que respecta a l'arrelament en indrets on no gaudia de presència antiga. Així trobem que assoleix nous papers en sis zones, de la mateixa manera que es manté en un dels indrets on fou promotora, però pel que fa a presència per zones és la tercera força, donat que actualment es troba present en set zones.

L'únic cas de l'extrema esquerra (llevat dels aïllats casos de LCR, CNT i ORT que explicaré més endavant) que es manté i alhora assoleix una nova presència és el de MCC-OIC, que guanya aquesta presència en dues zones i la conserva en una altra.

Els cristians, com ja s'ha explicat abans, no els trobem enlloc sota aquesta denominació.

Referint-nos tot seguit als partits que han minvat, esmentaré en primer lloc OCE-BR, ja que tot i haver estat els pioners d'aquest moviment, han baixat de tal manera en el seu paper que només se'ls troba en una zona. Molts dels independents presents a l'actualitat són membres d'aquesta organització, la qual ha estat batuda per llurs pròpies crisis internes.

Un altre partit que ha desaparegut de l'escena veïnal, i que en altres moments havia bregat força, és el PTE (o més endavant PTC). A l'actualitat, i després d'una eufòrica fusió amb l'ORT, ha desaparegut com a força política.

Tampoc s'han vist afavorits pel pas del temps les forces nacionalistes d'esquerra, que havien endegat AV. El PSAN, l'únic partit que s'ha mogut en l'esfera de l'associacionisme, manté presència activa únicament en una zona i la perd en altres tres.

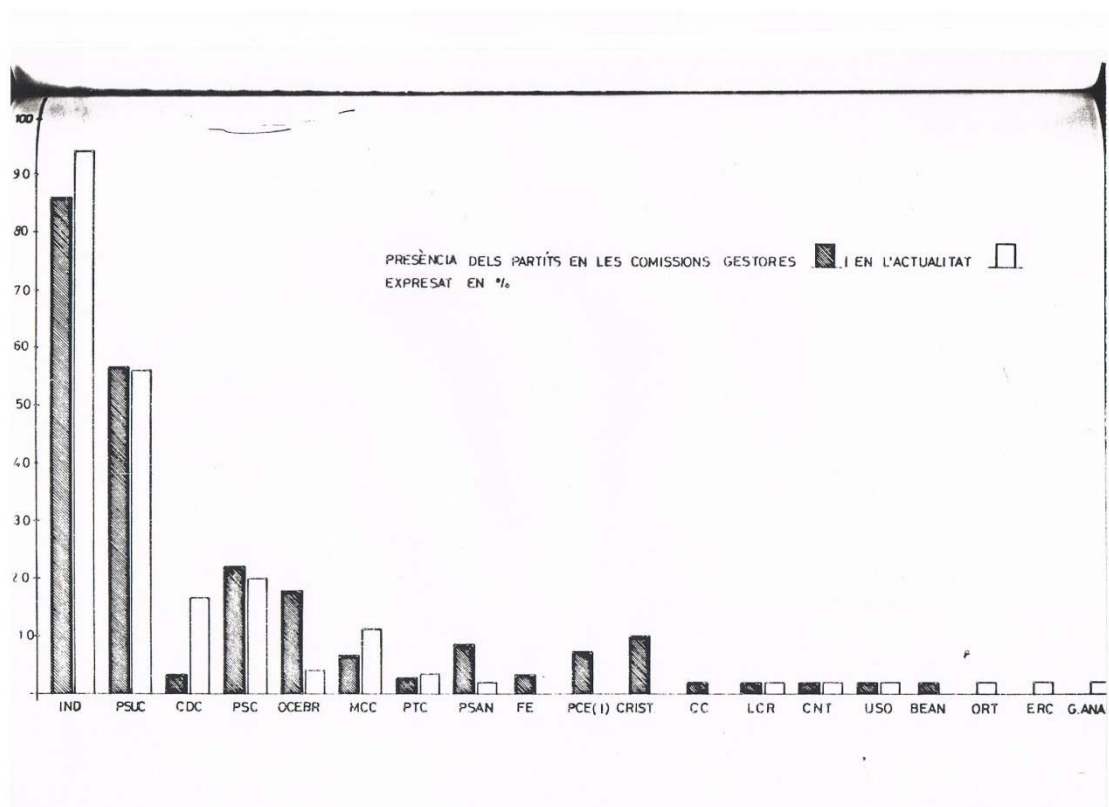
Així mateix, els feixistes que sota diferents sigles (*FN* o *FE*) s'havien mantingut en diferents etapes, ja no els trobem enlloc.

Hi ha per finalitzar tot un seguit de partits i sindicats que han assolit presència en algunes zones de la ciutat, i que fins ara eren desconeguts. Cal aclarir, però, que aquestes agrupacions estan presents només en un sol barri de cada zona, o sigui, en un sol barri de tot Barcelona cadascuna d'elles. Aquestes agrupacions són: ERC, LCR, ORT, CNT i USO.

El fet que les forces polítiques gaudeixin de representació en diferents zones no vol dir que es trobin presents en tots els barris que les conformen. De vegades, la representació d'un partit només es dona en un barri o dos.

Per tant, en aquest aspecte són més aclaridors els capítols dedicats a la presència quantitativa i qualitativa dels partits.

Aquesta darrera part, l'he fet per zones, en un intent clarificador, atès que per zones s'havia distribuït la ciutat al començament d'aquest treball.

Presència dels partits en les AV expressada en % comissions gestores i juntes actuals

	Comissions gestores	Actualitat
Independents	86,4	94,3
PSUC	57,6	56,6
PSC	22,0	20,7
CDC	3,4	17,0
OCE-BR	18,6	3,7
MCC-OIC	6,8	11,3
PTC	3,4	3,7
PSAN	8,5	1,8
FE	3,4	--
PCE(i)	6,8	--
Cristians	10,2	--

CC⁹⁵	1,8	--
LCR	1,8	1,8
CNT	1,8	1,8
USO	1,8	1,8
BEAN	1,8	--
ORT	--	1,8
ERC	--	1,8
G. Anarco	--	1,8

Comentaris quadre

Tot seguit en faré un resum per ordre d'importància quantitativa, atès que les xifres reflectides ja estan comentades en aquesta darrera part del treball.

Observem l'increment de presència dels independents, que es troben en la gran majoria de juntes d'AV actuals.

El PSUC, d'entrada, sembla que es manté en equilibri respecte als inicis del moviment urbà. Ara bé, cal tenir en compte que dins les seves sigles s'hi incorporen gran part dels militants d'OCE-BR, com s'ha assenyalat en capítols anteriors, la qual cosa hauria de suposar un augment de presència a l'actualitat. El fet que aquest augment no es produeixi vol dir que la reincorporació del PSUC a la tasca urbana dins les AV després del lapse de les primeres eleccions legislatives no es va donar amb la mateixa empenta que en els orígens del moviment.

El PSC és el partit d'esquerra parlamentària que es manté amb més equilibri, tot i que amb una lleugera disminució.

El fort augment de CDC és també digne d'esmentar.

Això mateix, però en sentit contrari, passa amb l'organització OCE-BR.

MCC és l'única força de l'esquerra extraparlamentària amb certa presència i amb augment respecte als orígens de les AV.

Mentre el PTC es manté amb molt poca presència, el PSAN minva encara més la seva escadussera representació.

Falange Española, PCE(i), *Círculos Comunistas* i cristians⁹⁶ perden tota presència activa.

⁹⁵ *Círculos Comunistas*.

⁹⁶ Nota de 2022: De fet el que es va perdre és l'autodefinició de "cristians", ja que per les referències rebudes posteriorment i pel coneixement propi, moltes de les persones que a l'inici s'identificaven amb aquesta definició més endavant es mantenien compromeses amb el moviment urbà però s'identificaven com a independents.

LCR, CNT i USO es mantenen de manera exigua. BEAN, a qui ja trobàvem amb poca presència, l'ha perdut del tot.

ORT, ERC i Grup anarco assoleixen una representació minsa, però de la qual no en disposaven fins ara.

Federació d'Associacions de Veïns –FAVB

Composició política

La junta de la FAVB en l'actualitat⁹⁷ està presidida pel PSUC i queda reflectida de la següent manera:

President, dos vicepresidents, secretari, dos vicesecretaris, tresorer i comptador. Aquests càrrecs són fixes. Dos d'ells estan ocupats per AV de carrer. Hi ha un seguit de vocals que són variables segons les tasques que es duen a terme.

La composició política en aquest moment, agrupant tant els fixes com els variables, és: PSUC, PSC, CDC, MCC i independents, amb dos càrrecs cadascun d'ells, excepte els socialistes que en disposen de tres, dos dels quals són vocals.

Com ja hem vist en anteriors capítols d'aquest treball, aquesta és la relació de forces que des de fa uns anys es belluguen en l'àmbit associatiu urbà. Per tant, aquesta mostra reflecteix la composició política del moviment ciutadà.

El que no està d'acord amb aquesta representació és la proporcionalitat dels càrrecs que ocupen cadascun d'ells. Mentre que aquí tots els partits tenen representació paritària, a les AV els percentatges són:

• Independents	55,8 %
• PSUC	18,8 %
• PSC	5,6 %
• CDC	4,7 %
• MCC	3,0 %

Les explicacions, les podríem cercar en un intent de mantenir una certa cohesió dins la Federació i evitar l'enfrontament amb l'Ajuntament, atès que els socialistes no s'han mostrat mai massa entusiastes d'aquest moviment.

D'altra banda, si es mantinguessin les proporcionalitats reals, és evident que la Junta estaria composta per independents i PSUC i que, donada l'heterogeneïtat dels primers, significaria una preponderància dels

⁹⁷ Recordem que es refereix a finals de la dècada de 1970.

comunistes, la qual cosa es podria traduir en una reticència per part dels altres partits i de gran part de la població que no veuria en la Federació sinó un reducte partidista.

Conclusions tercera part

Actualitat

El buit creat per la confiança davant una administració democràtica de la ciutat ha fet minvar el nombre d'accions i lluitadors en les AV i, com a contraposició, s'ha notat un fort augment del nombre de socis. Hom creu que aquest augment és degut al fet que es passà d'un període fosc a un període de confiança i que, en omplir els mitjans d'informació els seus espais de referències polítiques fins aleshores reservades a nuclis capdavanter, motivà que molts veïns es sentissin empesos a participar en les organitzacions més properes. Aquesta participació ha estat en gran mesura a nivell de carnet i prou.

Participació

El fet esmentat abans respecte als partits polítics ha motivat que els independents, majoritaris en tot moment, es reafirmen com a força més important dins les AV. D'aquesta manera, observant el quadre anterior veiem com són presents en el 94,3 % de les juntes d'AV actuals i que ja eren el 86,4 % de les comissions gestores.

Alguns d'aquests independents ho són pel fet d'haver abandonat la lluita des de dins d'agrupacions de l'esquerra extraparlamentària, la qual cosa representa la presència d'uns quadres experimentats en el moviment urbà. D'altres, però, la majoria, han sorgit per revitalitzar les AV del buit a què ens hem referit.

Ara bé, s'ha de remarcar que el PSUC és la principal força homogènia eminentment política dins les AV de Barcelona, tant en el moment de la creació de les diferents associacions, en totes les etapes, i a l'actualitat. Hom hi veu una coherència determinant.

Hi ha també un seguit de partits amb més representació o menys, segons el grau manifest de participació. Aquests són els casos de PSC, CDC i MCC, amb un augment per part d'aquests dos darrers en els últims anys.

Les altres forces presents: OCE-BR, PTC, PSAN, ORT, CNT, USO, LCR i ERC hi són de manera puntual, llevat dels dos primers, que gaudeixen de càrrecs de junta en dues AV; tots els altres només han assolit representació en un sol barri.

Relació

Per cloure aquesta tercera part, veurem un resum de cada partit, seguint un ordre segons la seva força actual.

Partit Socialista Unificat de Catalunya –PSUC

Ha estat el principal animador de les AV, tant pel que respecta als seus inicis, com a l'actualitat. I de la mateixa manera, ha estat present en la majoria de les lluites que s'han dut a terme arreu de la ciutat. Així mateix el trobàvem ja com a impulsor de les Comissions de Barri.

Partit Dels Socialistes de Catalunya –PSC

És la segona força política del moviment urbà i, d'igual manera que el PSUC però amb molta menys presència, manté un nivell de participació actual semblant al del naixement de les AV. S'ha de remarcar l'escadussera presència en el moviment urbà, tenint present la seva força electoral.

Convergència Democràtica de Catalunya –CDC

Aquesta agrupació ha anat en augment dins les AV a partir de la seva creació, tant pel que fa a la creació de les darreres AV com pels càrrecs assolits en les que ja funcionaven d'anys enrere.

Organització Comunista Espanyola-Bandera Roja –OCE-BR

Organització que, havent sigut fortament impulsora de les Comissions de Barri i de les primeres Comissions gestores d'AV, ha vist minvar paulatinament el seu paper, sobretot arran de l'escissió cap al PSUC dels seus militants més marcats dins el moviment urbà. Tenen actualment un petit paper.

Moviment Comunista de Catalunya –MCC

Al contrari de l'anterior és aquest moviment l'únic de l'esquerra extraparlamentària amb una presència que ha anat en augment a mesura que avançava el procés. Arran de la seva fusió amb la *Organización de Izquierda Comunista –OIC* ha enfortit el seu potencial a nivell urbà.

PARTIT DELS TREBALLADORS DE CATALUNYA –PTC

Aquest partit s'ha mantingut de manera bastant minsa, fins a l'actualitat, sense variacions. El trobem en els mateixos barris en què va ésser impulsor de l'AV.

Partit Socialista d'alliberament Nacional –PSAN

Ha estat aquest l'únic partit de l'esquerra nacionalista que ha estat impulsor de les AV i encara el trobem en algun indret, havent perdut molta de la seva presència.

Falange Española –Fe, Partido Comunista Español (Internacional) –PCE(I), Cristians

Aquestes forces han vist minvar el seu paper fins a quedar excloses del moviment actual, sobretot el darrer, que havia estat un fort impulsor de les AV. Tot sembla indicar, però, que en aquest cas es tracta més de deixar de fer explícita la identificació amb l'opció religiosa que la retirada del compromís amb les organitzacions veïnals.

Liga Comunista Revolucionaria –LCR, Confederación Nacional Del Trabajo –CNT, Unión Sindical Obrera –USO

Es troben ara amb la mateixa representació que han obtingut des de la seva incorporació en el moviment urbà. De totes passades, és molt escadusser el seu paper, atès que només han estat impulsors d'una AV i actualment es troben també en una AV.

Bloc d'Esquerra d'Alliberament Nacional -BEAN

Coalició que va ésser impulsora d'una AV i que n'ha perdut representació. No els trobem en cap més indret de la ciutat.

Organización Revolucionaria de Trabajadores –ORT, Esquerra Republicana de Catalunya –ERC

Aquestes dues organitzacions han assolit representació en una AV cadascuna d'elles. Juntament amb els dos grups anteriors, no s'han mostrat mai massa entusiastes del moviment urbà.

ANNEX I

Questionari emprat en la segona fase del treball de camp

174

ENQUESTA

Feta als membres de la Junta -amb preferència al president-, després de les entrevistes obertes realitzades anteriorment.

- 1 - NOM I CARREC DE L'ENQUESTAT
- 2 - NOM DEL BARRI
- 3 - NOMBRE DE PERSONES QUE VIUEN AL BARRI
- 4 - NOM DE L'ASSOCIACIÓ DE VEINS
- 5 - LÍMITS TERRITORIALS DE L'A. V.
- 6 - ESTUDIS FETS SOBRE EL BARRI
 - 6.1. Tipus d'estudi
 - 6.2. Grups que l'han elaborat
- 7 - HI HA HAGUT ALGUN TIPUS D'INTENT ASSOCIATIU EN EL BARRI ABANS DE LA CREACIÓ DE L'A. V. ?. DE QUINA MENA?
 - 7.1. Centre Social
 - 7.2. Parroquial
 - 7.3. Excursionista
 - 7.4. Altres
- 8 - INFLUENCIA D'AQUESTES ORGANITZACIONS -QUAN HI HAN SIGUT- EN LA CREACIÓ DE L'A. V.
- 9 - ALGUNA LLUITA ESPONTÀNIA PORTADA PER VEINS ABANS DE LA CONSTITUCIÓ DE L'A. V.
(A ser possible, dir la militància política d'aquests veïns).
- 10 - EXISTEIXEN EN EL BARRI LES CLANDESTINES COMISSIONS DE BARRI O LES COMISSIONS CÍVIQUES?
- 11 - DATA DE CONSTITUCIÓ DE LA COMISSIÓ GESTORA
 - 11.1. Veïns independents
 - 11.2. Partits polítics ... quins?
 - 11.3. Avinentesa entre les forces del barri ... quines hi eren presents?
 - 11.4. Altres
- 12 - COMPOSICIÓ POLÍTICA DE LA COMISSIÓ GESTORA
 - 12.1. Veïns independents
 - 12.2. Partits polítics... Quins?
 - 12.3. Avinentesa entre les forces del barri... Quines hi eren presents?
- 13 - DATA D'APROVACIÓ DE L'A. V.

- 14 - SISTEMA EMPRAT PER ACONSEGUIR-LA
- 15 - MOTIUS CONSTITUCIÓ DE L'A. V.
- 16 - LLUITES MES IMPORTANTS
 - 16.1. Relació i resultats
 - 16.2. Nombre de socis participants en cadascuna
 - 16.3. Quins partits conformaven la Junta aleshores?
 - 16.4. Qui era el capdeventer?
 - 16.4.1. L'A. V.
 - 16.4.2. Vocalia
 - 16.4.3. Partit
- 17 - QUIN PAPER HAN JUGAT ELS PARTITS EN AQUESTES LLUITES
 - 17.1. Impulsors
 - 17.2. Al darrera
 - 17.3. Reticents
- 18 - ENFRONTAMENTS AMB L'ADMINISTRACIÓ (Tipus)
- 19 - SISTEMA DE TREBALL DE LES VOCALIES ... ESPECIFICAR
 - 19.1. Autònoms
 - 19.2. Coordinades
 - 19.3. Altres
- 20 - S'HA OBSERVAT POLARITZACIÓ DELS PARTITS EN VOCALIES
- 21 - EN LES ELECCIONS A JUNTA, HI HA HAGUT AVINENTESA PREVIA O NO?
- 22 - EN CAS QUE FOS QUE NO, LES DIFERENTS CANDIDATURES REFLECTIEN GRUPS POLÍTICS?
- 23 - FREQUÈNCIA DE LES ELECCIONS A JUNTA.
- 24 - CARRECS ELEGITS
- 25 - LA JUNTA ES OBERTA O TANCADA
- 26 - CARACTERÍSTIQUES PERSONALS DELS MEMBRES DE LA JUNTA ACTUAL

Càrrec	Sexe	Edad	Partit Polític	Antiguetat com a soci
- 27 - NOMBRE DE SOCIS ABANS DEL JUNY 77 I ARA
- 28 - ARRAN DE LA LEGALITZACIÓ DELS PARTITS POLÍTICS HAN MINVAT LES TASQUES DE LES AA. VV. ?.
- 29 - PER QUINS MOTIUS?
 - 29.1. Sortida quadres polítics
 - 29.2. Apatia general
- 30 - REIVINDICACIONS ACTUALS DE L'A. V.
- 31 - RESULTATS DE LA VIDA DE L'A. V. - OBJECTIUS MARCATS -OBJECTIUS ACONSEGUITS-

- 32 - PAPER JUGAT PER ALTRES ORGANITZACIONS RESPECTA A L'A. V.
 - 32.1. Parròquia del barri
 - 32.2. Alcalde del barri
 - 32.3. Altres
- 33 - PROBLEMES ENFRONT D'ALTRES AA.VV.
- 34 - LLUITES CONJUNTES AMB ALTRES AA.VV.
- 35 - PUBLIQUEN BUTLLETÍ ... FREQUENCIA EN QUE SURT
- 36 - FREQUENCIA DE LES ASSEMBLEES DE SOCIS
- 37 - FREQUENCIA DE LES ASSEMBLEES DE VEINS
- 38 - VISIÓ DE FUTUR DAVANT UNA ADMINISTRACIÓ DEMOCRÀTICA.

ANNEX II

Bibliografia

De tota la bibliografia a l'abast, només s'assenyala la que s'ha usat:

“LA GRAN BARCELONA” Jordi Borja, Marçal Tarragó i altres

“MOVIMIENTOS SOCIALES URBANOS” Jordi Borja. C.E.U.

“POLÍTICA URBANA Y LUCHAS SOCIALES” Marçal Tarragó. Ed. Avance

“LA LUCHA DE LOS BARRIOS EN BARCELONA 1969-1975”. J.Ma. Alibes, F. Miguélez, J. Sabaté i altres

“¿QUÉ SON LAS ASOCIACIONES DE VECINOS?” Jordi Borja. Ed. La Gaya Ciencia

“¿CUÁLES SON LOS PARTIDOS POLÍTICOS DE CATALUNYA?” Lluís Ma. Bonet i J.M. Castellet. Ed. La Gaya Ciencia

“QUINS SÓN ELS PARTITS POLÍTICS DE CATALUNYA?” Lluís Ma. Bonet. Ed. La Gaya Ciència

“GUIA POLÍTICA, SINDICAL I SOCIAL DELS PAÏSOS CATALANS” Ed. La Magrana

“LA REVOLUCIÓN URBANA” Henry Lefebvre. Ed. Alianza Editorial

“MOVIMIENTOS SOCIALES URBANOS” Manuel Castells. Ed. Siglo XXI

“IL MOVIMENTO SOCIALES URBANO” José Alibes Puig. Ed. Ligouri

“TOTS ELS BARRIS DE BARCELONA” 9 VOLUMS. Josep Ma. Huertas i Jaume Fabre

“SOL URBÀ I CLASSES SOCIALS” Raimon Bonal, Joan Costa. Fundació Bofill

“ESTUDIS SOBRE BARRIS: Sant Genís dels Agudells, Sant Andreu del Palomar” Raimon Bonal, Joan Costa. Fundació Bofill

“AL SUD-OEST DEL RIU BESÒS”. Alfred Matas Pericé. Ed. Pòrtic

“ESTUDI PREVI A LA REMODELACIÓ DE LA BARCELONETA” Diversos autors. AV Barceloneta

“DICCIONARI DE SIGLES”

“ANÁLISIS GLOBAL E HISTÓRICO DEL NACIMIENTO DE LOS CENTROS SOCIALES Y LAS CIRCUNSTANCIAS SOCIOPOLÍTICAS DEL ENTORNO” Document del Centre Social “La Vinya”. Barcelona. Octubre 1980

“ANÁLISIS HISTÓRICO, SOCIOPOLÍTICO DE LAS AA.VV. DE BARCELONA Y SU FEDERACIÓN” Tesina de l'Escola de Sociologia. Josep Marcet Albors

“ACTUACIONES DE LAS AA.VV. CONFLICTIVAS” Tesina de l'Escola de Sociologia. Pilar Abizanda

“EL DESARROLLO DE LAS ASOCIACIONES DE VECINOS EN ESPAÑA”. Alice Gail Bier. Revista Papers núm. 11

“Documents de la FAVB, butlletins de les AV i premsa diària”.

ANNEX III

Entrevistes obertes

Selecció d'entrevistes realitzades a líders veïnals (1977-1980)

- Josep Ma. Huertas (Poblenou)
- Marta Continente (Poblenou)
- Maite Sorribas (Casc Antic)
- Manuel Gordillo (Ciutat Meridiana)
- Francesc López (Clot)
- Pere Clarabuch (Clot)
- Antoni Miró (Clot)
- Adela Agelet (Les Corts)
- Ángel Ábalos (Distrito V –Raval)
- José Vargas (Fort Pienc)
- Jordi Romero (Gràcia)
- Beningo Martínez (Les Gavarres, Cornellà)
- Pep Pujol (Guineueta)
- Isabel Carbonell (Horta)
- Manuel Campo (Hostafrancs)
- Pep Farré (Guinardó)
- Xavier Llorenç (La Pau)
- Floro Irizar (La Pau)
- Ramon Batlle (Montbau)
- Josefa Ferrer (Porta)
- Andrés Naya (Prosperitat)
- Manuel Rodríguez (Roquetes)
- Jaume Ribé (Sagrada Família)
- Joan Colom (Sagrada Família)
- Francesc Porret (Sant Andreu)
- Julián Mirablanca (Sant Genís dels Agudells)
- Ramon Gassiot (Sol de Baix)
- Antonio Fernández (Trinitat Nova)
- Fernando Pindado (Ciutat Meridiana)
- Ignasi Català (Trinitat Vella)
- José Molina (Turó de la Peira)
- Manuel Siles (Vallbona)
- Francisco Martínez *Chapo* (Verdum)
- Camil Castellà (Vall d'Hebron)
- Antoni Tarragó (Canyelles)
- Rosa Romeu i Oriol Vicente (Maresma)
- Marc Genestà (Verneda Alta)
- Salvador Angosto (Bon Pastor)
- Toni Cussó (Bon Pastor)
- Mossèn Losada (Bon Pastor)

BARCELONETA - VICEPRESIDENT : PSAN - OF

Existia en el barri una Associació de Vefns i Comerciants bombillaire, que pel seu caire no era massa activa.

Per altre costat, si bé no existien com a tals les Comissions de Barri, sí que hi havia un grup anomenat GRUP-68 que es dedicava a tasques més aviat de caire cultural i estava format per gent de BR-PSUC i sectors propers a PSAN-of, però que encara no s'hi havien integrat, i MSC.

D'aquests dos grups va sorgir l'AV que avui existeix. No hi varen haver problemes per a la legalització, car part de la Junta dels bombillaires, es passa també a la creació de la nova (sobretot era gent cristiana), això s'esdevenia l'any 1970 i els estatuts foren els mateixos.

A la primera Junta de l'AV hi quedaren reflectits els grups: PSUC-PSAN-MSC-Independents cristians (la gent de BR ja s'havia integrat dins el PSUC).

Malgrat tot això, ja hi havia hagut unes lluites espontànies pel problema de la vivenda.

Si bé no hi hagué per excusa de la constitució cap problema concret sinó molts de generals, el Pla de la Ribera que afectava a gairebé tot el vefnat fou el que donà consistència a l'AV.

Les lluites més importants han estat:

El Pla de la Ribera, pel que sortiren al carrer uns 300 vefns. Bars "Els Merenderos" que cuinaven amb carbó, ja han deixat de fer-ho. L'Hospital del Mar, els vefns ja hi són presents a la gestió i control de la Junta. Escola d'alfabetització.

Cal remarcar que les forces polítiques presents a l'AV es polaritzaren per vocalies.

Malgrat que sempre han estat unitàries les candidatures, s'ha passat per fases de domini de partits a la Junta. Així en un principi, eren la majoria cristians, després (l'any 1973) per dimissió d'aquests, pujà un independent, dos PSC i tota la resta PSUC. A l'actualitat, el partit que predomina és el PSAN-Of.

Cada any es renova el 50% de la Junta.

El nombre de socis ha anat en augment d'ençà del J-77, ja que en tenim ara 1300 (cal recordar que en el barri hi habiten 28.000 persones, el que ens dóna una proporció molt elevada). Malgrat tot això, ha minvat la

combativitat de l'AV, o sia, que s'ha notat l'apatia general. Els partits parlamentaris ja se n'havien sortit abans. I així va ésser com es creà una Junta formada per PSAN-OF. i Independents.

REIVINDICACIONS ACTUALS

Adquisició d'uns terrenys de la Maquinista, que ja són del barri, però falta que l'Ajuntament comenci les obres dels pisos per a la remodelació del barri. Adquisició de naus industrials prop de l'Hospital del Mar. Recuperació de Parkings de camions per al barri. Recuperació dels Banys de St. Sebastià. Pla millores especials, l'Ajuntament s'ha compromès a fer-ho l'any 80. Biblioteca pel barri, el local ja hi és. Centre de Salut, Planning Familiar, Sanitat Mental. El barri està molt afectat per problemes d'alcoholisme, això esdevé^o per a la procreació. L'Hospital del Mar, volen que sigui de la zona. S'ha aconseguit per aquest any un EGB i un BUP. Els manca un FP pel que s'ha ofert un local a l'Ajuntament. Guarderia, també hi ha ja els terrenys. Hem aturat dos bingos, però s'hi ha de clandestins.

El balanç és molt positiu.

En tot procés històric, han tingut col·laboració per part de la parròquia, també per part de la Cooperativa "Fraternitat" (PSC) i la Salle Barceloneta, els ha cedit sempre els locals. L'alcalde de barri, desapercebut però ha intentat fer-los la guitza.

Han sorgit problemes amb l'AV de Pescadors (potenciada per alcaldes de barri i propera a la Democràcia Social Cristiana).

Lluites plegades amb altres AAVV, moltes sobretot amb Poble Nou, Gòtic i Casc Antic.

FUTUR

El veig molt fotut, car l'Ajuntament no solament no ha fet res, sinó que ha posat tants entrebancs com ha pogut. L'Ajuntament és tant incoherent que problemes iguals els reconeix a la Barceloneta, i els nega al Gòtic, tot mesurant la força de ambdues AAVV. Les tasques de les AVV han d'anar per la cultura, relació política amb l'Ajuntament i reivindicació.

BARON DE VIVER - PRESIDENTE IND.

El barrio fue construido en dos etapas 1929 y 1959. El primer grupo a raíz de la exposición universal. Es de casas de planta baja y paradójicamente se conserva en mejor estado que el construido en 1959, ya efectuado en bloques. Todo el barrio pertenece al PMV, por lo que la lucha con este Organismo ha sido constante.

El nombre del barrio es debido a que el Baron de Viver era el alcalde de la ciudad durante 1929.

El Patronato Parroquial fue quien en 1962 consiguió la escuela y más tarde creó un dispensario en el barrio.

A raíz del Plan Comarcal, la Asociación Ajedrecista Ildefonso Pujol, lo impugnó y el 16 de abril de 1977, se creó a partir de esta Agrupación la AV. Estaban reflejados PSUC-PSC-IND. La legalización está en proceso.

Actividades:

La principal actividad ha consistido en no dejar mezclar la política de los particulares con el trabajo de la AV. Fue esta una idea generalizada lo que neutralizó el bipartidismo.

Logros Importantes:

Se han conseguido mejoras en todos los sentidos. Debido a todo el barrio, a excepción de la escuela (que pertenece al Obispado) es del PMV. La batalla ha sido la constante con este Organismo.

Llegada Metro (ya nos lo han prometido).

Desagües, bajantes y cloacas. Para conseguirlo se tuvo que parar el tráfico, viajes a Sant Jaume, intervención policial.

Actualmente se plantea una remodelación por entero del barrio, puesto que por parches que se pongan siempre será un barrio con mala estructura y continuos problemas de habitabilidad.

Cada dos años se renueva el 50% de la Junta.

No se ha notado bache debido a que nació tarde la AV. Tampoco existe en el barrio sede alguna de partido.

La reivindicación actual es la reparación urgente de los pisos.

Ha sido muy positivo el balance histórico de la AV.

Con las otras organizaciones del barrio ha habido tolerancia y respeto, y cada uno en su casa. Concretamente con el Centro Social.

No han surgido problemas con otras AAVV. Tampoco hemos llevado luchas conjuntas.

FUTURO : Deben seguir como ahora, reivindicando las cosas que necesita de verdad el barrio.

GOTIC - PRESIDENT . MCC

De fet va ser una iniciativa dels comerciants més progressistes. Concretament els seus promotors foren en Pons Balon (que després va ser president de la Federació d'Associacions de Vefns) i l'Esquirol, que després va ser president d'Amics de la Ciutat. La idea consistia en fer una associació de vefns que contrarrestés a Barna. Centre, però que no provoqués la dicotomia comerciants-vefns. Es per això que a la Junta de l'Associació del Gòtic es va reservar un lloc a cada una de les associacions de carrer del barri.

La despreocupació dels promotors per l'associació va donar lloc a un canvi en la mateixa. De fet els presidents de les associacions de carrer mai no van reclamar el seu dret a pertànyer a la junta (entre altres coses perquè l'Associació va tardar molt de temps en ser legalitzada i sense legalitzar no els devia interessar).

La impressió sobre l'Associació és que és una associació amb poc dinamisme, segurament perquè està molt condicionada per la seva vefna del Casc Antic, amb la que està en molt bones relacions, però quedant una mica absorvida.

S.O. BESOS - PRESIDENTE IND.

Alrededor de 1963 se creó una Asociación de Vecinos por los falangistas que fue viviendo sin pena ni gloria, y desde luego sin plantearse en ningún momento las reivindicaciones del barrio.

Ante ello, surgió un movimiento autogestionario, nacido a raíz del problema de la vivienda (grietas en los bloques), que sacó a la calle más de 8.000 personas en 1976 justo para este problema. Era compuesto por Anarcos-Libertarios-MCC-PTC-IND. (la mayoría eran de éstos últimos).

Durante los primeros meses de 1977 una fracción intentó integrarse en la AV. Eran MCC-IND, pero no lo consiguieron.

En el mismo año se lograron 500 inscripciones para entrar en la AV, moción que fue rechazada y aparecieron elementos armados de extrema derecha. Actuó la policía (unos 80 miembros antidisturbios) y se efectuó la detención de un fascista. Con este clima, se procedió a la votación. De los aproximadamente 600 votos emitidos, 528 fueron a favor de la Junta Progresista, 15 contrarios y 30 nulos. El candidato vencedor era producto del consenso previo de todas las fuerzas de izquierda del barrio. Se creó la Comisión Gestora y se admitieron a todos los socios vecinos del barrio. (Todo esto sucedía antes de las elecciones legislativas).

La única movilización que ha habido como AV fue de unas 4.000-5000 personas contra la delincuencia. Fue, sin embargo, una acción instintiva después del funeral de un venico fallecido en un atraco.

Los estatutos que rigen son los mismos que se usaban antes, sin embargo, no se utilizan. Actualmente se presenta un equipo nuevo y si la Asamblea lo acepta se queda durante un año.

Las reivindicaciones actuales, son el mantenimiento eficaz del barrio, (Goteras, escapes). Reparación de parte del barrio que sea factible. Remodelación de parte del barrio.

La parroquia ha colaborado en el barrio, especialmente la de San Pedro Armengol, que sin estar ligada a la AV nunca se ha desentendido. Lleva un grupo de esplai en estrecha interrelación con la vocalía de la AV.

No hemos tenido problemas con otras AAVV. Si muchas luchas conjuntas, Maresma, Verneda, La Paz.

FUTURO : Aunque lo veo con optimismo, un poco oscuro si lo está. Y buena parte de culpa de que no haya un movimiento ciudadano fuerte la tienen los partidos políticos. El PSC un 90% de culpa.

LOCAL : El local de la AV es uno que sigue siendo utilizado por los fachas, razón de ellos es que llevan 18 meses sin cobrar el alquiler del bar que pertenece a la AV. Sin embargo, hay un gran número de bajos de unos bloques nuevos, que el Ayuntamiento los cedió y existe un acuerdo tácito sobre su reparto.

BON PASTOR - PRESIDENTE PTC

Durante el periodo 1968-72 estaban agrupadas las distintas fuerzas políticas del barrio en la Iglesia.

Paralelamente se creó la Asociación de Cabezas de Familia, totalmente inoperante y que en realidad dejó de funcionar como tal en 1969.

Para poder trabajar en el barrio, hasta la creación de la AV, decidimos meternos en Cabezas de Familia (nos llamaban la A.C. de Familia Roja). Es desde esta asociación que se empieza a reivindicar el Ambulatorio. Junto al PTE se añade PSUC y algunos Troskistas. Ambulatorio que debido a la gran participación de los vecinos (la asamblea mínima de asistencia fue de 500 personas) y después de enfrentamientos con la policía, se consiguió.

A partir de ahí se potenció la creación de una AV y en la Comisión Gestora estaban PSUC-PTE-IND, que duró un corto espacio de tiempo, puesto que hubieron algunos problemas de interpretación. con algunos partidos.

Las principales luchas han sido: Semáforos en el cruce San Adrián/Sanchís y Ambulatorio, llevadas por Cabezas de Familia. Y ya como AV la más importante es la del Polideportivo, que ya se han conseguido los terrenos y los proyectos.

En las últimas elecciones hubo acuerdo previo entre los partidos y se formó una candidatura unitaria compuesta por PSC-PSUC-PTC-IND. Hay que señalar, no obstante, la escasa participación de los vecinos (17%) a pesar de la intensa campaña publicitaria llevada a cabo.

Se ha notado el bache de escasa o nula participación desde finales del 78.

Nota: No le pedí su visión de futuro, por cuanto no se presenta a las nuevas elecciones por no aclararse en el rumbo que debe seguir la AV.

BON PASTOR - PSUC

La evolución de la Asociación de Cabezas de Familia, controlada por el Gobierno Civil y en la que se integraron elementos del PTE que la resucitaron del ostracismo en la que se hallaba sumida, fue la causa de la creación de la AV, alrededor del 69 y se legalizó con mucha demora, puesto que esto ocurría a mediados del 75. Entretanto, cinco o seis miembros del PTE se autonombraron Comisión Gestora y empezaron sus actividades.

Costó mucho trabajo movilizar al barrio, debido a que hay mercado alcantarillado, farmacia, transportes, por ser un barrio viejo.

En la consecución de los objetivos que se marcaron intervinieron y colaboraron vecinos y partidos, especialmente PSUC, ya que el PTE actuaba desde dentro de la AV.

La primera lucha fue para conseguir un Ambulatorio, allá por el 73-74, con participación bastante masiva, y fueron disueltos por la policía. Este Ambulatorio se consiguió, por lo que representó la primera victoria de los vecinos. La parroquia cedió el local donde se construyó.

También se consiguieron los semáforos, siendo una vez más durante las concentraciones, disueltos por la policía.

Hubo un bajón enorme de militancia en la AV durante 74-75-76, o sea antes de la legalización de los partidos políticos, por lo que no había en apariencia razón justificada para ello.

Otra lucha, ésta sin conseguirse, incomprensiblemente los objetivos, fue la relativa a las zonas verdes, puesto que los terrenos son ya del Ayuntamiento, y aunque destinados a tal fin, no han sido acondicionados, por lo que restan como solares con materiales y basuras.

La AV ha tenido un local recuperado por el PTE, y por el que el Ayuntamiento tuvo que pagar 9 millones; antes había pertenecido a la parroquia.

En una polémica asamblea que sirvió para constitución de la Comisión Gestora, el PTE se llevó el gato al agua, ya que con el pretexto de contar los votos favorables a la Constitución o no de su Junta (la que ellos presentaban) pidieron a los disidentes que salieran un momento a la calle para mejor recuento y una vez hecho, se procedió con los que quedaban dentro a la aprobación de la Junta. Las demás fuerzas políticas, calificando

de chantaje tal acción, abandonaron la aún no constituida AV y crearon (sobretudo los socialistas) la Cooperativa que a lo largo de su historial se ha dedicado a la promoción cultural, conjuntamente en los últimos meses con la Piña (agrupación juvenil, afin a la Cooperativa). Sin embargo nunca han tocado el problema reivindicativo.

La no implantación del PSUC en el barrio es debido a que con motivo del Cinturón Industrial del barrio, sus militantes se han volcado en el trabajo reivindicativo laboral en CCOO dejando un tanto olvidado el barrio.

Los socialistas sin embargo, están en franca regresión, lo que les ha llevado al extremo de tener que cerrar su local.

Del 15 de junio 77 al 15 de abril 79 han tenido un aumento de socios de 200.

Los militantes del PTE han trabajado mucho en el barrio. Esto es lo que les ha llevado a sacar el 10% del total de sus votos en este barrio en las elecciones municipales.

;BON PASTOR : PSC

Fins l'any 1973 només existien dos Centres Socials (lligats a la parròquia per raons obvies) i un centre d'escoltisme juvenil. Es a partir d'aquest any que es demana permís a Governació per a muntar una AV, permís que serà donat a mitjans del 75. Es fa una assemblea d'uns 200 socis (veïns) -el barri en té 80.000- i el PTE, majoritari en el barri, decideix muntar l'AV i acaparar tots els càrrecs, fet aquest que denunciaven com a no representativa l'assemblea (aquestes dues formacions són minoritàries en el barri). Així doncs, el president de l'AV, que també ho és de l'Associació de Caps de Família, pertany al PTE, així com també ho són els vocals de la resta de vocalies.

Paral·lelament es va enfortint la Cooperativa que és creada el 1973 per CSC, PSUC i alguns anarquistes. Mantenen certa pugna amb l'AV, malgrat que reconeixen que els seus militants (PTE) treballen bastant pel al barri. Això però, no es pas trava perquè algunes lluites fortes es portessin conjuntament.

L'AV es manté activa fins a la legalització dels partits. Arran d'aquest fet s'entra en una certa apatia que fa que fins i tot aquesta passi a mans de gent anarquista.

Un fet s'ha de remarcar i és que hi va haver una expulsió de gent de la Jove Guàrdia Roja (els menuts del PTE) i aquests es passen a la CNT (Juventut Llibertària) i cremen el local de l'AV. Des d'això, aquesta està inactiva i mirada amb molt recel pel veïnat.

Cal ressenyar també, que l'Associació de Caps de Família contrari al que és tradicional, s'ha mostrat capdavantera dels problemes del veïnat fins a la creació de l'AV.

CASC ANTIC - VOCAL : PSUC

Es va muntar l'AV pels voltants del 75, i es trigà dos anys per aconseguir la legalització.

Els primers intents i agrupacions en fèren en diferents Esglésies o locals parroquials, i ja estaven agrupades les diferents forces polítiques que es manifestaven a la zona, així:

A Sant Felip Neri hi estava agrupada l'organització juvenil de BR. A Santa Maria del Mar hi eren els del PCI (Després PTE) i JGR. A Sant Pere Apòstol hi érem els del PSUC.

L'any 1974 es va intentar crear una AV a partir de Sant Pere Apòstol, però no va fructificar, mitjançant una exposició de la problemàtica del barri. Va ésser en aquesta època que en el PTE es produí una escisió i part dels del barri es passaren al PSUC i aleshores coincideixen amb la escisió general de BR que també passa al PSUC, amb el que aquest partit es veu fortament potenciat; i també és ara quan es fa l'exposició problemàtica del barri al Casal de Montserrat que l'Ajuntament cedeix i on es figuren totes les organitzacions existents al barri.

Per legalitzar l'AV, es va intentar aprofitar la de bombillaires que hi havia, però l'intent no va tirar endavant. Es produí una certa tensió fins que el 76-77 en vam plegar els capdavaners.

A la Junta Gestora els que estaven més organitzats eren BR-PTE i certament existia un cert enfrontament entre ells. Malgrat això, l'hegemonia del barri ha estat sempre per part de BR, fins i tot actualment és així.

Malgrat que la gent del barri hi participava poc, l'AV ha portat força i fortes lluites; essent les principals:

Pla Comarcal (s'intenta contraposar un altre Pla). - Born (s'ha aconseguit, l'Ajuntament hi volia un parking). - Vivendes Lloguer. - Ocupació vivendes. L'AV fomenta la ocupació racional enfront de la ocupació indiscriminada, donat que el Pla Comarcal en deixava moltes de buides.

Cal esmentar que els partits han estat impulsors d'aquestes lluites. Un altre vistòria del veïnat ha estat el local de l'AV.

Com a AV no ha estat a l'Assemblea de Catalunya.

No hi havia objectius marcat d'antuvi, car s'anava lluitant pel que es podia. Actualment el problema més greu és la degradació del barri, en

part per la gent progre que hi ve a passar les nits, donada la proliferació de locals de nous tipus, i això comporta una agressivitat latent, increment de la droga, prostitució, etc.

Ha existit coordinadora d'entitats pel C.C.C.

La actual Junta està constituïda per BR-IND.

Els límits són: Trafalgar, Martínez Anido, V. Pradera, Pau Claris.

Les Junes són els dijous i obertes a tothom.

FUTUR

S'ha d'anar cap a la participació del veïnat i trure la imatge dels militants d'AV.

CIUDAD MERIDIANA - EX. PSUC. FUE FUNDADOR -

(Sin cargo actualmente)

En el año 1965-66 se creó una AV bombillaire. Se creó asimismo la Asociación de Cabezas de Familia, mediante los presidentes de bloques, con ello se creó una Cooperativa de Consumo, que por problemas de orden interno y debido al personalismo del presidente, sólo duró un año. Se tuvieron que cerrar los dos locales abiertos. Como todo esto trajo consigo muchos líos y luchas, intervino la policía y hubo detenciones. (Uno de ellos el entrevistado).

Los Cabezas de Familia funcionaban por intereses particulares. En vista de ello y debido a la imposibilidad de trabajar en la AV, se intentó colocar a gente progresista en la Junta, y mediante unas elecciones se consiguió copar cinco de los nueve puestos de que consta. Y poco a poco consiguieron que desaparecieran como Cabezas de Familia.

Hubo una lucha espontánea contra la apertura de un colegio (Maestro Morera), por cuanto con 700 plazas escolares, no habían realizado cloacas sino que hicieron un pozo muerto de un metro de profundidad, y los vecinos se alarmaron y empezaron las gestiones, hasta conseguir que se cumplieran los mínimos requisitos higiénicos.

Entonces fue cuando se creó la AV IX Barris que integraban PSUC-PCI-OIC-IND, a partir de la Comisión de Barrio, y estos grupos fueron los que constituyeron la primera Junta.

Las principales luchas han sido:

Por motivos de urbanismo. Parque Infantil. Asfaltado. Cierre Colegio privado de San Francisco Javier, puesto que cobraba subvención correspondiente y no la descontaba a los vecinos. Se pidió un colegio, con cortes de tráfico, intervención policial con dos heridos y detenciones.

Los procesos políticos internos fueron en un principio predominadas por el PCI, que después la totalidad de sus militantes se pasarían al PSUC con lo que este partido hubiera tenido mayoría en la Junta de no estar sus militantes en los Cabezas de Familia.

En una segunda etapa fue dominada por OIC y esto ocurría cuando la lucha por el colegio -de trágicas consecuencias-. Por otra parte, el barrio apenas participaba pues lo veía un núcleo político dispuesto a armar follón siempre. Ante ello, y con continuas pugnas entre ORT-OIC-BR-PSUC-ANARCOS, se deshizo la AV por impopularidad.

Fue entonces, y debido a ello que PSUC decidió dejar a los Cabezas de Familia y crear otra AV. En estas elecciones se presentaron varios candidatos a nivel individual.

A raíz de las primeras elecciones legislativas, hubo un bajón general pues el PSUC se salió y se dedicó a promocionarse como partido, olvidando la AV. No se reflejó aumento alguno de socios por su todavía impopularidad, debido a la lucha de Ferrer y Guardia.

Cada dos años se renueva el total de la Junta.

Actualmente sólo hay una reivindicación: los terrenos para el Colegio Cooperativa. La gente está obsesionada en ello. Yo creo, que si se consiguen dejará ya de existir la AV, porque los vecinos se mueven sólo para conseguirlo, y no tienen ningún otro aliciente.

El balance lo creo positivo.

El alcalde de barrio lo teníamos en contra y el cura también.

Actualmente sólo hay en la AV, PSUC e IND. Hubieron durante un tiempo BR pero ahora ya no están.

No hemos tenido ningún problema con otras AAVV y si muchas luchas conjuntas con IX Barris.

Actualmente existe en el barrio una Asociación de Mujeres que cuenta con más de 200 afiliadas y es quien lleva un poco las reivindicaciones del barrio. Ya han conseguido los semáforos y las fuentes.

FUTURO: Las AAVV tienen buen futuro si se las sabe trabajar. Sí al barrio no se le impone defender los intereses del partido como modalidad. No se va a acabar nunca la lucha.

CLOT-CAMP DE L'ARPA - PRESIDENT : PTC(EX. PTE)

L'Associació de Veïns d'aquest barri neix pels volts del 1975. Fins aleshores, no s'havia donat massa cap intent associatiu al barri, i ell ho veu en la desfeta que va rebre a la postguerra.

L'AV és creada per un grup de gent progre : PSUC, PTE i Cristians. També hi intervé Solidaritat. És una associació que treballa molt intensament, ja que el barri està molt aixafat. La Junta que és forma es més aviat per oportunitat política que per altra cosa. El president és des del primer moment del P. T. E. (l'entrevistat). Fins i tot les seves reunions són obertes al públic. Les forces es polaritzaren en vocalies i de més gran a més menudes són PTE, PSUC, PSC, Troskistes i anarquistes. La resta independents.

- Ensenyament i urbanisme : PTE
- Sanitat : PSUC
- Joves : Troskistes
- Laboral : Aiguabarreig de totes les forces

Es polititza sobretot la vocalia d'ensenyament.

Les lluites més fortes han anat:

- a) Escola del Ter
- b) Pla Parcial (defectació concreta del carrer Provença).
- c) Monpiet (Alcohols)

Hi ha una forta lluita interna pel control de l'AV entre el PSUC i el PTE (que aglutinà les demés forces polítiques al seu costat) sortint-ne guanyadors els darrers, el que fa que Sanitat, Butlletí i Relacions Públiques (dominades per el PSUC) quedin aturades.

L'estiu del 76 s'aprova el Pla Comarcal. El veïnat s'hi oposa. Es fan assemblees i manifestacions d'uns 500 veïns. Hi col·laboren fortament els joves troskos i anarcos i el PTE que els fa aprovar una vegada i altra les seves propostes. Això no obstant els joves es van enfortint i li venen de tots costats perquè hi tenen camp abonat, i aquí hi ha la segona batalla pel control de l'AV, car apareix el PSC (Coromines fill) que s'aplega amb els joves anarcos i troskos i s'enfronten amb el PTE que fa costat amb el PSUC. Es celebra una assemblea d'uns 500 veïns i 300 voten contra el PSC. S'anomena una nova Junta amb activitats culturals de lligam amb el barri i un programa social. Actualment té uns 800 socis.

Fa una Festa Major a la que d'una manera o altra participen 12.000 persones.

3a. crisi: Hi ha una forta apatia per part dels partits. PSUC se'n va, obre un local i deixa l'AV. CDC fomenta l'AV de Navas que és dins del barri (bombillaires). Es monta una Coordinadora d'entitats del barri (segons ell la primera de Barcelona) i es porta a cap un pla d'urgències:

- 1º - Ordenació part antiga
- 2º - Pla especial d'equipaments
- 3º - Estudi Renfe-Farinera

En aquesta Junta hi ha :

- 2 PTE
- 2 PSUC
- 1 Ex-PTE
- 1 PSC
- 1 LCR

Degut als greus problemes del barri gairebé no s'ha notat la legalització dels partits pel que respecta a activitats de l'AV, per altra part els problemes que representen els joves anarcos que venien de diferents llocs de Barcelona, ha fet que els partits estructurats no la deixessin.

CLOT/CAMP DE L'ARPA - FUNDADOR: PSC

Es va iniciar l'AV pels voltants de 1974-75, promoguda per quatre persones (la meua dona, puix jo tenia molta feina amb el partit) junt amb el capellà de la parròquia, -un capellà molt simpatitzant del PSUC-.

En un principi els grups representats eren: PSUC i PSC (CSC). Més tard quan ja s'estava treballant hi van entrar els del PTE, i s'hi varen dedicar de valent (es pot dir que els del PSUC i PSC ens la varem deixar prendre) i se la feren seva.

Durant el curs 75-76 hi va haver moltes tensions dins l'AV per part dels partits, i no es va conseguir res a nivell de barri. Hi havia una forta disputa entre:

PSUC, PSC, PTE i ANARCOS, TROSKISTES, JOVENT

No estava establerta dins l'AV Solidaritat, això no obstant es muntaren algunes campanyes de recolçament.

Considero que aquesta pugna entre partits era el que impedia a la gent a fer-se socis de l'AV.

Pels voltants del 77 es va, per les eleccions, no sense disputes en la que es presentaven dues candidatures gaire bé antagòniques:

PTE, PSUC TROSKISTES, ANARQUISTES

El PSC va intentar i aconseguí fer de pont entre els dos grups per tal d'evitar un daltabaix, amb tot això es va quedar fora de les dues candidatures.

La segona etapa ve arran d'aquestes eleccions, la Junta ja és estable, els partits abandonen un xic l'AV per a dedicar-se a consolidar-se com a tals i l'AV creix molt fortament. De 150 socis passa a 850. Es en aquesta época quan es porten les lluites més fortes enfront de l'administració.

Donat que els problemes del barri continuen i els partits es veuen gaire bé impotents, s'intenta montar una coordinadora de partits del barri que s'anomena ASSEMBLEA DEMOCRATICA DEL CLOT, que no arriba mai a fer res.

Paral·lelament a això és muntada la coordinadora d'entitats (no polítiques) del barri.

A partir de gener de 1978 els partits tornen a ésser a l'AV, sobretot el PSUC que la vol fer servir com a impulsora de la campanya electoral.

Actualment existeix al barri la Coordinadora de Partits i Entitats del barri del Clot (32 representants) en funció del Pla de Reforma interior del barri antic i només per això.

Al carrer Rogent hi ha una AV de bombillaires.

La Farinera actualment la està reivindicant la LCR.

CLOT - CAMP DE L'ARPA - FUNDADOR IND-CRISTIA

L'AV es va fundar com a Junta Gestora l'any 74-75 estant Martin Villa com a Governador de Barcelona. Aquesta Junta era formada per cinc persones, PSUC, CSC, Independents. Alguns d'aquests independents eren practicants cristians (l'entrevistat), però no estaven representant a ningú; malgrat ésser militants de HOAC.

El fet que fos tan tardana la creació de l'AV ho veu en el trencament del barri que va representar l'obertura de les tres vies ràpides: Meridiana, Guipuzcoa i Aragó; partint el barri totalment. Per altra part la destrucció de petites casetes de planta baixa que configuraven el Clot d'anys enrera ha estat substituïda per blocs de gent incomunicada-incomunicativa que no s'han integrat d'antuvi.

El PTE va entrar bastant més tard de la constitució de l'AV i s'incorporà a la comissió d'urbanisme (F. López) i hi treballaren molt fort.

El local oficial abans de la legalització va ésser la casa particular de l'entrevistat a nivell de correspondència, puix era el més gran dels signants de la Gestora. La parròquia del Clot, així com Sant Pere Clavé facilitaren en tot moment els seus locals per a reunions i assemblees.

Les disputes més fortes han vingut sempre entre PTE-PSC sobretot després d'entrar en acció en aquest darrer partit el Coromines fill.

Solidaritat va venir molt més tard i portat sobretot per PSUC.

No s'han fet massa problema respecte a l'AV (bombillaire) del carrer Rogent. I si els amofna més la de Navas (sobretot pel fet que s'hagi pogut legalitzar en terrenys on ja ha havia una altra AV).

LES CORTS - PRESIDENT : IND // SECRETARI : PSUC

L'AV va néixer per a defensar i potenciar el barri de les Corts, essencialment en el seu aspecte cultural i artístic. Un dels promotors va ser en Coll i Alentorn. Aquesta primera època es caracteritzà per portar una escassa activitat.

Fa uns cinc anys, 1974, es va produir el canvi de l'Associació i es convertí en molt més reivindicativa i semblant a les altres associacions de barri. Des d'aleshores és president la mateixa persona (tot i que l'elecció de la junta es fa cada any, els càrrecs poden ser reelegits). Ells parlen de "la nova època o de la segona època" de l'associació per a diferenciar-la dels inicis. El trencament però no va ser pas violent. La Junta sortint es va sentir molt satisfeta que l'actual president es fés càrrec de l'Associació, car els feia por l'excessiva politització i pensaven que ell podria portar les qüestions de manera molt moderada (explicat pel propi president).

Afirmen que no hi ha hagut mai domini polític de cap partit, tot i que la gent més activa és del PSUC.

Va ser una de les primeres associacions de veïns que va adherir-se a l'Assemblea de Catalunya. Van donar suport en les seves reivindicacions als obrers de SEAT.

Pensen que l'estudi més complet i més ben fet sobre les Corts és el d'en Casassus "Les Corts, un poble perdut, un barri oblidat".

L'escola de la FIAT, que no s'ha acabat de muntar és una de les reivindicacions. Els pares dels nens s'han agrupat i participen a la vocalia d'ensenyament.

La vocalia de dones ha plantejat problemes per la seva forma totalment autònoma de treballar. Està constituïda per 4 ó 5 dones que mai no van a l'associació i menys encara a les reunions de junta.

A part de la revista, que surt quan pot, hi ha un full informatiu dels socis a qui els envíem mensualment.

Una altra reivindicació, que porten junt amb altres entitats (especialment amb l'Orfeo i la coral) és la d'aconseguir un casal per al barri. M'expliquen que els límits de l'Associació queden poc definits, ja que l'existència de l'escola Lavínia va fer que Sol Baix agafés un tros de les Corts.

DISTRICTE V - PRESIDENT : IND

Els primers intents associatius al barri es donaren a l'Església de Sant Pau en el 68-69. La causa fou un incendi mortal que es produí en un magatzem de plàstics. Aquest intent va fructificar amb denúncia i intent d'indemnització pels afectats portat per un vicari de la parròquia de Sant Pau, fins que aquest fou detingut, degut a un "chivatazo" durant el 71-72 i així es va desfer del tot.

Així va anar passant fins el 73-74 que al carrer Hospital es va reorganitzar com a AV Districte V. La Comissió Gestora la constituïren USO i independents.

L'AV funciona per vocalies. N'hi ha una de jubilats que és molt activa. Té uns 300 socis ella sola.

La primera crisi es produí l'any 76 durant les eleccions a Junta, car varen sortir tot de jovent que durant els dos anys següents no van respectar res, fins i tot destrossant el mobiliari. La gent del barri no s'identificava pas amb ells. Així va durar fins que al mes de gener del 78 va pujar la nova Junta amb l'Angel com a president.

Les principals lluites han estat:

Casal Avis, Agda. Garcia Morato, Prostitució (ells veuen la solució primera, o sigui legalitzant la prostitució perquè així deixi d'ésser un delictes). Ocupació de pisos, això es va fer a nivell personal, no pas en nom de l'AV.

S'ha notat fortament la sortida dels quadres polítics i malgrat que ha augmentat el nombre de socis (actualment s'hi ha 2000) ha minvat la força de l'AV.

Actualment funcionen les vocalies de Jubilats, Afers Socials, Urbanisme. També hi ha hagut vocalia de parats abans del 76.

Estem a la FAV.

Els objectius marcats actualment són:

Local nou per al barri, zones verdes, locals per al barri.

FUTUR

S'ha de col·laborar amb l'Ajuntament si aquest actua descentralitzat. Les AAVV s'haurien d'ocupar d'activitats culturals, i ser a la vegada un control del poder públic.

Cal esmentar que la meitat de l'entrevista, la primera meitat m'han contestat les preguntes uns avis que hi havia, car l'Angel ha hagut de sortir una estona.

Els límits territorials són: Rambles, Tallers, Rda. Sant Antoni, Rda. Sant Pau, Paral·lel.

FORT PIENC - PRESIDENTE PSUC

La AV surgió a raíz de la Cooperativa Obrera existente en el barrio; o sea sus fundadores, se forjaron en ella. Los motivos que impulsaron su creación fueron: la recuperación de los terrenos de la Renfe, Estación Norte. La Comisión Gestora se creó durante el año 1976 y no fueron legalizados hasta el octubre de 1977.

Las primeras reuniones, se puede hablar del primer local, fue el cedido por la parroquia del Rosario.

La composición política de dicha Junta Gestora, estaba compuesta por CSC-PSUC y un surtido grupo independientes.

No se creó la AV hasta tan tarde, porque no existía tradición de barrio, debido a que está cruzado por dos vías que lo dividen totalmente -Diagonal-Gran Vía.

Las principales luchas llevadas a cabo han sido:

a) Por los terrenos de la Renfe

1º - Conocimiento de la situación y reparto (12 Ha. Ayuntamiento, 6 Ha. Renfe, 1 1/2 ya es del barrio).

2º - Conseguir dos salas urgentes de dichos terrenos.

b) Centro de BUP (conseguido, empezará a funcionar en el curso 80-81).

c) Centro de EGB (reivindicado junto con el barrio del Clot (debe empezar sus funciones en el curso 79-80).

d) Iluminación de la zona, dado que se han producido numerosas agresiones y se está afincando la prostitución. Se ha conseguido en parte.

Los problemas a los que estamos enfrentados actualmente son:

Las agresiones a los vecinos, que van en aumento debido a la instalación de Bingos en la zona. Se han contrarrestado dos. El cierre de los dispensarios blancos. La vocalía de sanidad y la AV proponen un Centro de Salud en ellos. La preocupación por la progresiva deteriorización en horas nocturnas de la calle Sicilia.

Las elecciones a Junta se realizan cada dos años la totalidad, y anualmente la mitad de los cargos.

En las últimas y únicas hubo un acuerdo previo de PSC-PSUC-CDC. Aunque actualmente los socialistas están muy desvinculados de la AV, se puede decir que la han dejado.

Debido a que los partidos no han asumido el papel de las AAVV, cuando la legalización del PSUC -el más fuerte de la zona- hubo una desbandada de militantes que ahora vuelven, sin embargo dicha salida no mermó la capacidad de lucha de la AV, debido a que los partidos nunca han sido propulsores de luchas.

Los partidos considerados de extrema izquierda : MCC-PSAN-LCR-PORE no están representados en el barrio, o al menos no han manifestado su presencia.

Estamos en la FAV y no hemos tenido ningún tipo de problemas con Asociaciones Bombillaires. Tampoco hay conjuntividad con otros sectores asociados al barrio.

La AV funciona a nivel de vocalías (actualmente funcionan 7) presentes en la Junta y con estrecha coordinación entre ellas, en asambleas los primeros miércoles de cada mes. Las vocalías son:

GAY (ya no existe después de la escisión en FAGC)
ESPLAI (para chavales)
TERCERA EDAD (que ahora empieza)
CULTURA
URBANISMO
SANIDAD (sanidad, planning)
DEPORTES (existen en el barrio 22 equipos de fútbol y uno de basquet femenino)
ENSEÑANZA

Las decisiones que no se toman en la Asamblea, son tomadas por la Coordinadora (14 representantes más 10 de la Junta, más uno de la FAV). Se han observado capillitas en las vocalías.

La actual Junta está compuesta por:

- 3 PSUC (dos de ellos, desvinculados de la agrupación del barrio)
- 1 PSC
- 1 CDC
- 5 IND

Hay distribuidos por el barrio, 50 paneles parecidos a los del Ayuntamiento, propiedad de la AV (subvencionados por los comerciantes) para publicidad de la AV.

Antes de julio-77 había 550 socios y en la actualidad somos 800, a pesar de que no se hace campaña para aumentar el número de ellos. O sea, que los socios han venido a la AV. Este número no es reflejo de los colabora-

dores activos, puesto que éstos apenas han rebasado los 50, cuando han sido más (durante el Nadal a tot Tren -con un déficit de 400.000'-- ptas.) 50 personas estuvieron movilizadas, trabajando durante 15 días seguidos.

Los locales se prestan a cualquier socio que los pida.

FUTURO: Las AAVV deben pasar de una etapa de voluntarismo, o sea del derecho al pataleo, a una profesionalización, deben prestar los servicios mínimos, realizar informes y jugar codo con codo ejerciendo a la vez un control al Ayuntamiento democrático. Deben preocuparse de los problemas de Planning Familiar, asesoría de arquitectura, asesoría jurídica.

Canalizar los problemas a los partidos políticos. Ante el peligro, de convertirse las AAVV en reductos de grupos de extrema izquierda, debe existir la masa suficiente de independientes para contrarrestarlos.

GRACIA - VOCAL : PSUC

L'AV de Gràcia va néixer arran del Pla d'exposició pública del projecte de la Plaça Lesseps l'any 1972. Com que nosaltres (la majoria NO procedim de B.R.) ja estàvem funcionant a nivell de Comissió de Barri, ens hi vàrem ficar i la tirarem endavant junt amb comerciants i botiguers de la Plaça. Les altres agrupacions que hi havia a la Junta de la Comissió Gestora eren:

- PSAN

- INDEPENDENTS

Al cap d'un any i mig de funcionament hi entren els militants de CSC (que malgrat estar constituïts de temps enrera en el barri, semblava que no volien saber res de l'AV). Mes tard hi entrà el PTE, que es va ficar dins la vocalia de Sanitat i la va voler fer seva, no així amb la d'afers socials o laborals. No podien dominar la vocalia, car aquestes no eren ents tancats ni gaudien d'autonomia total, ja que impulsavem l'assemblea.

L'entrada de CSC va suposar enfrontament amb el PSUC, es van haver de fer eleccions i CSC va entrar 7 persones a la Junta, de les quals al poc temps en quedaven 2. "Va ésser bastant ridícula l'acció de CSC".

L'altra agrupació forta a Gràcia, o sia el PSAN s'ha passat tota al M.U.:M. i aquests encara es mantenen a l'AV.

Actualment hi ha una mena de tensió entre PSC-PSUC per un costat i tots els demés éxtra-parlamentaris per l'altra.

D'ençà de la primavera de l'any passat hi ha una certa apatia de treball a l'AV "ens vàrem sortir per pèls", perquè n'havíem sortit gairebé tots, durant les eleccions i l'estiu següent. No hi ha ara cap lligam a nivell de reivindicacions amb el barri.

Actualment ens portem molt bé amb el PSC.

L'AV no es va legalitzar fins l'any 74 quan va pujar Massó d'alcalde. Es va formar als volts de la Parròquia de Lesseps.

L'any 78, tot i aprofitant la certa retirada dels quadres de partit de l'AV, els anarcos es fan amb la vocalia d'afers socials.

Ara ja en son fora, però "ja tenen el seu local llibertari i ja estan contents". "Volien sencillament reventar l'AV.

GUINEUETA - PRESIDENT : IND (Ex: PSC)

El gener de 1971 es va crear l'AV Guineueta i Guineueta Vella (Canyelles). Els seus iniciadors van ésser 4 del MSC, 2 del PSUC, y la resta independents; això no obstant, els dos grups esmentats la dominaven fortament. En Pep Pujol era un d'ells (del MSC).

Les lluites portades a cap eren bàsicament aconseguir pisos per als deshauciats de Canyelles, puix els donaven 25.000'-- pts. i els deixaven al carrer. Els veïns van aconseguir els seus propòsits. Una altra va ser per allò del Mental; aquí, per això, hi va haver fortes discussions de les que encara no se n'ha tret l'aigua clara, entre el PSUC (que hi reivindica una escola) i la resta del veïnat (que ho vol exclusivament com a zona sanitària). Com és lògic també es va lluitar contra el pla parcial. Es de destacar que el PSUC hi va col·laborar bastant.

L'any 1975 quan ja dominava el PSUC i encara tenia certa força CSC (el president) es van separar els dos barris i formaren dues associacions de veïns (aquí només tractarem de la Guineueta).

Una organització que s'ha destacar bastant, més per la seva combativitat que per la gent que tenia és l'OIC que en determinats casos ha desplaçat militants del barri vers altres zones per a potenciar lluites. (Curiosament, la gent de OIC acostuma a ser immigrada.).

Actualment, els únics que porten un treball actiu dins l'AV son independents i OIC perquè el PSUC bastant abans de les eleccions (la seva legalització) ja se'n va anar decantant. El mateix ha succeït amb el PTE, que havia estat el principal impulsor de les vocalies laborals. Per posar un exemple: El PSUC té al barri 80 carnets dels que assisteixen a les assemblees 20 ó 30 dels últims divendres de mes i només treballen activament tres o quatre (5%).

Els independents i l'OIC volen mobilitzar actualment al barri per la Coordinadora Popular de la Vivenda i pel Cinturó de Ronda, el PSUC no en vol saber res i se suposa que aturará les possibles manifestacions.

El PSUC pels vols de 1974 va intentar captar-se el president de l'AV que era independent i ho va aconseguir, no obstant això l'any següent va marxar-ne (quan ja no era president).

L'AV té aproximadament 380 socis dels que assisteixen a les assemblees uns 180.

HORTA - FUNDADOR : IND

Durant la primavera del 73, es va produir una forta explosió de gas que ocasionà un mort i molts ferit. Va ésser deguda a què instal·laven gas natural i aprofitaven les canyerries antigues de l'altra gas. La gent es va mobilitzar i manifestar. Arran d'aquest fet es va pensar en la necessitat de crear una AV. Així mateix, fou com es creà la Comissió Gestora, on eren representats; PSUC, BR, IND.

Després de la mort del dictador, BR va quedar amb la preponderància fins a les eleccions a Junta que l'ocuparen CDC, PSUC, IND. A les terceres eleccions ja s'hi presentaren els socialistes i quedà així la cosa: PSC, PSUC, CDC. Actualment però, hi ha PSUC, CDC, IND.

En la primera i segona Junta hi va haver consens (gràcies de trobar voluntaris per a ocupar els càrrecs). La tercera ja va ésser més sonada, a que el PSUC va donar suport a gent independent i va guanyar.

En un principi no hi havia local. Amb la parròquia no s'hi ha pogut comptar mai. La Cooperativa "Vanguardia Obrera" ens va cedir una saleta. (Actualment ocupen uns 300 metres d'aquesta Cooperativa).

Les lluites més importants han estat sobretot la del gas, en la que varen aconseguir un canvi total de canyerries. La Biblioteca (local modernista) es va portar una forta campanya a nivell de premsa (des del Nadal del '9). El C. C. C. . Zones Verdes "Parc de la unitat".

Cada dos anys es renova el 50% de la Junta.

Degut als canvis polítics experimentats en el país, ha augmentat el nombre de socis i han minvat les activitats de l'AV.

Les reivindicacions actuals :

Parvulari del carrer Salses. - Institut (en manquen els terrenys), creiem que es podria construir dins les Llars Mundet,

la valoració ha estat molt positiva.

Barquem també les reivindicacions de la "Hermandad Familiar de azaret" que són un grup de cases d'autoconstrucció que queden fora de l'àmbit estrictament d'Horta.

HOSTAFRANCS - PRESIDENT : IND

L'AV va néixer durant 1973 per contrarrestar el Pla Comarcal. No va sorgir de cap parròquia sinó tot el contrari, car en la del barri, és on es celebren els funerals per Hitler, i lògicament està ocupada per feixistes.

L'AV no es legalitzava a causa dels informes que el Govern Civil rebia del "Concejal de Distrito" (Sr. Febrer) i que aquest negava participació seva quan l'AV se li adreçava. Es van fer dos informes. Va trigar doncs, tres anys i mig fins que es legalitzà (juny-77).

Els creadors han estat gent amb ganes de treballar que van sorgir del Centre Social de Sants, que en certa manera ha estat la mare de les AAVV del barri.

Les eleccions es celebren cada dos anys i es renova el 50% de la Junta.

Estem a la FAV.

No hi ha representades ni hi han estat mai, forces polítiques en l'AV.

Les lluites més importants han estat:

Pla Comarcal (o parcial). -Urbanisme. -Cartes al Ministre, viatjes a Madrid per a remoure el Pla. - Vivendes. - Obres Públiques. - Pells Secadero (una nit de pluja, els veïns que estaven fent guàrdia per impedir que treguessin pells, es varen aixeplugar dins els vehicles aparcats, car el veïnat els havia deixat tots oberts expressament). L'empresa havia intentat d'enfrontar els treballadors amb els veïns, però no es va aconseguir per la maduresa d'uns i altres. Sánchez Terán i Viola visitaren el Secadero i donaren la raó als veïns fent tancar l'empresa.

S'ha creat una Comissió AV-Ajuntament per estudiar el Pla Comarcal sobretot el que afecta al c/Aragó-c/Diputació.

Espanya Industrial s'ha reivindicat i s'ha aconseguit.

Després de les eleccions del J-77 es quan es varen començar a fer socis 300, més o menys, dels que n'hi ha uns 15 d'actius. La majoria dels socis no estan afiliats a cap partit polític.

Es publica un Butlletí de tant en tant.

Els límits geogràfics són: Plaça Espanya, Tarragona, Roma, Espanya Industrial, Estació Sants, Joanot Martorell, G.Via, Moianès.

FUTUR

El futur és molt important, sempre han tingut contingut, han de col·laborar amb l'Ajuntament democràtic.

- Primer col·laborar denunciant desperfectes i com a Comissió de control.
- Jocs infantils, esports, sanitat, higiene, cultura i això anar tapant forats.

NOTES Va dir: "Mentre es va reivindicar l'Espanya Industrial, estàvem sols. Ara surten fills demanant part de l'Espanya, sobretot anarcos".

GUINARDO-JOAN MARAGALL - PRESIDENT : PSUC

Explica que el nom de l'Associació i la seva no coincidència amb el nom del barri és degut a que existia ja, quan es va crear l'associació una "associació de veïns i propietaris de Mas Guinardó".

Posteriorment a Joan Maragall es van crear, de fet en el mateix barri, les associacions de Baix Guinardó, Font d'en Fargas i Can Baró (si bé aquesta ha estat per la seva pròpia problemàtica més lligada al Carmel).

Respecte a la creació de l'Associació de Veïns m'explica que existia al barri una comissió de barri molt lligada a Bandera Roja. Una mica l'Associació va ser potenciada com a alternativa, a partir d'una reunió clandestina que es convoca després d'una reunió de veïns afectats pel cinturó de Ronda i indústries perilloses.

Abans l'associació tenia un grup (o vocalia) de cine-club que s'anomenava "els quinze".

L'associació s'ha ocupat també en el control d'equipaments i instal·lacions municipals deportives que eren abans de la OJE, junt amb el Martinenca es va formar una comissió : cada un dels estaments tenen un membre a la comissió executiva i porten l'esplai.

Per aconseguir un centre cívic han creat una altra comissió.

GRUPO LA PAZ - VICEPRESIDENTE IND.

Antes de la creación de la AV no se dio ningún intento asociativo, por lo que se descarta la existencia de las Comisiones de Barrio. Tampoco se dieron luchas espontáneas, salvo una recogida de basuras de las calles y posterior colocación en las oficinas de la OSH (protesta dada precisamente por renunciar dicha organización a la conservación de calles y jardines).

La Asociación la constituyeron vecinos independientes y otros adictos al sistema, por lo que no tuvieron ningún tipo de dificultad para conseguir la legalización.

Los motivos de la creación fueron: la recuperación de las Viviendas. Gestionar con el Ayuntamiento el Plan de Remodelación del Polígono.

Todas las luchas o gestiones han sido llevadas a cabo por la AV, nunca por los partidos. Tampoco ha conocido la AV ningún tipo de represión por parte de la Administración.

Las renovaciones de Junta se realizan en su totalidad cada cuatro años y cada dos años el 50%. Estas vienen dadas por la presentación de voluntarios y no por candidaturas. En las últimas (julio 79) se pidieron voluntarios en una Asamblea y se presentaron 25, de éstos en la Junta de Compromisarios asistieron sólo 18 (uno de los cuales era para anunciar su renuncia al cargo) y se montó la lista de manera que tuviera 17 cargos, así quedaban todos incluidos.

A partir de junio 77 ha habido un aumento considerable de socios, entre el 25-30% debido ello al trabajo de la Av, no a las condiciones políticas generales. Aunque hubo un ligero bache de participación en la época mencionada, en seguida volvió a subir ésta (participación vecinal).

El resultado de la vida asociativa es positivo por cuanto, el Ayuntamiento quería un barrio de cemento y asfalto, y se consiguió elevar el presupuesto a 270 millones. Por otra parte, se ha conseguido arreglar los bloques por parte de la OSH.

El problema actual con el que nos enfrentamos, es el de la delincuencia juvenil, que en su mayoría viene producido por circunstancias y problemas familiares.

Con otras instituciones la relación ha sido; clima de diálogo con la parroquia (nada de cesión de locales), con el alcalde de barrio, nada.

No hemos tenido problemas con otras AAVV y si hemos luchado juntos con las de Besós y Verneda.

FUTURO: Las AAVV han de jugar un papel importante, dejando aparte las actividades políticas. Los partidos han de hacer su política y desde sus locales. Las AAVV deben colaborar en papel de cultura, deportes, sanidad.

Las AAVV deben estar con todos los partidos y con ninguno.

LA PAU - PRESIDENT : UDC

L'AV neix l'any 1968 i s'empara amb la llei d'associacions del 64. Es formada bàsicament per immigrants que han ocupat els pisos de l'OSH.

Enfront d'aquest organisme (OSH) han anat totes les lluites, degut als defectes de construcció i a la dolenta infraestructura de què han estat dotats. Sobretot la part baixa del barri (que encara està per adobar), malgrat les esquerdes que hi surten.

Les escoles quan les varen acabar ja no complien la legislació vigent.

L'AV va ésser legalitzada amb molt poc temps (un mes) d'haver-se presentat els papers, i és que a la Junta s'hi va incloure gent molt adicte al règim polític del moment, que en vista del caire que prenia l'AV se'n varen sortir.

Els del PSUC, ho van acaparant tot, perquè s'hi han volcat alliberats que no són del barri, i van fent la seva tasca política.

MONTBAU - PRESIDENT : IND.

El mateix PMV va crear junt amb el barri, un local social, que era més aviat una AV de militars, car estava desenvolupant una tasca com de Casino Militar. I és que hi varen haver uns terrenys, on construïren blocs per a militars. D'això deu fer uns 20 anys.

En el 1974 hi va haver un primer intent de penetració dins l'AV per part de la gent que no conforme amb el franquisme. Es varen fer unes eleccions en què els renovadors perderen i va sortir elegit un president marcadament feixista.

L'any 1975 i com que no ens donàvem per perduts, vàrem començar a remenar les cendres i s'endegaren unes reunions (sempre érem els mateixos que les portàvem, i reflectien: PSUC-ERC-CDC-PSAN-IND), i després de dues assemblees molt dures es va aconseguir que dimitís el president.

Tot això coincidia amb els primers canvis polítics del país, i és evident, doncs, que el fatxes no tenien pas prou forces per a enfrontaments directes. Es va crear un Consell de Regència per a convocar noves eleccions. Com que només es va presentar una candidatura unitària, composta per les forces polítiques esmentades, es varen guanyar i per consens s'elegí la Junta.

Les assemblees són totes obertes i les decisions es prenen allà. Això comporta que els militants de F.N. que viuen al barri, s'hi arribin de tant en tant, quan volen crear embolics.

El consens inicial s'ha mantingut sempre.

Hi va haver lluita espontània, abans de la creació de la nova AV, quan es volien fer uns abocadors d'escombreries a Collcerola. Llavors es va fer servir un xic de tapadora l'AV carca. Va aglutinar a tot Montbau.

Les Comissions de Barri no existien, i els primers intents de reunir les forces polítiques foren per entrar a l'AV.

Les principals lluites han estat:

Cinturó de Ronda / Coordinació amb 16 AAVV.

Problemes PMV (aquest volia cobrar més del compte d'unes reparacions). Aquesta lluita per a no fer efectiu el pagament no va ésser assumida pel 100% del veïnat, sí pel 70%. El PMV va rebaixar els preus, però encara estant pendants.

Ampliació de l'Institut Nacional Monturiol.

Les eleccions es celebren cada quatre anys, i és per evitar problemes de legalització que funciona encara amb els estatuts de l'antiga AV. Això, però, no els fem pas servir. Els terminis els hem establert per acords.

Sembla que l'apatia està entrant ara, ja que nosaltres vàrem néixer quan els partits es començaren a legalitzar.

El nombre de socis s'ha incrementat lleugerament.

Actualment estem inmersos en les següents reivindicacions:

Martí Codolar, Cinturó de Ronda. Millorar la qualitat de les escoles. Infraestructura general del barri. Centre Salut. Planning. Desratització. Arribada Metro. Biblioteca pública. Instal·lació exportiva.

No hi ha hagut frecs amb altres AAVV, i sí lluites conjunes: Martí Codolar, Cinturó de Ronda.

FUTUR

Optimista. Crec en les AAVV. Es un tipus de cosa no acceptada pels partits polítics. Les AAVV hauran de fer veure als partits polítics les tonteries de la seva por enfront d'elles.

Les úniques organitzacions que participen en els Consells de Districte són les AAVV en un 90%.

Han de canviar, però, l'estratègia tradicional de la gatzara per la gatzara i fer servir més la intel·ligència.

Viuran perquè els contactes entre la gent són necessaris.

LA SAGRERA - CANDIDAT PRESIDENCIA : IND

Quan vaig fer l'entrevista la Junta de l'Associació, havia dimitit i per a parlar els problemes que això podia comportar es trobaven quasi cada dia la major part de la gent que treballava a l'AV i prenia les decisions a partir d'aquestes "assemblees".

Vaig fer l'entrevista a un dels candidats a la presidència (però actualment sense càrrec).

L'origen de l'AV sembla que va estar en l'activitat d'una persona que pertanyent a corrents cristians va demanar al rector que li donés les adreces de les persones que podrien estar interessades en formar una AV. Aquests primers contactes i el llançament d'una enquesta dirigida a animar la gent a pensar en la possibilitat d'una AV, sembla que va ser l'origen d'aquesta associació.

Bandera Roja va tenir un paper molt important en la consolidació de l'AV però no pas en el seu origen. També el PSUC va jugar un important paper. El president de l'AV va ser durant molts anys un comunista.

L'associació treballa amb un programa d'ordinador que li serveix per conèixer les característiques dels socis i per fer les trameses i cobraments.

Des d'aquesta associació s'ha potenciat l'associació de Navas. Els qui avui són els membres més actius de Navas van ser abans socis de l'associació de la Sagrera. No tots els actuals socis de la Sagrera veuen amb bons ulls l'existència de l'Associació de Navas. Alguns consideren que se'ls van emportar socis i que de fet Navas no és més que un sub-barri de la Sagrera. De tota manera coincideixen tots en remarcar que de fet la part de Navas és la part més nova i amb característiques diferencials.

S'aprofita la festa major com a rellançament de l'associació.

Del PSC solament hi ha una persona que treballi a l'AV, però no dona cap orientació determinada.

En l'actualitat la persona fonamental de l'AV és un home independent de 32 anys, que és el qui ha portat les últimes lluites. No vol ser però el president per manca de temps.

L'expresident és també independent i està dins el comitè antinuclear.

POLIGON PORTA - PRESIDENT : PSUC

No hi va haver cap intent associatiu abans de la creació de l'AV. Es van portar lluites espontànies arran d'un accident amb un mort, per manca de semàfors al Passeig Verdum (jo vaig recollir la persona accidentada) amb manifestació tallada del tràfic. Això era durant l'any 1973 i arran d'aquesta feta es creà l'AV. Ja n'hi havia una de "bombillaire", però, no cal dir que no s'embolicava pas en problemes del barri.

No hi hagueren Comissions de Barri.

Les lluites més característiques han estat:

Semàfors esmentats. Escola Plaça Sòller (es va ocupar un immoble per a l'escola, foren desallotjats per la policia i detinguts per "allanamiento de morada"). Asfalt de carrers, terrenys Renfe.

La creació de l'AV va venir donada per l'accident esmentat, però ja estàvem desitjosos que n'hi hagués una, ja que gent independent, que vivia en blocs mal acabats, mancats d'infraestructura, m'ho varen demanar.

La legalització es va produir arrel de la bombillaire, car s'utilitzaren els seus estatuts.

Els partits que han estat i estan a l'AV són PSUC-CNT-ANARCOS. Les lluites les han portades gent de l'AV.

El local l'ha cedit l'Ajuntament.

S'ha notat el sotrac arran de les eleccions legislatives. La mostra està en què ja es porten quatre anys sense celebrar-se eleccions a Junta. Jo ja voldria ser-ne fora, però ningú es fa càrrec de l'AV.

El nombre de socis no s'ha modificat. Es manté en 1200.

Les reivindicacions actuals són:

Ajardinament de la Plaça Sòller. El Metro ha destruït una plaça. Llar de jubilats. Planificació Familiar. Problemes PUB'S, no de Bingos (perquè no s'han establert en el barri).

Crec positiva la història de l'AV.

El paper jugat per la parròquia enfront de l'AV i del barri ha estat nefast, com que no els deixaven el local als avis, aquests havien de fer fogueres a la plaça per jugar a les cartes i per solventar el problema, la parròquia ens ha rebut molt malament.

Hi ha hagut frecs amb Turó de la Peira, car estan situats dins el terme de Porta.

Treballs conjunts amb altes AAVV pel problema del Mental, Hospital de Zona, etc.

FUTUR

Es el futur real del barri, no s'han de deixar les AAVV. Tampoc desapareixeran perquè son necessàries.

NOTES

L'entrevista la fem al local de l'AV un vespre de Novembre.

A la tallada del tràfic, per primera vegada, hi assistien uns vefns dels pisos de Barcinova, que un dels dies foren reconeguts per la policia que els anà a disoldre, i resulta ser que eren funcionaris del Cos Superior de Policia, que volien col·laborar en solventar aquells problemes i no feien pública la seva identitat. Quan això va passar, ells mig avergonyits, ens demanaren perdó, i a partir d'aquell dia només vingueren les seves dones i quitxalla. (Així mateix es com m'ho explicà la Josefa Ferrer).

PROSPERITAT -9 Barris - PRESIDENTE OIC-MCC

No hubo otros intentos asociativos, más que algunos Centros juveniles que no determinaron ningún cambio en el barrio.

Si hubieron luchas espontáneas, la más característica fue la de conseguir unos semáforos, de ahí surgió la AV con el soporte ideológico de la Comisión de Barrio e independientes. Dicha Comisión estaba formada fundamentalmente por OIC.

No hubieron problemas de legalización por cuanto nació como sección de 9 Barris.

Las luchas fuertes fueron la zona verde (se plantaban pinos cada vez que se morían) y los semáforos; los partidos participantes eran: PSUC-OIC-Núcleo Independientes. La participación por la zona verde era alrededor de unas 200 personas, y ello supuso la implantación de la AV en el barrio. Hubo fuertes enfrentamientos con la policía a nivel de barricadas con siete detenidos. Furtivamente colaboraron algunos militantes del PTE y de AC.

Actualmente están representados en la AV: LCR-MCC-PSUC-PTC y un grupo de gente independiente activa.

En las elecciones a Junta siempre han habido dos candidaturas:

PSUC - INDEPENDIENTES

Las elecciones se realizan cada dos o tres años. Los representantes de las vocalías y dos cargos elegidos forman una coordinación.

Se notó el bache a raíz de las elecciones legislativas de junio-77. Sin embargo en cuanto a participación no se notó la marcha de los militantes del PSUC. Aumentaron sin embargo, el número de socios pasando de 700 a los 1.100 actuales. En las reuniones actuales acostumbran a intervenir del orden de 35-60 personas y en la asamblea que se celebra cada mes y medio entre 150-200 personas.

Las luchas anteriores debemos añadir: la defensa de los solares libres. Unas cinco inmobiliarias piden permiso a la AV antes de edificar, en la calle Casanovas una inmobiliaria cerraba una calle.

Pendientes hay: Sigue lo de los solares libres. Contribuciones Especiales. Guarderías. EGB. Urbanización de tres plazas. Centro de Salud. Planning Familiar. Bingo. Barracas. Terrenos Renfe.

La parroquia siempre ha estado predispuesta a ayudarnos. Prestación de locales, cesión del local actual de la AV, ayuda propagandística del alcalde de barrio, nada de nada.

Existe una coordinadora deportiva (AV, Clubs de Fútbol, Padres).

No han habido problemas con otras AAVV y si muchas luchas conjuntas: Hospital zona. Terrenos Renfe. Cinturón Ronda. Coordinadora Planning Familiar.

FUTURO : Veo el futuro con optimismo. Aunque existe una crisis de criterio y de participación, por lo que el movimiento ciudadano está a la expectativa.

LES ROQUETES - EX-PRESIDENTE INDEPENDIENTE

Existía un grupo, más o menos autónomo, que trabajaba en la vocalía de sanidad de la AV Verdún-Roquetes (9 Barris), y que vivían en la parte alta del barrio, lo que hoy se conoce como Roquetes. A raíz de ello se formó la AV que no tuvo problemas de legalización, pues nació como la mayoría de la zona, como sección de 9 Barris. Así como tampoco tuvo problemas con la de Verdún, con la que siempre ha colaborado.

Existían anteriormente las Comisiones de Barrio formadas por ML-ORT-PCI-IND.

La primera lucha llevada a cabo por el núcleo, que a partir de allí constituiría la AV, fue el secuestro de un autobús de transportes urbanos, para demostrar a los técnicos municipales que si podía subir hasta el barrio.

Las luchas más importantes han sido:

Planta Asfáltica, Consultorio, Guardería Pla de Fornells, Autobuses, Bloque Centro, Pasaje Flammarion, Piscina Brafa.

A raíz del cambio político producido alrededor del junio 77, si bien fue aumentando paulatinamente el número de socios, disminuyó en gran medida la participación de los vecinos. Su principal causa ha sido la legalización de los partidos políticos.

Las reivindicaciones actuales consisten en conseguir un local para jóvenes, otro para jubilados y actividades cívicas .

Debido a que no ha existido nunca una Junta, sino un presidente que sólo ejercía frente a los problemas burocráticos de la Administración, y que era voluntario, no se puede hablar de luchas internas, en el seno de la AV. Los no afiliados siempre han sido la mayoría de los socios activos.

La AV funcionaba mediante asambleas semanales, realizadas en la calle, por falta de local.

El balance ha sido netamente positivo.

El alcalde de barrio ha pasado desapercibido. La parroquia, sin embargo, ha ofrecido sus locales para luchas acordes con su ideología (la ideología del cura, por supuesto, afín al PSUC), así como también cedió sus locales en tiempos clandestinos.

Han existido ligeros roces con la AV de Canyelles, más concretamente con su presidente.

Luchas conjuntas con todos los 9 Barris, en especial con Verdún y Guineueta.

FUTURO: Veo futuro a las AAVV a raíz de lo de Manresa. Por supuesto que mientras haya problemas habrá que reivindicar. Debemos controlar la gestión de los Ayuntamientos. Frente a los Ayuntamientos no debemos dejarles las manos libres.

Nota: Cuando se refiere a lo de Manresa, habla de la I Assemblée d'AAVV de Catalunya, celebrada en aquella ciudad.

SAGRADA FAMILIA - VOCAL : PSUC

Pels volts del 69-70 neix una AV de carrer de caire bombillaire, inoperant davant dels problemes del barri. En el mes de març del 74 i degut a què s'hi ha anat ficant gent progressista, s'incorpora a l'estol de AAVV comatives. Les primeres reunions es celebren a la Parròquia de Sant Ignasi. Aquesta nova AV va néixer amb l'slogan "Volem un barri millor per a viure-hi".

Per acord dels grups polítics que la componen, PSUC, CSC, CDC, Independents, s'escolleix a Xavier Cassassas com a President. La branca juvenil de l'AV és una barreja heterogènia de BR-PTE. La Junta anterior s'en va ensortir sense masses traves, quan es va fer l'exposició pública del Pla Comarcal del 74.

Com que estava legalitzada com a bombillaire ni hi varen haver problemes en aquest sentit.

Les eleccions sempre s'han presentat candidatures unitàries i es renoven cada dos anys la meitat de la Junta.

Les lluites més fortes han estat: Pla Comarcal, Sedeta, Saesa, Pl. Gaudí, SAFA, Encants Vells.

El partit ha tingut sempre autonomia en els afers del barri, i les propostes s'han dut sempre de l'AV vers el partit i aquest les assumia.

L'AV ha estat a l'Assemblea de Catalunya.

S'ha mantingut estable el nombre de socis. Això pot ésser degut, a què en un principi el barri abarcava molt espai, i a poc a poc, a mesura que s'han anat consolidant les AAVV dels barris veïns, ens hem anat desprenent d'espai i els veïns d'aquestes zones passaven a integrar les respectives AAVV. Així doncs, val a dir que de manera relativa han anat en augment els socis (actualment està entre 700-800).

Hi ha hagut una forta baixada quan els partits varen en certa manera reïr els quadres, sobretot ha baixat molt, gairebé fins a quedar diluït el PSC. Nosaltres, com que tenim molta gent al barri, ens hem pogut anar mantenint en els dos llocs - local del partit i AV -.

L'actual composició de la Junta va donada per les opcions polítiques:

- PSUC - 5 membres (45%)
- PSC - 2 membres (21%)
- CDC - 2 membres (21%)
- IND - 2 membres (21%)

No hi ha hagut reestructuració de vocalies, sinó que es manté l'esquema que ha tingut sempre.

Els límits territorials són: Pare Claret, Nàpols, Diagonal, Independència, i les AAVV veïnes : Camp d'en Grassot, Fort Pienc, Baix Guinardó.

En Cassasses va deixar de manera voluntària i sense cap mena de pressió la presidència de l'AV com a mesura política per a dedicar-se al SOC.

SAGRADA FAMÍLIA - FUNDADOR : P. S. C.

De bon primer, es va constituir una Associació de Vefns i comerciants de la plaça (bombillaires). El president de la mateixa -un comerciant-, la va fer servir com a trampolí en benefici personal, (aconseguir prestigi, etc.). Quan va començar a entrar-hi gent més aviat progressista per a bellogar-la una mica, ell com qui diu, la va cedir, és a dir, va sortir-se'n. Llavors es va muntar una candidatura democràtica (1973), formada per PSUC, MSC, PSAN, que va resultar guanyadora. Degut a què no estava legalitzada (es van haver de rectificar els estatuts), es va arribar a un acord amb en Xavier Cassasses, de manera que seria portada col·legialment, però ell seria el President i tot anava a nom seu.

Les principals lluites han estat:

- Pla Comarcal
- Impulsió política

L'any 1973-74, hi va haver el primer enrenou polític del barri dins l'AV, ja que es va crear la vocalia d'afers socials (per gent de Solidaritat) que els va constituir la cobertura legal. Es va muntar un acte per demanar l'amnistia. Ompliren el local dins els actes que organitzava a nivell global Solidaritat.

Va ser per aquell temps que PSAN (oficial) i MSC, van formar CSC, i que una forta fracció de Bandera Roja es passà al PSUC. Aquí va sorgir el primer entrebanc dins l'AV, ja que BR (PSUC), s'enfrontava obertament a CSC. La resta de l'associació estava molt més moderada.

De mica en mica, es va anar marginant a Cassasses, perquè aquest no podia portar a terme la tasca amb la que s'havia compromès. Fins que es van organitzar les noves eleccions i Collado (un independent) va ésser elegit president com a substitut de Cassasses. Dos vicepresidents, un del PSUC i l'altre de CSC. Al poc temps el president es va passar al PSUC, amb la qual cosa aquest partit treia majoria a la Junta.

Quan les circumstàncies ho varen permetre, es va decidir de nomenar actes (polítics) unitaris. El PSUC volia comprometre més a l'AV, en tant que CSC actuava amb més moderació per a no cremar-la.

Finalment les disputes van ésser contra el PSUC per part de les demés forces polítiques, ja que l'acusaven d'actuar amb la imatge de Collado (butlletí de l'AV, pesquins anunciadors, etc.).

Actualment s'han desfet les Vocalies i hi han alguns equips d'estudi que treballen davant de problemes concrets.

L'AV de la Sagrada Família no té (en els estatuts) àmbit territorial.

SANT ANDREU - PRESIDENT : IND

Es legalitza l'AV pels volts de l'octubre del 1972, és a dir, es crea una gestora quan en Sauqué era regidor, (1971). Aquest regidor ens ajuda a legalitzar-la.

La creació vé donada per la tallada d'arbres de la Rambla, conflicte Pont Meridiana. La Meridiana talla el barri. Arribada Metro amb enderrocament de vivendes i poca indemnització.

La formen gent de PSUC-MSU-PSAN.

Abans hi havia hagut altres intents associatius, sobretot el "Casal Catòlic" i "l'Escola activa de pares".

Els veïns del bloc de pisos de Josep Soldevila en el Congrés, formen un nucli molt fort de gent.

Les primeres reunions es feren a la parròquia de Ponç i Gallarza. Hi assistien molt poques persones.

Hi varen haver dubtes sobre si crear una Associació de carrer per a poder passar després a una de barri, per problemes de legalització.

Evidentment s'acull a la "Llei d'Associacions del 64".

Pels volts del 1976 (pel referèndum sobre la reforma política) hi va haver enfrontaments amb gent llibertària, que es carregaven la Junta o proposaven que l'AV funcionés amb sistema assembleari, continuament. Això vol dir que s'enfrontaven:

Llibertaris, assemblearis. -PSUC, PSC de junta.

Van guanyar, després de dues llargues assemblees de veïns, els partidaris de que continués funcionant a nivell de Junta, i els llibertaris van sortir-se'n i crearen un Ateneu Llibertari al c/Cervet, Plaça St. Ambrosi.

A les darreres eleccions no hi ha hagut cap tipus d'enfrontament ni competències, car és féu per "consensus". Hi ha :

- 3 membres del PSUC
- 3 " " PSC
- 1 " d'esquerra Republicana
- 6 " Independents

Les eleccions es realitzen cada dos anys i es renova el 50% de la Junta.

Hi acostuma a haver acord previ abans de les eleccions, això no obstant han representat un gran problema la vocalia d'ensenyament, ocupada per ORT i la del butlletí a mans de gent llibertària.

Les lluites més fortes i que han representat més mobilització han estat: L'ocupació de terrenys a la Pegaso. - Gas ciutat. - Semàfors . - Pla Parcial. - Institut. Les mobilitzacions han anat quantitativament de 300-350, a les de més de 1000 que ocuparen els terrenys de la Pegaso a l'any 74-75.

Hem col·laborat amb Solidaritat quan és féu la tancada de Motor Ibérica, amb els Objectors de Consciència, amb els vascos, etc. Però Solidaritat no ha estat representada com a tal dins l'AV.

Estem a la FAV des de la seva creació, perquè un representant de Sants i un de St. Andreu van ésser els dos primers vocals de les AAVV enfront de les de carrer.

S'ha notat un cert descens en els treballs després de les eleccions però ara s'està treballant bastant fort, s'ha muntat un consultori anti-alcohòlic (sobre el dispensari).

El nombre de socis ha anat augmentant, així per a la lluita del Gas erem 300, per a la de Pegaso 800 i actualment 1500, però només es belluguen uns 40, molts menys que en èpoques anteriors.

Les delimitacions territorials són: Meridiana, Riera d'Horta, Carretera de Santa Coloma, Via del Tren.

SANT GENIS DELS AGUDELLS - PRESIDENTE PSUC

Existía desde el año 1964 una asociación de Cabezas de Familia, de carácter marcadamente bunkerista, que hasta entonces había hecho una política populista con la complicidad de la Administración.

A raíz de unas inundaciones, debidas a la construcción de un muro, que cerraba la riera para poder construir unos pisos, los vecinos protestaron y fue entonces cuando se creó la AV, a pesar de que la asociación de Cabezas de Familia había hecho uso de su situación ventajosa de cara al sistema, denunció a varios integrantes de la AV, por lo que hubo detenciones. Concretamente cuatro.

No habían existido en el barrio las Comisiones de Barrio, sin embargo si hubo un grupo de cristianos evolucionados (JOC) que no obstante no participaron en la constitución de la AV.

Alrededor de 1973 se constituyó la C. Gestora y el 14 de diciembre de 1974 eran definitivamente legalizados por el Gobierno Civil, en clara contraposición con los Cabezas de Familia.

La Comisión Gestora era formada por PSUC e independientes simpatizantes con dicho partido. Y el motivo de su constitución fue debido a un montón de problemas, especialmente las inundaciones referidas.

El barrio se divide por causas de su urbanización en dos zonas diferenciadas: la parte alta y la baja. La primera, alrededor del núcleo antiguo, es donde está más implantada la AV, o sea donde se localizan la mayoría de sus socios, y es en la parte baja donde imperan los Cabezas de Familia.

Las luchas más importantes:

Asfaltado parte alta del barrio mediante cortes de tráfico. Ocupación de la Casa Amarilla. Patronato Ribes (en estas dos últimas participaban unas 1.000 personas (10% del barrio).

Todas las luchas las ha capitaneado la AV.

Las elecciones a Junta se realizan anualmente y se eligen todos los cargos. Siempre han sido candidaturas unitarias, tal vez porque el PSUC siempre ha sido mayoritario en el barrio, y en consecuencia en la Junta. Actualmente ésta está formada por PSUC (3 miembros) LCR (1) MCC (aunque se manifiesta simplemente como simpatizante).

El número de socios no ha dejado de ser constante, a pesar de si haber disminuído el número de activos, y por estos motivos las luchas llevadas a cabo por la AV han disminuido. Esto fue debido a la apatía general por

la que ha estado atravesando el país. En la actualidad tiene 650 socios.

Reivindicaciones actuales:

Acondicionamiento del local (futuro Ateneo). Polideportivo. Hogar ancianos. Parvulario.

El balance es totalmente positivo.

El alcalde de barrio ha pasado siempre desapercibido en la AV.

La Parroquia cedió en su día sus locales.

FUTURO: Se debe actuar frente a la Administración. No debemos jugar el papel de colaboración, sino de reivindicación.

La vida de las AAVV continuará porque es necesario.

SOL BAIX (SANTS) - PRESIDENT : PSUC

La primera AV fou creada arran dels problemes que varen ocasionar les obres del Metro al carrer Joan Güell (esquerdes, etc.). Davant d'això, la postura de l'Ajuntament fou el deshauci, sense cap tipus de seguretat de trobar altres cases als veïns afectats i gairebé sense indemnització i amb la finalitat de revendre els terrenys a empreses immobiliàries. Tot això, passava durant 1972-73 i degut a això, es va muntar una comissió d'afectats, (més o menys uns 50) amb una edat que rondava els 60 anys (els seus fills foren els que ho mogueren) que sota el nom de AV Sol Baix (per un antic canòdrom) no va tenir massa problemes de legalització, que va aconseguir durant l'estiu del 73.

La solució aconseguida fou que durant els tres mesos que s'estigués treballant al Metro, els pisos romandrien buits i després serien ocupats pels mateixos veïns.

Va caure llavors en una etapa d'apatia, gairebé es pot dir que va caure fins a desaparèixer com AV fins a mitjans de l'any 75 en que es tornà a engegar per part de gent que fins aleshores havia estat al Centre Social de Sants. Llavors va començar a polititzar-se el febrer del 76 arran de les manifestacions en que va intervenir activament, tenia llavors 30 socis. Ara en té 700. Aquesta segona etapa es va fer aprofitant que ja estava legalitzada, car llavors no se'n legalitzaven massa.

Va ésser aquesta AV una de les primeres en tenir una vocalia gai.

Els límits territorials són: Avgda. Madrid, Travessera, M. Sentmenat, Nicaragua, Ecuador, Viriato, Valladolid, Cinturó Ronda.

La parròquia no ha jugat cap preponderància, car es un niu de feixistes. A una d'elles: Sta. Tecla, és on es fan cada any els funerals per a Hitler, i a l'altra, J.Ma. Viernes, el capellà recomenava en les darreres votacions no votar els partits d'esquerres.

Ha sortit, com deia abans, del Centre Social de Sants, que ha estat la mare de les AAVV de Sants i actualment hi ha una coordinadora de cinc AAVV inclòs el C.S. de Sants.

Es a la FAV.

A partir de setembre del 78 han anat creixent el nombre de socis.

Les lluites més importants han estat:

Escola Barcelona, gestionada pels veïns per mitjà de la vocalia corresponent de l'AV, i construïda en el solar deixat per Perlas Majòrica. - Centre BUP. - Pla Comarcal. - Espanya Industrial. - Cotxeres.

L'objectiu marcat és sobretot que la gent vingui a treballar a l'AV perquè només s'hi acosten quan tenen problemes.

La junta actual és constituïda per PSUC-PSC-CDC i Independents.

S'ha col·laborat amb altres AAVV del barri i pel secretariat del C.C.C.. Van signar-lo 50 entitats, i hi va arribar a haver-hi 60 entitats que col·laboraren conjuntament per la manifestació de l'11 de setembre del 77. Continua funcionant un secretariat d'entitats del barri per a festes com l'11 de setembre, Sant Jordi, etc.

Reunions els dilluns.

FUTUR

El futur de les AAVV depèn dels partits polítics, car han de potenciar les AAVV i canalitzar la participació d'aquestes, aconseguint que el veí senti seu l'Ajuntament, perquè el veí només surt de casa quan té problemes i s'ha de deixar d'actuar així. Per altra part, fins ara, han funcionat les macro-associacions, cal doncs, descentralitzar-les i coordinar-les per barris, ja que una AV de vegades s'ha de fer càrrec de 60.000 ó 70.000 persones.

Com a militant de partit tinc clar que he d'estar a l'AV i també els partits han de potenciar aquests moviments urbans.

TRINITAT NOVA - PRESIDENTE BR

Existía desde el año 1965 el Centro de Vida Comunitaria para todos, cuyo local fue autoconstruido por los propios vecinos y fue el núcleo pionero de la AV.

En una primera etapa y llevado por gente independiente, se hacían fiestas, teatro, etc.

Llega después nueva gente, cooperativista no afiliados y fue la época dorada del Centro en cuanto a actividades pero no en cuanto a reivindicaciones.

En una tercera etapa entra gente de PSUC-BR-PCI (después PTE) y llegan a politizarlo en gran manera, perfilándose a partir de ahí dos líneas:

- a) - Politizados
- b) - No politizados

Ganan los primeros y esto es motivo para crear la AV.

BR llevaba las comisiones de barrio, en cuanto al PSUC quería hacer evolucionar los Cabezas de Familia.

PSUC-BR-PCI. Independientes evolucionados de la HOAC. Este fue el consenso que creó la AV de 9 Barris debido al Plan Comarcal.

Las luchas más importantes han sido:

OSH (a partir de estas se implantaron en España las luchas sobre la OSH). Enfrentamientos PMV-INV. Planta asfáltica. Cinturón de Ronda. Asesinato Freicher. Semáforos.

La AV era la capitana de las luchas (había discusión política de BR). El PSUC por su parte frenaba. Nunca ha participado a fondo en la AV. Su labor ha sido negativa. Se limitaba a copar puestos.

La represión la hemos recibido sobretodo a nivel policial.

En cuanto a las elecciones a Junta, unas veces eran unitarias y otras veces no lo eran. Sólo han habido dos elecciones polémicas: BR - PSUC.

Esencialmente la problemática venía dada por la elección del presidente que siempre ha sido de BR.

Las elecciones se realizan cada dos años para renovar la totalidad de la Junta.

Los socios han pasado de 400 a 900.

El principal motivo de ello, ha sido que la AV se ha convertido en un núcleo representativo del barrio y esto ha sido lo que ha motivado el aumento.

Se ha mantenido la participación importante, aunque ahora estamos anquilosados en el problema de la vivienda.

Las principales reivindicaciones actuales son:

Cinturón Ronda. Metro (llegada hasta el barrio). Construcción de un Centro Cívico. Viviendas (finalizar obras reparación). Arreglar Parque. Delincuencia Juvenil (trabajos con gente del IRES). Centro de Salud. Planning Familiar (actualmente se carece de vocalía de Sanidad). Participación OMV (conseguirla).

El balance es bueno en cuanto a reivindicaciones se han conseguido 800 millones para reparaciones, OSH-OMV-INV.

FUTURO : El peligro de las asociaciones es que van hacia una dinámica burocrática y esto puede llegar a eliminarlas.

Problema de carácter político, dentro del barrio se debe llevar otro papel.

Se debe romper la dinámica localista (coordinadora Viviendas, Sanidad).

A nivel cultural-ideológico (haciendo abrir los ojos a la gente).

Durante el franquismo fueron catapulta. Hoy no tienen sentido en el carácter meramente reivindicativo.

TRINITAT VELLA - PRESIDENT : PSUC (Ex. OIC)

Durant l'any 1966 es va muntar un Centre Social, just quan estaven apareixent les Comissions de Barri, on la gent era més reduïda.

Centre Social : 30 persones

Comissions de Barri : 6 persones.

Ens varem negar a pagar les contribucions especials. La iniciativa va ésser a nivell personal, però desseguida hi col·laboraren gent de l'AV.

Es van portar lluites espontànies, concretament pel pont del Meridiana. Erem unes 600 o 700 persones, la va polititzar la Comissió de Barri, no grups polítics concrets. Aquesta Comissió era formada per BR i gent independent. Hi va haver trencament entre moviment popular i moviment obrer (en les discussions internes hi havia aquestes divergències entre les dues comissions BR-PSUC).

La Comissió Gestora estava formada per PSUC-BR-Independents. Els estatuts foren redactats entre sociòlegs, economistes i gent del barri.

Els motius bàsicament foren deguts a la impugnació del Pla Parcial.

Les principals lluites han estat:

Manca d'aigua a Vallbona-Torre Baró. Ensenyament Esglesia Cristall tancada), manifestació de 800 persones. Metro Trinitat Vella. Semàfors Prosperitat (solidaritat). Solidaritat estava com a vocalia a l'AV.

Es varen tancar tres xicotets a la presó i en una nit es recolliren 150.000'-- pessetes per pagar la fiança. D'això fa uns vuit anys (1971).

L'AV era sempre la capdavantera de les lluites. No es va notar la mort del dictador, car es va anar continuant amb la mateixa dinàmica dins l'AV.

La repressió rebuda ha estat de tot tipus.

Les eleccions a Junta han estat sempre unitàries. Les candidatures s'han muntat per avinentesa prèvia, s'han de fer, segons els estatuts cada dos anys, però això no s'ha complert mai.

No s'ha donat un augment com a nombre de socis a partir del J-77.

Sí s'ha notat com a lluita política, hi ha hagut una forta crisi. El barri està convençut de la importància de l'AV, no convençut de quins partits o ideologia política representin.

Les reivindicacions aconseguides amb el temps: Infraestructura vial ,
pals d'alta tensió. Dues escoles. Ambulatori. Mur carrer Minería.
Pas subterrani del Parc de les Aigües. Contribucions especials. No
aprovació del Pla Parcial.

Actualment lluitem per a una reforma total p/Barri. Zona poliesportiva.
Local Social. Centre Salut. Planing Familiar. Compra del local Caixa
d'Estalvis (Per part de l'Ajuntament). Fora la presó. del del barri.
Delinqüència Juvenil i droga.

El balanç històric de l'AV és totalment positiu, Els veïns no han estat
enganyats en les lluites, no han estat capitalitzats per grups polítics
com a altres barris i s'han aconseguit moltes victòries.

Les relacions amb el conceller del Districte i el President de Caps de
Família, no han estat gens cordials, car eren confidents de la policia.
Fins i tot el capellà havia denunciat al mateix president de l'AV.

S'han portat moltes lluites plegats amb la majoria d'AAVV de 9 Barris.

FUTUR

Tindran les seves dificultats. Les AAVV han anat per davant dels partits
polítics i aquests van amb el seu recel. El seu futur és molt important
car molta gent no està afiliada i les AAVV aglutinen molta gent per
plantejar batalles, malgrat això, no saben en concret quin paper han
de jugar.

TURO DE LA PEIRA - VILAPISCINA - RAMON ALBO
PRESIDENT INDEPENDENT

Antes de la constitución de la AV existía una Comisión de Barrio (PSUC) y una Asociación de Cabezas de Familia del Turó de la Peira (carca).

La Comisión Gestora se creó en enero de 1973 a partir de la Comisión de Barrio y mediante consenso con las fuerzas políticas del barrio. Basicamente la constituían PSUC, Independientes, y algunos radicales nacionalistas.

No tuvo problemas de legalización pues quedaba aprobada en mayo de 1973. Ello fue debido tal vez, a que en la Comisión Gestora presentada al Gobierno Civil, figuraba gente independiente sin ninguna significación política.

Las luchas más importantes llevadas a cabo han sido:

Plan Comarcal (unos 500 vecinos). Obras Metro Pi i Molist. Hospital Mental (con detenciones). Plaza Sóller (la AV Porta surgió más tarde). Coordinadora de Parados (con detenciones). Contra las permanencias en las Escuelas (fuimos los promotores). Luchas en varios colegios por su democratización y contra el despido de profesores (colegio Canigó -nacional- y Sant Jordi -privado-, ambos fachas). Paro en Turó por la muerte habida en el atentado "Papus". La víctima era vecino del barrio.

Luchas por la amnistía. Contra contribuciones especiales. Inundaciones calle Cartellá.

En la reivindicación del Mental como Hospital de Zona participaron más de 1.000 vecinos.

En todas las luchas la AV era la capitana y los partidos iban a remolque en la mayoría, aunque impulsaban muchas de ellas.

La represión era policíaca y administrativa.

Cada dos años, según los estatutos debe elegirse nueva Junta, pero no se ha respetado debido a crisis por discrepancias políticas hasta 1977. En las últimas elecciones las discrepancias fueron muy fuertes. Se presentaron para cuatro cargos, diferentes candidatos que representaban otros tantos partidos políticos. Se realizó en dos actos. En el primero las candidaturas eran:

PSUC - PSC - PCT - PTC - IND.

y en el segundo:

PSUC - PSC - IND (apoyados por PTC, PCT).

La composición final de la junta fue:

Presidente : Independiente
Vice-presidente : PSUC
Secretario : IND
Tesorero : PSUC

En las elecciones anteriores se presentaron y salieron elegidos candidaturas unitarias formadas por:

1º PSUC - IND
2º PSUC - PTE - IND
3º PSUC - PTE - LCR - IND

A partir de las primeras elecciones legislativas se ha triplicado el número de socios. El nivel de luchas fue lo que hizo aumentar el número de socios.

Las reivindicaciones actuales se centran en conseguir:

Local Hogar del Jubilado. Planificación general del Barrio. Planing Familiar - Bingos - Problemática viviendas y alquileres.

En cuanto a balance histórico lo más importante a señalar es la temprana politización, pues hay que remarcar las luchas por la amnistía, el que fuera la primera Associació de Veïns que se adherió a la Assemblée de Catalunya, el movimiento de solidaridad con los encerrados en el Instituto Mental. También la Coordinadora de Llogaters se creó en el Turó. Se consiguió asimismo parar el proyecto semi-realizado del final de la calle Fabra y Puig y que costó al Ayuntamiento un total de 50.000.000'-- de ptas.

La parroquia cedió sus locales para realizar las primeras reuniones.

En cuanto al alcalde de barrio, era de Cabezas de Familia, y hubo enfrentamiento directo con él en una lucha concreta. También hubo enfrentamientos con la Asociación De Cabezas de Familia y con el Casinet (facha). Problemas también con la AV Torre Llobeta (bombillaire) que intentaba ampliar su influencia. Su presidente es de CDC.

Por lo que respecta a luchas conjuntas hemos trabajado con todo el distrito IX, Amnistía y I y 8 de febrero.

FUTURO: Se debe recomponer la vida asociativa de los barrios que han de cambiar sus formas de trabajo, flexibilidad, crear comisiones puntuales,

comisiones de trabajo por sector. Agilizar su forma de actuación. Debe disponer de un equipo asesor técnico. Debe jugar un papel importante en la coordinación de actividades del barrio. Amplia organización de vecinos.

Planificación control urbanístico del barrio. La AV debe coordinar las asociaciones del barrio. Si otra entidad lo reivindica debe hacerle a la AV y ésta debe ser la interlocutora con la Administración.

Nota: No lee. Al principio la entrevista la contestaba sólo él, pero después vino la mayoría de la Junta, dado que se hacía en el local.

VALLEBONA (9 Barris) - SECRETARIO OIC-MCC

No hubo anteriormente a la creación de la AV ningún intento asociativo. Sin embargo, si existió la Asociación de Cabezas de Familia que a partir de ella nació la AV. Siempre han estado tan unidas y sus luchas e intereses han confluído, que el presidente de una, lo es también de la otra. (aún persiste este modelo en la actualidad).

Cuando se plantearon la creación de la AV, ya existía una coordinación entre:

- Centro Social Trinidad Nueva
- " " Trinidad Vieja
- " " Verdún
- Cabezas de Familia Vallbona
- " " " Torre Baró

Esta Coordinadora nació a raíz del Plan Centato, o Plan Parcial de Nueve Barrios.

Existían como formaciones políticas en la Comisión de Barrio: BR, que gran parte de ellos se pasarían luego al PSUC, Círculos Comunistas-OIC - Independientes. Todo esto ocurría en el 1969; después entrarían PCI (después PTE) y Plataformas Anticapitalistas.

Las principales luchas han sido:

Conseguir agua para el barrio en el 1972-73, lucha llevada conjuntamente con Torre Baró, cortando la carretera y autopista de salida de Barcelona. El primer día fueron 300, después más de 1.000 personas, siendo disueltos por caballería, pelotas, etc.

Fidel Puig, administrador del Marqués de Baró, vendió las parcelas sin plan de edificación, por lo que está todavía considerado como suburbio. Hay gente que todavía tiene colocada la placa de barraca.

Existía una Iglesia del barrio regentada por curas obreros, y era donde estaban los Cabezas de Familia. Al construirse la Autopista, la iglesia fue derribada y los curas dieron al barrio el 40% del total de la indemnización, con lo que se compró el local actual de la AV.

Así mismo fue derribado un colegio y los promotores de la autopista construyeron uno provisional en un barracón.

No estuvo representada Solidaridad en ningún momento en la AV.

LIMITES TERRITORIALS DE LES AAVV

Normalmente se hacen elecciones a Junta cada tres años, renovándose el 50% de los miembros. Sin embargo, ya llevamos cuatro años sin hacerlas. Siempre que las ha habido la candidatura ha sido unitaria.

Se ha notado visiblemente el bache, del que se intenta salir. En parte ha sido debido a la salida de los cuadros políticos, en parte a la apatía general que ha caracterizado los últimos años. Ha bajado el número de socios. El motivo radica en lo transeunte del vecino de la zona, pues usan el barrio para residir interinamente y cuando sus ingresos se lo permiten van a establecerse a otros lugares de la ciudad.

Actualmente nos hallamos inmersos en:

Construcción de viviendas con centro de Salud y Guardería, ya aprobados por el Ministerio. Planing Familiar, Arreglo calles. Llar d'avis. Vallas colegio. Pista Polideportiva. Parque Infantil. Este último está ya aprobado por anterior Ayuntamiento.

Creo que el balance de la AV ha sido positivo.

Con el alcalde de barrio no ha habido ningún tipo de relación. Sin embargo con la parroquia hubo una actividad constante con los curas obreros que la regentaban.

No han habido problemas con otras AAVV y si luchas conjuntas con el resto de IX Barris.

FUTURO: Tienen futuro. Reempezarán a tener vida como a principios de los setenta.

VERDUN (9 Barris) - PRESIDENTE IND. (Ex. BR)

En un principio existía una Comunidad de Propietarios de terrenos que se dedicaba a realizar actividades culturales con carácter no del todo claro. En ningún momento asumieron las reivindicaciones del barrio.

Asímismo existían los Cabezas de Familia, de los que tampoco podía esperarse los vecinos que defendieran sus intereses.

Existía asimismo el Centro Juvenil de la Asociación Parroquial del que surgió la AV.

Hubieron bastantes luchas espontáneas llevadas a cabo por los vecinos con anterioridad a la creación de la AV, debido a la mala infraestructura del barrio, en especial de la zona alta (actual Roquetes) por alcantarillado, luz. Es de remarcar que en dicha zona las luchas eran encabezadas por un sacerdote.

En la Comisión de Barrio, que fue el movimiento ideológico creador de la AV, estaban BR (Cuadernos Rojos) UCL. Uno de los de BR sería el presidente de la Comisión Gestora, en la que ya figuraban PSUC-BR-PCI-Independientes.

Como todas las demás asociaciones de Nueve Barrios, figura en los estatutos como sección de Trinidad Vieja, Torre Baró, Vallbona.

Las luchas más importantes han sido:

Transporte (secuestro de un autobús para subirlos a Roquetes). Viviendas OSH (todavía dura). Semáforos. Biblioteca Popular (fue la primera de Barcelona). Planta Asfáltica. Lavaderos públicos. Galerías Granada (se desea un Centro de Salud). Plazas públicas. Escuelas de Adultos.

Cada dos años se renuevan todos los cargos de la Junta. Al principio de existir la AV, las candidaturas eran unitarias, después hubieron independientes impulsados por el PSUC y en una tercera época dominaba enteramente el PSUC. En la actualidad hay un PSUC y todos los demás miembros son independientes. (Hay que señalar que en la vocalía de jubilados figura un miembro de PCOC -lo reseño por ser el primero y único hasta la fecha que se ha hallado-).

Se ha notado mucho el bache habido a partir del 77. Todo influyó en ello: apatía general, desencanto político, etc.

En las reivindicaciones actuales cabe señalar: Cinturón de Ronda, Asfaltado calle Verdún, Jardines, Planning Familiar, Escuela Profesional, Colegio A. Vives (EGB).

Creo que la existencia de la AV ha sido positiva. Ha habido bastante colaboración por parte de la parroquia, y sin embargo el alcalde de barrio ha pasado totalmente desapercibido.

Hemos luchado muchas veces conjuntamente con otras AAVV. No obstante han habido ligeros roces con P. Canyelles dada la extraña y personalista actitud de su AV.

FUTURO: Veo un futuro pobre a las AAVV. Hoy tienen vida como entidad, pero la capacidad de las AAVV de estar organizados no lo saben hacer ver al barrio. Confianza activa, no de delegación. Las luchas serán corporativistas; los del puente defenderán su puente y nada más.

Nota.: La entrevista si bien le fue realizada al presidente, estaba presente toda la Junta, y cada uno de ellos expresó su opinión, que era muy coincidente.

VIVENDES DEL CONGRES - PRESIDENT : IND

Existia inicialment una entitat enomenada Agrupación Familiar en el carrer Federico Mayo 20-22. Avui es diu Agrupació Congrés, que d'una manera o altra va ésser l'embrió de l'actual AV. Aquesta va néixer fomentada per veïns independents com a resultat de l'agrupació que els veïns varen fer a la immobiliària que els volia apujar el preu estipulat en un principi per les seves vivendes.

Aquests terrenys anaven destinats en un principi a construir el Nou Camp del Barça, però els propietaris van preferir vendre a un preu més baix els terrenys al Bisbat, per a fer vivendes amb motiu del Congrés Eucarístic celebrat a Barcelona. Vet aquí que l'AV sigui Vivendes del Congrés Eucarístic.

Es va trigar menys de mig any per a aconseguir la legalització.

No crec que existissin les Comissions de Barri, almenys no feien res per al barri. Malgrat que hagin intentat v  ries vegades d'introduir-se i manipular l'AV.

La vida de l'AV ha anat per promocionar la vida cultural i associativa. Aix   mateix hem organitzat quatre Festes Majors.

Només va ésser unitària la última candidatura, a les eleccions no hi varen haver problemes.

Les eleccions es celebren cada quatre anys, renovant tots els càrrecs i cada dos anys el 50%.

Compensen més les altes que les baixes, actualment tenim 500 socis. Tots paguen.

Actualment estem immersos en la classificació Vivendes Congrés. Volem que els vials i les places els faci l'Ajuntament.

La vida de l'AV la considero positiva.

A l'alcalde de Barri li hem cedit tot sovint el nostre local. L'Ajuntament a canvi no compensava amb res.

No hem tingut cap problema amb AAVV veïnes.

Ara ens donarem de baixa de la F.A.V.

FUTUR

Si es continua pel mateix camí, és nefast. Tenen futur si fos per part de l'Ajuntament. Han de fer com la de les Rambles.

PARC VALL D'HEBRON - SECRETARI : INDEPENDENT

El polígon d'urbanització (Capitan^l d'en Figueres) es va fer en una zona edificable només en un 40%; això volia dir només 9 metres d'alçada. Porcioles ho modificà (el consell de ministres ho va rebutjar, però de fet ja estava construït).

A mesura que s'anava poblant, la mateixa urbanitzadora, va anar formant una Junta d'escala. En una reunió de propietaris varen montar la "Agrupación de Comerciantes y Vecinos del Valle Hebrón" que es preocuparen del abocadors d'escombraries que volien posar prop de la urbanització.

Hi va haver lluites espontànies, no estructurades, en un intent de parar les obres (dues intervencions policials, detencions en un adia).

Les lluites en que ens trobem ara, és la de Martí Códolar, car no volem que sigui com Vall d'Hebrón, sinó que ha de ésser un lloc d'esbarjo per a Barcelona i concretament per aquesta zona. El Pla Parcial, pendent de l'aprovació per part de l'Ajuntament. Cinturó de Ronda.

En les eleccions es presentaren dues candidatures:

Franquisme sociològic enfront d'Independents

PSC

PSUC

CDC

resultant guanyadors els darrers, malgrat això al cap d'un temps hi hagueren fortes tensions internes i es varen retirar PSC i CDC.

En guanyar els progressistes les eleccions, varen desmuntar el sistema d'afiliació i ho varen passar a individual. Va ser a partir d'aleshores quan les dones es pogueren fer sòcies de l'AV, així com també el jovent.

El primer president que formava part del franquisme sociològic era en Ponça que fou així mateix el primer president de la FAV, quan aquesta només ho era de les AAVV bombillaires.

Les eleccions es fan anualment i es renova el 50% de la Junta. Sempre s'han fet candidatures unitàries.

Com que els partits no hi són establerts (en el barri), no ha minvat la força arran de les eleccions generals.

L'AV dóna una imatge del PSUC, car hi ha un militant que és el més actiu d'ella i pertany al partit.

El balanç de la vida reivindicativa és positiu.

Desamb la parròquia, perquè és portada pels de l'OPUS.

Desamb l'alcalde de barri no hem tingut problemes, car era el de Montbau només baixava un cop per setmana.

Problemes no els hem tingut amb altres AAVV i sí hem treballat plegats desamb la Coordinadora d'AAVV de la zona per les lluites de: Martí Codolar, Inturó de Ronda, Sanitat.

UTUR

Des AAVV només existiran mentre hi haigi qüestions reivindicatives, sigui qui sigui el que controli l'Administració de la ciutat.

POLIGON CANYELLES - PRESIDENT : PTC

El polígon és un barri d'unes 250 famílies, sense cap tipus de moviment urbà abans de la creació de l'AV. Existia, però, l'Associació de Caps de Família de Guineueta Nova. Com que no hi havia parròquia no hi varen haver ni contactes ni enfrontaments (actualment a instàncies de l'AV s'ha cedit un local per a construir-ne una).

No es va portar cap lluita espontània. Hi va haver un moviment d'advocats per a la distribució de les vivendes, però va ésser molt poca cosa. Tampoc hi varen existir les Comissions de Barri ni les Comissions Cíviques.

La Junta de l'AV era la de IX Barris, car això era una sucursal i era constituïda per BR-Jove Guàrdia Roja-PSUC-P. Carlf. Fou legalitzada l'abril del 70.

Les lluites més importants han estat les que motivaren la seva creació.

- Perquè les vivendes no fosin per a gent privilegiada.
- Autogestió real del barri (encara ho és)
- Remodelació del barri
- Expropiacions
- Cinturó de Ronda

La política la marca l'AV i no els partits.

Quan es va ocupar l'Ajuntament i el PMV hi van haver moltes detencions.

Les eleccions es fan anualment i es renova tota la Junta, malgrat que s'intenta fer sempre les candidatures unitàries, n'han surgit sempre de diferents. Això s'ha donat més per l'arribada de gent nova al barri, que no pas per motivacions polítiques. La força quant a lluites ha continuat igual.

Les més importants han estat:

Pau Casals, Remodelació general del barri, part baixa. Expropiacions que hi manquen. Escoles, serveis públics. Zones verdes. Serra Collcerola (volem que es faci una repoblació, sistema pic-nic sense cap tipus de negoci). Local per als avis.

El balanç ha estat positiu.

No han tingut alcalde de barri.

Tampoc hi ha hagut problemes amb altres AAVV, i sí lluites conjuntes. Brafa, Cinturó de Ronda, amb la de Roquetes, Verdum i Guineueta.

FUTUR

Oposició a l'Administració impedint que es carreguin les AAVV com ho volen fer.

Podrien ser l'autogestió del barri.

Les Junes de barri no es poden carregar les AAVV i l'Ajuntament s'ha de posar al davant de les reivindicacions del veïns. Fins ara, l'Administració era un frontón (matelàs) Ara els Ajuntaments descentralitzats. Si s'ha d'anar a Madrid, no s'ha de fer darrera l'Ajuntament, sino que ells han d'anar al davant.

Ha estat la primera AV que ha fet actes en favor del Frente Sandinista, car els dedicà la revista de Sant Joan.

NOTES

Recordem que el barri era Guineueta Vella i segons els de l'actual Guineueta, l'AV l'ha van crear per les expropiacions dels barraquistes per construir el barri de Canyelles.

AMICS MAGORIA - PRESIDENT : (No manifesta afiliació política)

Des de l'any 1946 que hi ha hagut intents associatius al barri amb la Societat Coral Font de la Guatlla fins a l'any 1957 (eminentment cultural).

A Sta. Dorotea església fatxa s'hi reunia ja la juvenalla del barri.

El Barri antic es deia Font de la Guatlla que encara dins del barri en queda una d'AV que es diu així i que va fent la xim-xim. L'actual nom de Magòria ve donat per l'antiga riera que creuava el barri i passava per on passa actualment el carrer Moianes.

Els primers intents associatius ja reivindicatius es produeixen en el Centre Social que ocupant el mateix local de l'AV portaven tasques independents. Eren fomentats per un capellà i dos boy-scouts apreciats pel senyor de les vivendes d'ICEBA. Eren en el nucli de cases barates i apropiats al PCI-IND. Es de suposar que l'esmentat senyor de les vivendes devia ignorar la seva militància política. Hi va haver però una redada i el centre social fou clausurat. L'AV que llavors ja existia no va ésser sancionada.

Més tard es va muntar una escola cooperativista, però després varen trencar peres.

Malgrat el centre social no es pot considerar que existissin en el barri les clandestines Comissions de Barri.

La Comissió Gestora de l'AV fou creada per gent independent i el Bisbat i el promotor de les vivendes va ajudar bastant. Tampoc varen tenir problemes de legalització.

Lluites, les que més han marcat han estat:

- Aconseguir l'escola estatal (uns 60 pares varen restar 6 mesos tancats).
- Enderrocament Can Botxens per a fer un Institut. Per aquest problema s'està lluitant encara.
- Poliesportiu. Ja es porten sis anys darrera d'això.

Conjuntament amb el MPAIC (i això és el més important) es va aturar el Pla Comarcal.

S'està reivindicant la guarderia municipalitzada.

Hem tingut enfrontaments de tot tipus amb l'Administració.

Les eleccions es celebren cada dos anys. Es pot sortir reelegit, però no més de dues vegades seguides. A les eleccions hi ha hagut diferents candidatures, que no reflectien pas a grups polítics.

No s'ha notat el nombre de socis. S'han mantingut igual, però alguns de grans ara hi participen menys. La joventut ho ha agafat ara, i si l'AV segueix endavant es mercès a ells.

Que es dediquin a l'AV activament són unes 22 persones.

L'historial i activitats els considero positius.

Amb la parròquia de barri no tenim cap relació. Els únics que han ajudat a treballar són els de l'escola Montanyesa.

No hem tingut cap problema amb d'altres AAVV i sí que hem portat lluites conjunes.

Actualment s'està reivindicant un Centre de Planing a nivell de districte. També tenim problemes amb un Bingo.

FUTUR

Han d'anar a lluitar per l'Ateneu que passa a formar part d'una entitat més gran. El poder associatiu s'incrementaria. S'hauria de lluitar per a conservar-les com a element d'acció del barri.

AAVV

LES

DE

TERRITORIALS

DE

LES

DE

LES

DE

LES

DE

LES

DE

AV LES GAVARRES - CORNELLAPRESIDENT PSUC

La AV fue creada por el PSUC e independientes en el año 1975, siendo el segundo intento, puesto que ya en 1971 se intentó crear, también por parte del PSUC, pero no cuajó.

Lleva medio año legalizada -desde finales de 1977-. Ello es debido a que el Ayuntamiento conocía de antemano su afiliación política, y ha puesto todas las trabas que ha podido para evitarlo. Se les ha concedido la legalidad bajo cláusula expresa de que si en su ámbito territorial se formaba otra AV, deberían acogerse al Patronimio (Ley Martín Villa - mayo 1976), pues la que primero lo hiciera, ésta sería la legal.

No han tenido ningún problema con otras agrupaciones políticas, pues la gran mayoría es PSUC y los demás independientes.

A nivel de Coordinadora, lo único que funciona es el Consell de Salut de Cornellà y empieza a funcionar la Coordinadora Metropolitana (Planificación, urbanismo).

Los partidos (aquí el Partido), se separan durante la campaña electoral de la AV y si no fuera porque el local es el mismo que el de ATS se debiera haber cerrado la asociación, pues todos estaban inmersos en la lucha electoralista de junio-77. En setiembre se volvió a la brega en la asociación, que contaba con 200 socios y merced a dedicarse de pleno a ella se han llegado a los 850 actuales.

El problema que tienen a nivel político es el que representa la legalizada AV de Lindavista (afin a OIC), en su propio ámbito geográfico, y que tampoco se ha acogido al Patronimio.

A A V

DE LES

TERRITORIALS

CUMITS

D E

D E

D E

D E

D E

D E

D E

POBLE NOU - VICEPRESIDENT : PSC

Sobre l'AV Poble Nou i Associacions de veïns en general:

L'AV Poble Nou es fundà l'any 1972 i les causes foren determinades pel moviment pro associacions en general i per la Comissió de Barri (clandestina) en particular. A la Comissió de Barri hi havia dues ales. Una molt proclive a subsistir l'escasa tasca de la Comissió (il·legal per suposat) per la més rendable i legal de l'AV, i l'altra contrària a dedicar-se prioritàriament a l'AV. Hi hagué escissió a la llarga, i els independents (primera ala) es dedicaren bàsicament a l'AV.

Al principi no hi havia més que independents i PSUC (molt tímidament) a la gestora. Amb el temps alguns independents ingressen al PSUC i al PSC. A les Junes hi ha hagut, a més PTE (2a. junta) i LCR (3a).

El PSUC ha tingut el president a la 2a. (és un dels independents que als tres anys de ser president ingressà al PSUC) i a la tercera. Tingué també la secretària a la segona. A la 3a. és independent.

El PSC tingué secretària a la primera, vicepresident a la 2a. i simple vocal a la tercera. El vicepresident actual és simpatitzant i vota PSC.

El PSUC té 2 militants-vocals a la 3a. Hi tingué altres dos a la 2a.

Lluites destacades:

Aconseguir institut a l'ex Protecció de Menors de Wad-Ras.
Aconseguir la marxa de la fàbrica Fertrat (fum) de cianur.
Aconseguir el primer ateneu popular de Barcelona: La Flor de Maig.
Aconseguir reparacions i millores al sector anomenat, Els tres Pallars molt abandonat.
Urgir que es posés en marxa el Metro, retardat tres anys.

En general, els partits han estat impulsors. L'excepció fou la Flor de Maig, que el PSUC no veia clara per no haver estat motor de les lluites i de la gent.

Les eleccions -suposo que a Junta- foren amb avinantesa prèvia entre altres coses perquè la feina era per trobar gent que es presentés. Tanmateix, a la 2a. junta es presentaren dues noies per a secretària, una del PSUC que guanyà, i una del PTE.

Abans del juny 1977, 1400 socis. Ara semblant.

Vicepresident a la segona Junta. A urbanisme (secció) a la primera. Ara, només soci.

Sí, l'AV Taulat (dretes, lligada a l'ex-regidor), que tingué molt prestigi a la lluita del Pla de la Ribera, -era única- i l'AV Diagonal-Mar al sector de les cooperatives, de recent formació. (Taulat deu ser de 1970).

Hi ha, a més, moltes entitats: Centre Moral, Casino l'Aliança, Ateneu Colon, Ateneuet, Cooperatives l'Artisanex i Pau i Justícia, La Flor de Maig (ateneu popular), etc.

Els moviments urbans tenen antecedents. Al 1961 a la Bordera es denunciaven uns jardins al carrer de les Panes (o Mn. Amadeu Oller), que era un sobrant de voravia. Una instipció a la paret ho recorda.

El modern moviment urbà, arrenca potser de la resistència dels Nou Barris a un pla -El Trinitat-Vallbona-Torre Baró, que trossejava a gust dels especuladors els 9 Barris (anys 1969-70), juntament amb la resistència del Poble Nou al Pla de la Ribera (1970-71) i a la protesta contra que s'aboquessin les escombreries a Montjuïc per part dels habitants de Can Clos (5.12.71).

Ho domino poc.

Les associacions de veïns són contemplades amb malfiança pels partits polítics que tindran el poder -el PSUC perquè es trobarà amb la contradicció de ser a l'Ajuntament i al moviment de barris, i el PSC perquè és massa nou en aquests embolic, però s'apunten alguns camins; el PSUC voldria una política de col.laboració entre AV i Ajuntament, els més lúcids a l'AV creuen que fóra millor una postura crítica i independent respecte als ajuntaments, per molt d'esquerra que siguin, però una crítica real, no aparent.

El moviment associatiu barceloní és un fenomen bàsic i important per a entendre la història de la ciutat a la dècada dels setanta. Després d'una crisi forta entre 1976 i 1978, podria dir-se que al 1979 hom observa seriosos intents de mantenir-ho en temps de democràcia cercant noves fórmules.

